

Братя Мормареви
Войната на таралежите

ПЪРВА ЧАСТ ДВОРЪТ

1.

Мухата забръмча отново, заблъска се в стъклото на прозореца, утихна за миг и пак разпери криле, устремена навън.

Димитър Маляков отбеляза с чертичка върху корицата на тетрадка-та си поредния опит на насекомото да се измъкне от стаята на шести „г“ клас наред час по математика. Досега беше теглил тридесет чертички, на групички по пет. Драсна тридесет и първата. Мухата побръмча, побръмча и пак се умори. Стаи се в ъгъла на рамката – вероятно гледаше какво става на двора. Колко ли далеч може да вижда една муха? Сигурно достатъчно, за да установи колко хубав е този есенен ден – уж края на септември, а слънцето грее като през ваканцията.

Мухата забръмча и Димитър Маляков постави тридесет и втората чертичка. Искаше да разбере колко пъти това глупаво животинче ще си цапне главата в стъклото, докато схване, че измъкване навън няма.

– Отвори прозореца!

Учителката по математика и класна на шести „г“ клас Ана Добрева гледаше точно него и Маляков реши да не се прави на ударен. Стана, отвори прозореца и мухата излетя на чист въздух.

Добрева продължи урока. Разправяше нещо, което Маляков не разбираше, тъй като, увлечен в наблюдения, беше пропуснал обясненията й. Погледна към черната дъска. Там още стоеше написано заглавието на урока – „Привеждане на дроби към общ знаменател“ и дефиницията. Преписа я механично в тетрадката си, след това я прочете още един път: „Две дроби привеждаме към 03 като намерим ОК или НОК на знаменателите и разширим тези дроби до дроби със знаменатели, равни на това ОК или НОК – НОК на знаменателите е НОЗ на дробите“. Нищо не разбра, но не се разтревожи. Камен щеше да му обясни урока.

Камен Тошков, председателят на отрядния съвет, седеше на средната редица, четвъртия чин. Живееше с Димитър Маляков в един блок, но в различни входове и другаруваше с него още от малък. Маляков дължеше на Камен ако не всичките, то поне две трети от домашните си по математика.

Отварянето на вратата прекъсна занятията. Влезе директорът с някакъв висок, непознат мъж. Учениците се изправиха шумно.

Директорът представи госта, Христо Пангаров, бивш състезател от националния отбор по баскетбол, участвувал в сто и две международни срещи, понастоящем треньор на децата и юношите в „Академик“. След това му даде думата:

– Децата – започна Христо Пангаров, – дошъл съм да запиша желаещите да тренират баскетбол. Не гледайте, че сега всички се увличат по футбола. Средният ръст непрекъснато се увеличава, следователно все повече хора ще гледат нагоре към коша, вместо да търсят топката в краката си. Баскетболът развива сръчност и бързина, помага за бързото израстване на височина...

На това място от речта Димитър Маляков вдигна ръка.

– ...Аз бях най-ниският в класа – продължи Пангаров. – За една година пораснах с дванайсет сантиметра.

Маляков изпъна ръката си още повече и се заповдига нетърпеливо от чина си. Дванайсет сантиметра, охо, това никак не е зле! Сега в класа той се нареждаше на предпоследно място по височина и затова, а не заради презимето, му викаха Маляка. Ако този човек го вземе в отбора си...

Маляка се опита да срещне погледа на Пангаров, да привлече вниманието му, но Пангаров като че ли не го забелязваше. Продължаваше да говори. Притежаваше чаровна усмивка и дар слово, но Добрева не го слушаше. Подпряла гръб на прозореца, тя се чудеше как може току-така, посред час, да ѝ прекъснат урока. Знаеше, че за децата посещението на треньора е добре дошло. Слушаха го с интерес дори и тези, които в часовете ѝ винаги блееха нанякъде. Това я обиждаше.

Христо Пангаров се увличаше все повече и повече в красноречието си. Разказа колко много труд и постоянство ще се изисква от всяко дете, за да се нареди то в редиците на националния отбор. Със силата на художественото слово той пресъздаде някои по-интересни моменти от мачове в Милано, Мадрид, Сантяго, Мексико сити и с това съвсем възбуди фантазията на всички.

– Какво е баскетболът? – провикна се той накрая патетично. – Преди всичко, движение! А движението е в основата на живота. Баскетболът укрепва здравето, укрепва духа, създава силни мъже. Мъже ли искате да станете, или баби?

– Мъже! – изреваха в един глас момчета и момичета и вдигнаха ръце. В гората от ръцете ръката на Маляка се изгуби и той се изправи.

– Какво има? – попита го треньорът.

– Да ме запишете!

Паягаров тръгна към чина на Маляка. Спря се и го измери с очи. Маляка стоше изопнат. „Дано ме избере, дано ме избере, дано ме избере...“ – повтаряше си той наум. Вярваше, че като желаш нещо силно, то непременно се сбъдва.

– Да се разберем – обади се класната Добрева, – на ученици с посредствен успех няма да разреши да тренират.

– Ние и не приемаме – отвърна треньорът и продължи между редиците. – На нас слаби ученици не ни са нужни.

След това уточнение десетина деца смъкнаха ръцете си. Но не и Маляка. Той продължаваше да държи ръката си вдигната и да следи с очи Пангаров. Не му беше ясно записан ли е в отбора, или не. Изпитваше неприязън към класната си. Ако не го запишат, тя ще е виновна. Само се меси там, където не ѝ е работата. Какво значи „посредствен успех“? По математика имаше четири, пълно четири! По другите предмети получаваше и петици, и четворки, и тройки. Никой в класа не можеше да се похвали с по-шарени бележки от неговите. И една шестлица се мяркаше дори – по физкултура. Шейсетте метра взимаше за 8 секунди, а на лост правеше слънце. Кой друг на негова възраст може да прави такова хубаво слънце! И въобще „слънце“ се прави само във висшите учебни заведения. А тя, Добрева, намеква, че е посредствен ученик, без да си дава сметка, че може да прекъсне едно блестящо спортно бъдеще още в зародиш.

Всъщност децата напразно държаха ръцете си вдигнати. Пангаров знаеше предварително за кого идва. Той имаше навика тайно да наблюдава децата в часовете по физкултура. Изброи имената на трима. Никакви възражения от страна на Добрева. Това вдъхна нови надежди на Маляка – и тримата не блестяха с успеха си.

Пангаров спря пред Камен. Изгледа го от главата до краката и обратно.

– С успеха как е? – обърна се той към Добрева и ѝ се усмихна. Тя беше не само млада, но и красива.

Добрева не отвърна на усмивката му. Гледаше го ядосано. След неговото посещение мъчно щеше отново да привлече вниманието на класа.

– Председател на отрядния съвет е! – отвърна тя недружелюбно.

– Името? – обърна се Пангаров делово към Камен.

– Камен Тошков.

– Добре дошъл в нашите редици, Камене. Утре, осем нула нула на игрището!

Добрева се присегна, постави ръка на рамото на Маляка и го натисна да си седне, стига е стърчал. На Маляка му стана обидно. След избора на Камен желанието му да влезе в отбора нарасна многократно. Не беше вече работата само до баскетбола. Маляка вярваше, че в края на краищата под спортното небе на България ще се намери място и за него. (Миналия вторник вестник „Старт“ излезе с уводна статия „Под спортното небе на България“, което заглавие Маляка запомни, защото му хареса. Готова фраза за класно по български език! Сменящ „спортното“ с по-подходяща дума и готово. Например под литературното небе на България изникнаха такива поети като... Маляков имаше и други готови фрази в главата си, които помагаша бележката му по български да бъде твърдо пет. Ако не ги употребяваше, може би щеше да получи и шестлица, защото иначе пишеше не лошо.) Болеше го обаче, че Камен е избран, ще ходи на тренировки, а той ще стои отстрани. Та с Камен не бяха се делили никога. И друго си мислеше Маляка – когато Камен играе някъде по света, той ще си стои в къщи пред телевизора и ще го гледа – ако предават мача. Ами като свърши предаването? Ще се чуди какво да прави, а Камен ще се разхожда из непознати страни, пълни с толкова примамливи неща. Като онази змия например, която баща му донесе последния път от Франция. Съвсем като истинска. Сложиш я на стола на някой гост, той рече да седне и... Да носеше сега змията. Щеше да види Добрева.

– Лъчезар Пантев – каза треньорът. Добрева трепна като чу името.

– Невъзможно – отсече тя. – Пантев е зле е успеха.

Лъчезар Пантев, дънгалак с наболи мустаци, седеше на последния чин с наведена глава, пълна с тъжни мисли. Щом Добрева не разрешава, значи...

– Имам такъв случай – усмихна се отново чаровно Пангаров на Добрева, – слаб ученик, като започна да спортува системно, подобри успеха си. Въпрос на оросяване на мозъка. Това момче – посочи той към Пантата, – има отлични данни – бързина, отскок, рефлекс...

– Значи мозъкът му е достатъчно оросен! Нека благоволи сега да го използва за учене, пък после...

Лъчезар Пантев си помисли колко несправедлива е класната. Бележките, които беше получил от началото на годината, никак не говореха за добро оросяване на мозъка. Един добре оросен мозък не може да се разсейва така, както неговия. Ето вчера по история например –

разказваше им учителката за развитието на градовете по време на феодализма, а неговата мисъл се понесе над града и кацна край игрището по баскетбол. И като го извадиха на черната дъска – тройка! Да не говорим за позора по български език, вместо „Обрядни народни песни“, чу „обедни народни песни“ и когато Станчовска го изпита, той заяви, че обедните народни песни се пеят за апетит.

– Той е талант! – натъртено повтори треньорът и Добрева обърна очи към него. – Да, да! Панта, стани!

Пантата се изтегли иззад чина с целия си ръст. Треньорът го посочи с ръка:

– Лъчезар Пантев ще стане национал, мога да твърдя това. Той ще донесе олимпийско и световно злато на България. От Пантев аз ще направя баскетболист номер едно.

Всички обърнаха глави към Пантев, или Пантата, както му викаха.

– Да – каза директорът, повече като размисъл, отколкото като съгласие. – Най-напред Пантев трябва да повиши успеха си. За останалото ще говорим след това.

Пантата наведе отново глава.

След като директорът и треньорът Пангаров напуснаха стаята, Добрева изтри дъската и написа следващото подзаглавие: „Сравняване на дробни с неравни членове“.

Пантата го преписа погрешно. Вместо „неравни членове“ писа „неравни крайници“.

2.

През своя тридесетгодишен живот треньорът Пангаров беше участвувал всичко на всичко в осем международни срещи. Останалите деветдесет и четири прибави към творческата си биография за авторитет. Най-далечния си мач игра в Скопие. За срещите в Мексико-сити, Сантяго, Милано и Мадрид знаеше от спортните вестници, които следеше най-редовно. В националния отбор бе участвувал само в мечтите си. А щеше положително да стигне до него и да бъде един от най-добрите, ако на републиканското първенство преди десетина години не си бе скъсал мускула на крака. Лежа дълго и го посъветваха да не се връща към активна игра. Този удар посрещна тежко – цялото му бъдеще като че ли рухна изведнъж. Тъй като го ценяха, назначиха го за помощник-треньор, а сетне му дадоха да се занимава с децата и юношите.

Пангаров обичаше да разказва случки от въображаемите си пътувания зад границата. Измисляше ги, не за да се самоизтъква и хвали, а за да възпитава патриотично бъдещите големи спортисти. В тези случки той с презрение отхвърляше предлаганите му хиляди долари, за да остане да играе като професионалист в Съединените щати, разобличаваше търгашеските наклонности на западните менажери, които често се опитваха да го водят по примамливи нощни заведения преди решителни мачове, за да бъде на следващия ден като изплют на игрището. На Христо Пангаров тези номера обаче никога не минаваха и това предизвикваше естествено възторг у малките.

Своите възпитаници треньорът подбираше дълго и старателно. Сега на игрището загряваха четиридесет и пет деца от четири училища. Пангаров ги наблюдаваше, преценяваше ги. Камен му харесваше, скромно и упорит. Но от всичко седем тренировки, на две не се яви. Камен имаше две братчета, близнечета, за които се грижеше вече остарелият им дядо, но се налагаше понякога Камен да го отменя. Жалко! Така си мислеше треньорът, жалко! По пътя към спортната слава не трябва да стоят никакви пречки. Родината преди всичко, обичаше да казва той на питомците си и в това „преди всичко“ включваше и училището, и семейството, и приятелството, изобщо всичко, без което родината е само дума, изпразнена от съдържание.

Пантата! Това момче наистина го радваше с изящната си игра. Пангаров го готвеше за капитан на детския отбор. Чакаше само да се очисти от „мърлячите“, както той наричаше в себе си необещаващите, за да състави окончателно тима. Присъствието на Пантата в отбора му осигуряваше първото място на пролетното първенство. После, на лагер-школата през ваканцията, ще го причисли към юношите, да, да, към юношите. Сто на сто ще е най-добрият и там.

Пангаров се усмихна доволно. Все пак успя да издействува от директора разрешение да включи Пантата в отбора. Когато излязоха от шести „г“ клас, директорът беше непримирим.

– Безкрайно ми е неприятно – каза му той, – че сте се спрели на Лъчезар Пантев. Не разрешавам. Няма да допусна успехът на училището ми да се развали заради някакъв спорт!

Тези думи жегнаха Пангаров. Ако Лъчезар Пантев не му трябваше толкова много, щеше да види този директор как се говори с презрение за спорта. Някакъв спорт! Хайде де!!!

Но се овладя.

– Ако вие настоявате, ще се освободя от Пантев, макар че това ще

бъде престъпление! Другарю директор, защо не разрешаваме на децата да следват естествените си наклонности?

– Защото на тази възраст всички ще искат да станат естрадни певци. Или спортисти! Или изобщо нещо, за което не е необходимо да учиш много. От мене, другарю Пангаров, никой не иска национали. Искат ми добри ученици, ей това е!

Пангаров го погледна и с чувство на превъзходство каза:

– Не искам да ви давам примери от нашата действителност, защото не е възпитателно! Но да вземем Пеле. Той е с незавършено основно образование, Бекенбауер едва е избутал седми клас. Ужасно слаб ученик е бил. Но и за него, и за Пеле знаят всички. А покрай тях и за много други, за които иначе никой нищо не би чул. Знае се например, че директорът на училището, в което е учил Бекенбауер, някой си Ханс фон Пауке, го е биел с пръчка по задника, загдето ритал топка, вместо да учи. Колкото и да го спирате, другарю директор, Пантев ще стане световна звезда. И тогава вие ще имате печалната слава на Ханс фон Пауке!

Преминаха коридора и спряха пред директорската врата. Пангаров очакваше, че директорът ще го покани да продължат разговора. Но той само каза мрачно:

– Добре, вземете Лъчезар Пантев.

Директорът потъна в стаята си. А Христо Пангаров си тръгна доволен. Цялата тази история с Бекенбауер, Пеле и Ханс фон Пауке беше негова измислица. Прилагаше я успешно вече трети път.

Пангаров наду свирката и спря играта. Без много обяснения, той любезно се ръкува със седемнадесет деца и им каза да си ходят. Маляка реши, че треньорът е постъпил правилно. Изгони мърлячите, останалите вече можеха да тренират спокойно, нямаше кой да им се мотае из краката.

Елитът, тоест избраниците на треньора, се раздели на два отбора и започна игра. Как само играеха децата! Исаха да оправдаят доверието, което Пангаров им гласува.

Пангаров седна на пейката, като не изпускате децата от поглед. Сред тях сигурно тичаха и златните момчета. Кой са те? В избора си не биваше да бърка.

Всяка грешка от сега нататък щеше да е непростима.

Маляков? – самата мисъл за него предизвика усмивката на Пангаров.

Пътят на Маляков от училищната скамейка до отбора на „Академик“ никак не бе лек. Още щом директорът и треньорът

напусна класната стая, а Добрева се обърна, за да напише заглавието на новия урок върху черната дъска, Маляка излетя в коридора без всякакво разрешение.

– Забравихте да ме питате как се казвам? – изпречи се той пред Пангаров.

– Как се казваш? – усмихна се Пангаров.

– Димитър Маляков! – отвърна гордо Маляка и радостни тръпки преминаха по тялото му. Щом го пита за името, значи го записва в отбора.

– Дребен си, Маляков, много дребен! – каза Пангаров и като че ли го заля със студена вода.

– Ами нали дванайсет сантиметра за една година...

– Значи догодина! – отвърна Пангаров.

Същата вечер в къщи Маляка разигра цяла трагедия. Впрочем „разигра“ е много неточно казано. Маляка беше искрен, когато заяви през сълзи, че щом не играе баскетбол, цял живот ще си остане нисък. Баща му не му обърна никакво внимание, а майка му отказа да ходи да се разправя с разни треньори. Малко й било дето се мъкнела в училище да му оправя успеха. Тогава Маляка обяви гладна стачка. Отказа дори да седне на масата. На следния ден майка му се направи, че нищо не забелязва, но на по-следващия и се стори, че синът й е силно приbledнял. На третия ден го завари да лежи в леглото си, забил поглед в тавана, отпуснал клепачи. Едната му ръка висеше безпомощно към пода.

– Митко! – викна тя уплашено. Маляка не й отговори.

– Докога тези глупости? Отново мълчание.

– Ще отида и ще говоря с този треньор, само стани да хапнеш!

Така майка му се предаде и отиде на игрището. Пангаров я изслуша внимателно, обясни й, че няма нищо против сина й и го записа. За Маляка нямаше по-щастлив ден. Във фантазията си той се виждаше... Не, не може да се опише точно как се виждаше, защото Маляка имаше невиждана фантазия. Във всеки случай, когато си представяше как се връща от състезания в чужбина, на летището винаги имаше строена духовна музика. Много обичаше духовата музика. Тя повдигаше настроението му, разпалваше още повече въображението му, караше го да се чувствава най-малко полковник от въоръжените сили на Варшавския договор.

Затова Маляков сега тичаше неуморно из игрището. Докопаше ли топката, никому не я подаваше, дори и на Пантата. С едно око все поглеждаше към треньора – искаше да му направи впечатление. Напразно.

Пангаров вече бе решил съдбата му. Наистина Маляков беше бърз и сръчен, но с този ръст...

Малко по-късно, уморени, но щастливи, децата седяха в съблекалнята. Събуваха гуменките и потните си чорапи. Чувстваха се силни. Това е едно от чудесата на спорта, достатъчно, за да те накара да тренираш всеки ден, без да се стремиш непременно към лаврови венци.

– Ама как ги изхвърли онези, а? – обади се Маляка. Ставаше дума за седемнайсетте, които треньорът освободи от по-нататъшни тренировки. Не знаеше, че го очаква същата съдба.

– Това е то, малко сме вече! – обади се едно момче.

Останалите, подобно на него, също се чувстваха твърдо в отбора. Откакто бяха тръгнали на тренировки, за първи път изпитваха някаква сигурност и можеха да мечтаят на воля.

Докато се миеше в умивалнята, Камен се питаше дали има детски международни състезания. Сигурно! Няма начин детският отбор на София да не се срещне с детския отбор на Москва! Страшно му се ходеше в Москва. От там можеше да си купи най-различни технически пособия. Нямахме по-любимо занимание за него от техниката. Дядо му недочуваше – Камен прикачи към електрическия звънец светлинен сигнал. В кухнята и по стайте той монтира високоговорители свързани с грамофона. Щом станеше, баща му пускаше Лили Иванова и тя гърмеше из целия апартамент, като в почивна станция. Да не говорим за транзисторчето, което си направи. Ако отидеше в Москва, щеше да си купи цял комплект с прибори за фина работа, малки отверки, като часовникарските и разни там части. Знаеше, че в Москва всичко това е почти без пари.

Освежени от студената вода, децата тръгнаха през парка.

– Златните медали от чисто злато ли ги правят? – попита по едно време Маляка.

– Слушай, фастък – скастри го Пантата. – Ще подаваш на мене и няма да задаваш глупави въпроси!

Повече никой не се обади.

3.

Щом се прибра, Маляка отвори учебника по история. Очакваше да го изпитат. Започна да чете за хусистните войни, но мислите му хвърчаха другаде, Прочете на две, на три урока и измъкна вестник „Старт“.

По цялото протежение на първа страница бе снимката на капитана

на българския национален отбор по баскетбол в момент на акция. Дълго я гледа.

Остави вестника и измъкна от гардероба кутия пълна със снимки. Отдели няколко и изряза от една собствената си глава. Постави я върху лицето на капитана на националния отбор. Хареса се като капитан. От къде пък да знае човек, може би един ден...

Маляка разлисти вестника. Една статия привлече вниманието му: „Бабинов разказва за тайните на успеха“. Под портрета на мъж с оплешивяла глава пишеше: Никола Бабинов, старши треньор на българския национален баскетболен отбор.

Статията не прочете, но заглавието и снимката на този симпатичен мъж го наведе на една мисъл. В телефонния указател на буквата „Б“ имаше трима Никола Бабиновци. Провери по телефона точно кой е треньорът, преписа си на листче адреса и излезе.

След двамадесет минути натисна звънеца на Бабинов. Отвори му самият той.

– Какво има?

– Може ли да поговорим?

Стаята, в която го покани Бабинов, беше осеяна със снимки – Бабинов получава купа, Бабинов пред мавзолея на Ленин, Бабинов пред Айфеловата кула... И къде ли не. Колекцията от най-различни сувенири говореше за триумфалното му шествие по света. И снимките, и сувенирите възбуждаха още повече въображението на Маляков.

– Слушам те, момченце – каза Бабинов.

– Искам да взимам уроци.

– Уроци ли?

– Уроци!

– Имаш грешка!

– Нямам. Вие сте Никола Бабинов, треньор на българския национален отбор по баскетбол.

– Е, какви уроци искаш тогава от мен?

– По баскетбол!

– По баскетбол?

– Защо по цигулка да може, по френски да може, а по баскетбол да не може?

– Може би защото няма родител, който да даде пари за уроци по баскетбол!

– Знам, но аз ще казвам, че съм на френски.

Бабинов се смя много. В този хлапак имаше нещо повече от

симпатично.

– Слушай, моето момче – каза той, – частни уроци не ти трябват. Ти и без частни уроци ще станеш голям баскетболист.

– Мислите ли?

– Сигурен съм.

– Благодаря!

Маляка стана да си ходи.

Бабинов го изпрати много любезно. Дори му подари книжката „А, Б на баскетболната игра“. Надписа му я: „На бъдещия изтъкнат баскетболист Димитър Маляков, от автора“. Маляка се трогна, нямаше друга книга с автограф. Стисна му ръката.

– Ще я науча наизуст! – обеща той.

– Чак пък наизуст!

Маляка тръгна бавно по стълбите. Спря се. Бабинов стоеше още на площадката.

– Какво?

Маляка се подвоуми. Искаше му се да попита каква е заплата на един национал. Но се отказа.

– Много ви благодаря! – рече Маляка и хукна надолу.

4.

Въпреки очакванията „чистката“ сред трениращите продължи. Пангаров се държеше безкомпромисно и безмилостно. Стоян, едно момче от шести „г“, отстрани заради това, че закъсня с десет минути. Пангаров знаеше съвсем точно кого ще изгони, но не бързаше, дебнеше подходящ момеят, искаше изхвърлянето на набелязаните жертви да има възпитателен ефект върху децата. И ето Стоян закъсня.

– Разрешете да вляза? – помоли той.

– Не разрешавам! – извика силно Пангаров, за да чуят и останалите. Те загоряха около игрището.

Спряха да тичат и се обърнаха към първия ред на трибуната, където се разиграваше комедията.

– Ама аз закъснях, защото...

– Закъснял, защото! – прекъсна го Пангаров. – Чувате ли, закъснял, защото! Утре на някой мач така ли ще ми кажеш – закъснял, защото! А ако мачът е в Рим, Лондон или Токио, така ли ще речеш, закъснял, защото. И на какъв език ще го речеш. Марш.

Едва ли има по-унизително изгонване – две думи за оправдание не му даде да каже.

Но Пангаров постигна целта си. Децата се стреснаха. Камен изби от главата сч всякаква мисъл, че може да отсъствува понякога от тренировка, а Маляка си направи по-крайни изводи, занемари училището и това се отрази върху успеха му. По ботаника му зашиха такава двойка в бележника, че ушите му пламнаха. Но по пътя към славата има много трънливи пътеки, които той реши да заобиколи, доколкото е възможно. Затова скри за двойката от родителите си.

Все пак от тренировките имаше полза. Маляка се научи да става навреме, като войник, което направи отлично впечатление на майка му. За един месец порасна с два сантиметра (следеше редовно ръста си). Вероятно тю-добре ставаше и оросяването на мозъка му, но от това конкретни резултати липсваха.

И тазн сутрин Маляка скочи две минути преди будилника. Хвърли си пижамата и застана пред огледалото гол до кръста. Пое дълбоко въздух, изду гърди, понадигна се на пръсти. Дали ако порасне още малко ще престанат да му викат Маляк?

Отдолу, откъм улицата, се разнесе познатата свирка. Камен го викаше за тренировка.

Маляка навлече набързо гащета и анцуг, обу си чорапите, засуети се за миг, погледна гузно към вратата и се шмугна под леглото. В най-отдалечения ъгъл видя свряна найлоновата торба с гуменките. Докопа я, но чу, че вратата на стаята се отваря и се измъкна изпод леглото.

– Какво правиш там? – зачуди се майка му.

– Нищо, аз ей така!

Не е лесно да излъжеш майка си. По очите го позна, че нещо не е в ред. Наведе се и издърпа найлоновата торба.

– Гуменките ми – каза Маляка.

– Че какво търсят там? Майка му погледна в торбата, сетне към Маляка и пак в торбата. Че в нея бяха гуменките, бяха, но освен тях там се мъдреше и един бележник. Разтвори го.

– Така значи? Двойка! Отвън отново се чу сигналът.

– Ще я поправа! – обеща Маляка, за да се измъкне по-бързо от къщи.

Разярена, майка му тръгна към кухнята.

– Колю! – викна тя на мъжа си, който си вареше кафе. – Двойка!

– По какво? – попита спокойно баща му, без да изпуска от очи новата машинка за филтрирано кафе.

Майката се възмути. Синът им е получил двойка, а той съвсем безразлично пита по какво! Като че ли има значение по какво! Би му кряснала, но пред децата се въздържаше да крещи, особено пред Маляка. Пред сестра му, двадесет и една годишна, вече студентка, по се отпускате.

– По ботаника! – запази спокойствие тя. – И скрил бележника при гуменките!

– При гуменките ли? – обърна се чак сега баща му. Не изглеждаше недоволен, дори напротив. – Добре се е сетил, през ум не би ми минало!

Забеляза обаче на кухненската врата сина си и каза строго:

– Калпазанин!

– Никакви тренировки! – отсече майка му. – Да сяда да учи.

– Ти търча да го запишеш! – упрекна я бащата. – Спортист ще го правиш!

– Спортист! Три кюфтета и една баничка намерих под леглото му.

Маляка наведе глава. Никога не беше се хранил така добре, както по време на гладната стачка.

– Под леглото! – каза бащата. – Пак преувеличаваш. Откъде накъде ще държи кюфтета под леглото.

Отвън се разнесе свиркането на Камен – тревожно, настойчиво.

– Чакат ме! – обади се Маляка.

– Да чакат! – сръза го майка му.

– Щом го чакат, трябва да отиде! – намеси се бащата и се обърна ядосан към сина си: – Бягай сега, че...

Маляка грабна найлоновата торба с гуменките от ръцете на майка си и изхвъркна от апартамента преизпълнен с чувство на благодарност към баща си – чудесен човек, благороден. Заслужаваше да е министър, а не само директор на кантора за внос и износ.

Щом чу, че външната врата се хлопна, майка му избухна:

– Педагог! Аз кажа едно, ти друго!

– Преди да кажеш нещо, трябва да помислиш! Как ще го лишаваш от игра, как?!

– Двойка по ботаника.

– Е, не е толкова страшно, де. Ботаника! Аз съм получавал двойки и по математика и по химия. И пак станах инженер-химик.

– Ти, ти, само себе си знаеш. Не ме интересува колко си имал ти. Сега е друго.

– Няма друго, ма, няма друго! – повиши тон Никола Маляков. – Едно и също е, все се повтаря, ей това е! А и друго да е, какво? Може да

стане спортист. Ей такива сълзи ще лееш пред телевизора, когато му зачат златни медали.

– Ще отидеш в училище! Още днес! Поискай да го изпитат пак!

Никола Маляков щеше да се развика, да й каже, че няма никакво намерение да ходи в училище, че синът му вече не е малък, а не е и честно да тормози учителите, щеше да крещи и да вика, но изведнъж нещо изпраска. Счупи се стъклената кана на новата кафеварка за филтрирано кафе. Башата гледаше като отровен пръснатото на две стъкло и кафето, което се стичаше от масата на пода.

– Трийсет и осем марки – страдаше той. – Западногерманскн.

5.

Междувременно Камен и Маляка крачеха бодро по алеите на парка. Имаше още много време до тренировката, но те тръгваха винаги час по-рано, за да избегнат нежелателни закъснения. От шестите класове, като се изключи Пантата и още две момчета, в отбора бяха останали само те.

Чуха, че някой тича зад тях и се обърнаха. По алеята се приближаваше Константинов, пълен, около петдесет годишен мъж, в син анцуг. Като ги видя, усмихна им се приятелски.

Константинов, по професия счетоводител, живееше в техния блок. Всяка година си подаваше оставката като председател на домсъвета и всяка година го преизбираха с пълно мнозинство.

– Как сте, спортисти? – спря се Константинов. Реши да използва случая да си почине. Пъхтеше от умора.

– Добре сме, чичо Константинов? – отвърна Камен. – На тренировка отиваме.

– Само така! – поощри ги Константинов. – Човечеството, деца, започна да пълнее, след като превърна велосипеда в моторетка! – И се засмя.

– Закусвали ли сте? – попита той децата, когато видя продавача на „ескимо“.

– Да! – отвърна Камен.

– Елате тогава да ви почерпя. На празен стомах сладолед не е полезно да се яде.

Добре, че Константинов избърза с поканата. Маляка се канеше да каже, че той пак не е закусвал.

Пръв си изяде сладоледа Константинов. Облиза пръчицата и я

захвърли настрани. Винаги се заричаше, че няма да яде сладко, години-те и коремът му тежаха вече, но никога не издържаше на изкушенията.

– Когато човек спортува, всичко може да яде. Я вижте – посочи си той корема. – Стопил съм го.

Махна им с ръка за довиждане и продължи сутрешния си крос.

– Даже е напълнял! – констатира Камен. Малко по-нагоре ги настигна Пантата. Стърчеше над Камен с цяла глава и изглеждаше поне година-две по-голям.

– Ще има лагер-школа! – съобщи той. Това подействува като бомба.

– Кога? – попита Камен.

– Всички ли? – почти едновременно зададе въпрос и Маляка.

– Лятото в Панчарево – отвърна Пантата. – Мъже, жени, юноши, девойки. И детският отбор.

– Е, значи сме вътре! – чувствувахе се на седмото небе Маляка.

– Всякак!

– Тебе кой ти каза? – попита Камен.

– Другарят Пангаров. Снощи го срещнах. Панта, казва, подготвяй майка си отсега!

Зарадвани от тази вест, децата се затичаха през гората. Най-отпред бягаше Пантата, след него Камен и Маляка. По пътя към индийската нишка се присъединиха още момчета.

Тренировката започна както обикновено с бягане, после – общи физически упражнения, леко подскачане на място за отпускане на мускулите и игра. Децата – всичко двадесет и седем, се вживяха така, че забравиха треньора, който седеше на пейката и ги наблюдаваше. Мръщеше се – твърде много несполучливи удари в коша! Само Пантата не греше-ше. Ето го, взе топката, мина един, двама, трима. Чудесна солова акция, която завърши с точен удар.

Но Пангаров скочи разярен от мястото си.

– Панта, ще ти скъсам ушите!

– Вкарах го! – отвърна му Пантата. – Хем сам!

– Сам! – гневеше се треньорът. – На мене ми трябва колектив! Като искаш да си солист, върви в Народната опера, там ги търсят. Тук обаче... – закани му се още веднъж и наду свирката. Тренировката продължи.

След малко Пангаров извика Маляка. Посочи му мястото до себе си. Маляка седна. Чудеше се какво може да означава това. Може би подбира първия състав? Или е нещо за лагер-школата? Дано не съвпадне с

картите за море. Маляка би се отказал от море, но баща му нямаше да го пусне.

На игрището Пантата отново бе в акция. Мина един, втори, трети, върна се с дрибъл назад, подаде на Камен, Камен на момчето от шести „а“. То се поколеба, чисто положение, но не стреля. Върна на Пантата и Пантата вкара топката в коша.

– Сашо! – извика треньорът.

Само след пет минути на пейката седяха седем деца. Сред тях не бяха нито Пантата, нито Камен. Маляка гледаше тъжно, изпълнен с най-лоши предчувствия.

– Казах ли ви да се упражнявате?! – попита строго треньорът.

Децата наведоха глави.

– Имахме да учим – опита се да спаси положението Маляка, но само наля масло в огъня.

– Имали да учат! – избухна треньорът. – Ами ще учите! Но трябва да съчетавате едното е другото. Какво ме гледаш?

Въпросът бе към Маляка.

– Свободен си! – каза му треньорът. – Свободен си да учиш! – и го тупна по главата. – Като подгонен заяк припкаш, а резултат, никакъв! Чудиш се как да се отървеш от топката.

Овободи и останалите шест деца без много приказки, само с едно докосване по главата, леко, но обидно.

Децата тръгнаха омърлушени. Напуснаха спортното поле като след поражение.

– Професори! – долетя до тях гласът на треньора.

6.

Децата вървяха по аляята сломени, обидени и унизени. Рухнаха надеждите им за олимпийска и световна слава. Изчезнаха розовите перспективи, романтиката на далечните пътувания, мечтите им за изпълнени с драматизъм моменти, в които всяко едно от тях се виждаше как с последни сили вкарва победния кош. Сега за тези момчета, седем на брой, животът нямаше никакъв смисъл. Какво им предлагаше той: труд и учение, учение и труд, за да станат някой ден най-много инженери, химици, научни работници, хайде, професори да е, за които никой нищо няма да знае. Във фантазията си Маляка лесно се виждаше и професор, но какво от това? Кой професор в световната история е бил посрещан с духовна

музика? Никой!

Не бяха минали и сто метра, когато ги настигна Камен.

– И тебе ли? – попита го Маляка. Зарадва се, че в края на краищата, ще са заедно, но не искаше Камен погрешно да изтълкува радостта му.

– Аз сам! – отвърна Камен. Децата се опряха. Не им се вярваше. Но разбраха, че Камен не лъже – беше напуснал отбора в знак на протест срещу обидното държане на Пангаров.

Камен вървеше мълчалив, заобиколен от приятелите си. Чувствуваше тяхната признателност и тя го изпълваше с гордост.

Мълчаливо групата на изгонените стигна блока, в който живееха Камен и Маляка. Никой не си тръгваше, просто не им се искаше да се разделят. Нещастиято сближава хората, така казват. Седнаха на тревата край оградата, която разделяше празното място зад блока от стара, двуетажна къща. Празното място или дворът, както му викаха децата, бе доста добре поддържано. Имаше зелени площи и лехи с градински цветя.

– Той пък какво си въобразява толкова? – каза Маляка.

Никой не го попита за кого става дума, всички си мислеха за Пангаров. Мразеха го.

– Ега ти и тренъора! – обади се едно момче. Мислеше, че като употребява такива изрази, изглежда по-голямо.

Маляка направи няколко язвителни забележки за тези, които Пангаров остави в тима. Повечето от тях, според Маляка, бяха дупки, с по два леви крака и с ръце, вързани на фльонги.

– Само дето Пантата... – опита се да каже някой нещо хубаво за Пантата.

Но Маляка го сръза веднага:

– Какво Пантата? Че той по алгебра като чуе за дроб и си представя дроб-сърма.

Децата се разсмяха.

– Хиляди долари, ха-ха! – обади се друго момче. – Пукнат долар никой няма да им предложи.

– Кой ще си харчи парите да ги води по разни не знам какви заведения! – добави трето момче. – Те и без това ходят като смотани из игрището.

– Без нас отбор ще направи, друг път! – заключи Маляка.

Тези разсъждения отново им възвърнаха самочувствието.

– А какво ще кажете, ако ние, изгонените, обявим мач на келявия му отбор. Ще го скапем! – даде ход на фантазията си Маляка.

Тази възможност ги въодушеви. Само Камен все още разсъждаваше трезво.

– Ще трябва да тренираме. А няма къде! В училището знаете какво е!

Знаеха, разбира се. Ред не можеха да хванат. Щом се появяха големите и трябваше да опразнят игрището. Случваше се и да се опънат, но тогава им загаряваха вратовете и, все едно, напускаха.

Кой точно подхвърли идеята да си направят игрище е трудно да се каже. Тя се роди колективно. Място за цяло игрище в двора нямаше, но за какво им е цяло игрище? Един баскет е достатъчен. Пангаров поне ги научи как се тренира на един баскет и ще съжалява за това. Ще види той някой ден как неговите възпитаници напускат играта премазани от трицифрения резултат. Това ще бъде неговият край. Заслужен!

Ако не оставаше толкова малко време до училище, щяха да стоят още. Но трябваше и да обядват.

7.

Преди да бие вторият звънец учителската стая много прилича на обикновена класна стая – едни учители разговарят оживено, други се смеят, трети поправят набързо тетрадките с контролни упражнения – също като ученици, които пишат домашните си преди часа. Ако имаше и учители, които да тичат и да се гонят, да се замерят с тебешир и да си слагат марки, съвсем щеше да прилича на класна стая.

В учителската стая влезе запъхтяна Ана Добрева. Минута оставаше до втория звънец и както обикновено тя пристигна последна.

– Добър ден! – поздрави тя.

– Какво му е доброто, шест часа! – пошегува се млад колега. – Най-противна ми е срядата. А децата как издържат, е пълна мъгла.

Добрева не пое шегата. Тя винаги държеше на разстояние по-младите си колеги. Имаше свои грижи, за които по-нататък може да стане дума, а може и да не стане, защото грижите ѝ бяха от любовен характер. Отвори си чантата, извади сандвич и започна да яде разсеяно. Гласът на Станчовска, учителката по литература, я стресна.

– Могат ли двама души едновременно да напишат една и съща глупост, как мислиш?

Добрева не разбра въпроса и вдигна рамене.

– Не могат – усмихна се Станачкова. – Най-напред я написва

единият, сетне другият я преписва. И накрая двамата получават общо четири.

В този момент удари вторият звънец и Добрева прибра недоядения сандвич в чантата си, грабна дневника и излезе.

Имаше час в шести „г“. Вдигна Камен. Щеше да го изпита върху последния урок, за да премине на следващия. Така правеше обикновено – използваше добрите ученици за преговор.

Но най-неочаквано Камен не знаеше почти нищо.

Маляка се опита да подсказва, но класната го видя.

– За подсказване пиша две, а до тук Камен е изкарал три! – предупреди Добрева.

Маляка затвори учебника, нямаше смисъл да се мъчи. Да изкараш три не е чак толкова лошо, когато въобще не си учил.

Добрева вписа тройката в бележника на Камен и му го подаде:

– Това от тебе не очаквах!

Децата се стаиха на чиновете си. Ще продължи ли изпитването? И кой ще е следващият?

– Шести номер – каза Добрева.

Маляка се изправи с такава неохота, че на Добрева всичко ѝ стана ясно.

– Кои числа наричаме противоположни – попита тя, – нали искаше да подскажеш?

Дявол да го вземе, преди малко Камен каза дефиницията, а сега той не можеше да си спомни и дума.

– Две рационални числа – започна дефиницията Добрева високо и отчетливо, сякаш диктуваше, – които при записване се различават само по своите знаци, се наричат противоположни числа.

– Да – съгласи се Маляка.

– Сега остава да ми пишеш и бележка! – смъмри го Добрева и му зададе още един въпрос: – От какво е образувано множеството на рационалните числа?

Маляка се напрегна и сбърчи вежди, опитваше се да създаде впечатление, че е учил, само трябва да се сети. Добрева обаче не се излъга.

– Положителните, цели и дробни, и отрицателните, цели и дробни числа, и числото нула образуват множеството на рационалните числа.

– Да – потвърди и този път Маляка.

– Като е да, повтори определението!

Маляка прехапа устни. Хванаха го на тясно, по-добре ще е да си признае:

- Не съм подготвен!
- Защо?
- Имахме тренировка и...

До този момент Добрева се държа сравнително спокойно. Като чу обаче за тренировката, кипна. Може би се сети за посещението на онзи сладкодумен треньор. Стана от мястото си и се изправи пред Маляка.

- Ритнитопковец ще ми ставаш!
- Биха му дузпата! – обади се Пантата.
- Какво, какво? – обърна се Добрева към него. Пантата веднага разбра, че е направил грешка, само дано му се размине. Изправи се и каза примирително и плахо:

– Шкартираха го!

Но почувствува, че не е избрал най-точната дума и затова добави:

- Така де, изгониха го.
- А тебе? – попита Добрева.
- Аз съм най-добрият! – похвали се Пантата.
- Я ела тук!

Добрева отвори бележника на Маляка.

– И по ботаника двойка! Браво!

Пантата вече стоеше до черната дъска с наведена глава.

- Да питам ли, или...
 - За кой урок? – заинтересува се Пантата.
 - Да кажем за сравняване на дробни с неравни членове.
- Пантата помисли, помисли, пък подаде бележника си.

8.

Никой от изгонените нямаше намерение да казва в къщи, че е изгонен. След големите хвалби и планове за бляскаво спортно бъдеще, посрещани със снизходителни, скептични усмивки от „старите“, децата се срамуваха да кажат истината. Да бяха си мълчали! Винаги е по-добре, когато един успех идва изненадващо.

На връщане от училище приятелите отново заговориха за игрището и решиха, че ще започнат изравняването на двора още на следната сутрин. Нямаше много голям ентузиазъм. Бележките тегнеха в чантите им. Ако родителите им разберяха за тях, щеше да последва затягане на дисциплината.

Когато Маляка влезе в къщи, най-напред провери дали има някой.

Отвори поред всички врати и след като се увери, че е сам, извади бележника изпод ризата си. Зачуди се къде да го скрие. След провала на последното, толкова сигурно скривалище при гуменките, трябваше да намери друго. Повдигна дюшека на леглото си и сложи там бележника, оправи одеалото, замисли се и реши, че това скривалище пет пари не струва. Трябваше му нещо по-хитро. Огледа стаята. Сигурно скривалище не откри и затова отиде в хола. Чу, че се отваря външната врата и се стресна. Ако някой влезеше сега, щеше да го хване на местопрестъплението, с бележник в ръка. Скочи бързо на стола, оттам на масата и бутна бележника в полилея. Точно навреме. Майка му подаде глава и учудена го погледна. Добре, че не го свари на масата, а само прав на стола.

– Какво правиш там?

– Къде?

– На стола!

Хайде де, какво да каже? Най-добре е да не бърза с отговора. Ще вземе да изгърси нещо, което да доведе до нежелателни последствия. Слезе бавно от стола. Така спечели достатъчно време, за да измисли изход от положението.

– Днес ме изпитаха – каза той.

Гениално! Нищо по-гениално не можеше да измисли. За майка му, по-амбициозна от всички майки на света, това бе достатъчно, за да престане да се интересува какво търси синът ѝ прав на стола като статуя на постамент. Главното за нея във всички случаи си оставаха бележките. Тя смяташе, че те са най-вярното отражение на знанията. И тъй като бележките на Маляка не я задоволяваха, тя ходеше в училище да се разправя с учителите. Ако успееше да му повиши бележката по някой предмет, считаше, че му е повишила знанията.

– По какво? – попита тя тревожно. – По математика, при Добрева.

– Е, и?

– Каза ми „браво“.

– Bravo! – въздъхна с облекчение майката и погали сина си по главата.

И този път, както и в много други случаи, Маляка успя да се измъкне.

За Пантата самият бележник въобще не представляваше затруднение. Майка му не ровеше в чантата му. Питаше го само какво ново има в училище и му вярваше каквото и да ѝ каже. Това тежеше на Пантата повече, отколкото ако трябваше да крие бележника. Доверието, с което майка му се отнасяше към него, го смущаваше. Как да постъпва – да

казва истината и да я наскърбява, или да я лъже. В никакъв случай не искаше да наскърбява майка си и когато можеше, спестяваше истината. Стремеше се да не ѝ създава допълнителни грижи. Малко ли ѝ беше, че преди шест години баща му загина при автомобилна катастрофа.

Пантата имаше друг повод за безпокойство – чувствуваше се откъснат от съучениците си. Физически по-развит, той ги смяташе за хлапаци, къорав косъм нямаха под носа си. Единствено Камен му харесваше, дори по едно време се сближиха – от него вземаше да преписва домашни по математика и български. Затова, когато изгониха момчетата от отбора, Пантата се зарадва, не за друго, а защото от класа оставаха само двамата с Камен. Но доброволното напускане на Камен го смути. Испита желание да последва примера му, да плюе ма всичко и да го настигне. Но не намери сили. Сега малко съжаляваше. След училище се бе опитал да тръгне с Камен и изгонените от Пангаров деца, но те млъкнаха щом го видяха и той си отиде обиден. Почувствува се сам.

Камен нямаше никакво намерение да крие тройката си. Не обичаше да лъже. Казваше истината, каквато и да е. В къщи с него много-много не се занимаваха. Двете му братчета-близначета Тошко и Стефчо се родиха, когато той влизаше във втори клас и погълнаха вниманието на цялата фамилия. Две бебета наведнъж никак не е лека работа. И Камен трябваше да помага, особено когато майка му тръгна отново на работа.

Тя работеше в пощенски клон на гише за приемане на телеграми. Бе толкова скромна и тиха, че присъствието ѝ не се забелязваше ни в службата, ни в къщи, но за сметка на това си изпълняваше идеално задълженията и на двете места.

Баща му, висок, здрав и мускулист, работеше в хлебозавода. Започна като общ работник, а сега вече бе квалифициран майстор, уважаван и обичан, носител на много награди и отличия за добра работа. Миналата година му връчиха златен медал „Столичен първенец през годините на седмата петилетка“. Към него получи и една екскурзия до Съветския съюз, първото му и засега последно пътуване в чужбина. Оттам донесе на Камен части за транзистор и един малък поялник.

Сега, седнал на масата в кухнята, Камен запояваше вътрешностите на някакъв транзистор. Дядо му, пенсионер от три години след четиридесетгодишна служба като пощенец, бъркаше крем на печката.

– Справедливо ли ти натресоха тази тройка, или... – попита той внука си.

– Нищо не знаех! – призна Камен.

– Е, щом не си знаел, добре! – заключи дядото. – Я да ме заместиш

малко, че да отида да хвърля на Дончо една табла.

Камен затвори капака на транзистора и пое дървената лъжица от дядо си. Личеше, че не за първи път бърка крем.

Дядото нахлузи обувките си и седна на стола да ги върже.

– На майка си и баща си кажи, че съм отишъл до поликлиниката за окоето... Не, не, не се учи да лъжеш! Кажи им, че не знаеш къде съм.

Родителите му се върнаха малко по-късно. Стефчо и Тошко ги посрещнаха с радостни викове.

– Какво ново в училище? – попита бащата на Камен, докато прегръщаше двете близначета.

– Случи се една неприятност...

Майка му трепна тревожно. Майките винаги очакват най-лошото.

– По математика, при Добрева! – Камен извади бележника и го подаде на баща си.

Майка му си отдъхна. Тя имаше вяра в сина си, той се учеше добре и някаква дребна засечка не можеше да я обезпокои.

– Аз пък си помислих, кой знае какво е станало!

– Кой знае какво! – повтори намръщено бащата и протегна към нея разтворения бележник. – А това малко ли е? Тройка!

– Ще я поправя!

– Твоя работа, бе – каза бащата. – Ако искаш я поправяй, ако искаш не! Остани си ей така, цял живот като мене да бухаш. То ако станеш като мене, хайде, ама докато пораснеш, с тройка и за продавач на гевреци няма да те вземат.

– Не казвай на дядо си – предупреди го майката. – Тежко ще я преживее тази тройка.

– А на тренировките, край! – кресна баща му.

– Добре, татко – съгласи се веднага Камен и излезе от кухнята.

Бащата остана да гледа след него учуден.

– Умен е! – заключи той, доволен от сина си. – Друг на негово място щеше да се репчи, а той...

– Може би не направи добре за тренировките – каза кротко майка му. – Трябва да спортува.

– Трябва, трябва! Като трябва, ей ти двор. Хайде, ние все с тренировки сме отрасли.

9.

На сутринта се събраха всичко на всичко единадесет момчета. Решиха да изключат от отбора останалите пет, които знаеха за акцията, но не дойдоха. Откъде накъде едни ще учат, а други ще копаят. А после ще пристигнат на готово игрище и – първи в училището, първи в спорта. Няма го майсторът!

– Професори! – заклеми ги Маляка, но наведе засрамен глава. Това „професори“ му напомни нещо.

Заловиха се да изравняват терена. Когато има цел и работата спори. Разпалваха се все повече и повече. На всяка лопата пръст Маляка гледаше като на удар в противниковия кош. Въодушеви се дотолкова, че по едно време предложи да сложат на „обекта“ знаме.

– А духова музика не искаш ли? – присмя му се едно от момчетата.

Появата на Стоименов прекъсна работата. Не толкова появата му, колкото строгият му глас:

– Кой ви разреши?!

Какво да отговорят? Стоименов живееше точно под Каменови и често се качваше да протестира, че малките много тичали и го смущавали.

– Да оправите това и да се махате!

Сега забелязаха, че нямаше кой знае какво да оправят. Въпреки едночасовия упорит труд, едва-едва бяха изравнили една леха.

За нещастие в този момент на двора изскочи и Худерова с метнато на рамо въже и пълен леген с пране – детски пеленки и гашенца. Тя пък живееше над Каменови и имаше две внучета – едното от сина, другото от дъщерята.

– Какво е това? – попита тя заядливо.

– Ами такава, игрище...

– Какво-о-о? Игрище! Само това ми липсва. А аз къде ще простирам?

– Ама и ти по всяко време простираш, Худерова! – обади се заядливо от балкона Шайтанова, възрастна самотна жена, която живееше точно над Худерова, Между двете съществуваше стара неприязън, която никой, дори и те двете, не знаеха откъде води началото си.

– Какво да правя, малки деца, госпожа, по всяко време се напикават – отвърна й ехидно Худерова и взе да връзва въжето за простираме.

Обадиха се от съседните балкони и разпращаха се разгоря още

повече, за да достигне връхната си точка, когато дядото на Камен заяви, че децата имат право.

Точно в този момент се появи Константинов. Усмивката му веднага успокои духовете. Той изслуша гневните нападки на Стоименов срещу своеволието на децата и каза:

– Излишно се тревожите, всичко ще се оправи. Разбира се, че сте прав, как така ще правят игрище?!

Като че ли поля децата със студен душ. Но за кратко. Щом възрастните се прибраха, Константинов каза:

– Ама сте и вие! Че стават ли така тези работи. Най-напред трябва пропаганда и агитация, после внасяне на предложение, взимане на решение и чак тогава. Игрище значи? Много хубаво! Вместо да търча из парка, ще ме включите в отбора. Бива ли?

– Бива!

– Е добре! А сега, хайде! Изравняването си е изравняване, не го оправяйте, то ще потрябва. Няма да си трошиме краката на грапав терен я! – и той се прибра.

Настроението на децата се подобри. Маляка въодушевено предложи да извикат три пъти „хип-хип-ура“ за чичо Константинов. Направиха го. По балконите отново наизскачаха хора, но децата се прибраха кротко по домовете си.

10.

Константинов постави съобщение за жилищно събрание и в двата входа на блока. В съобщението се казваше, че ще бъде разгледан въпросът за използването на двора от съкооператорите и техните семейства. Казваше се още, че решенията ще бъдат задължителни за всички, независимо дали са се явили на събранието, или не. В посочения час никой не дойде у Константинов. Той чака цели петнайсет минути и тогава слезе долу и натисна с длан звънците. От балконите започнаха да питат кой е?

– Е, хайде де! – подкани ги Константинов. – Петима Петка не чакат.

След пет минути на събранието се явиха майката на Маляка и бащата на Камен. После пристигна и баба Гинка. Носеше си стол, от съгваемите, да не би да няма столове за всички. От другия вход дойдоха още двама.

– Какво даваш толкова зор? – намръщи се още от вратата единият.

– За стълбите плащам ли си, плащам!

Константинов вдигна телефона да подкани Худерова.

– Няма да дойда – тросна се тя. – Докато Шайтанова не престане да ми изтърсва боклуците си отгоре, в нищо не участвувам.

Хората се насъбраха и взеха да нервничат. Уж петима Петка не чакат, а защо се бавят?!

– Да започваме – плясна с ръце Константинов, за да привлече вниманието.

И той даде ход на красноречието си. Обясни, че празните пространства зад блоковете са, за да има къде да играят децата, че дори той навремето си е искал да си построи гараж за трабанта, но от райсъвета му отказали категорично. Разказа и за един съвсем пресен нещастен случай – дете блъснато от лека кола на платното на улицата.

– А бе Константинов – прекъсна го един. – Що ни губиш времето. Игрище! На нас покрива ни тече, а ти за игрище си взел да ни приказваш!

– За нищо време ще го направим! – обади се бащата на Камен.

– Те, децата да си го правят! – възрази мъж с хитри малки очички, за който важното бе да не го хванат на работа.

Тъкмо нещата тръгнаха в желаната от Константинов посока, обади се баба Гинка.

– То без игрище човек не може да си почине на обед, а с игрище махалата като съберем... Сто седемдесет и пет ми е кръвното, вчера го мериха...

В това време с голямо закъснение пристигна Худерова.

– Аз съм абсолютно против – заяви тя, като разбра за какво става дума.

– А ти като си окупирала общото мазе! – сръза я веднага Шайтанова.

Между двете жени се завърза престрелка.

– Другари, моля ви – опитваше се да въдвори ред Константинов. – Защо да се отплесваме, въпросът сега е за децата... Трябва да вземем някакво решение...

– Само игрище не! Всичко друго да, игрище не! – отсече Стоименов. – Аз шум не понасям!

– Децата имат нужда от...

Константинов отново се опита да се застъпи за децата, но баба Гинка не го остави да се доизкаже:

– Децата са си деца, но и ние сме хора!

Грабна стола си, огледа победоносно всички, доволна от крилатата мисъл, която изрече, и напусна събранието.

Някой отново повдигна въпроса за общото мазе.

– Какво общото мазе, какво общото мазе! – прие веднага заяждането Худерова.

Константинов разбра, че е изтървал ръководството на събранието и взе да мисли за други дипломатически ходове, с които да помогне на децата.

11.

Междувременно нашите приятели се намираха на две преки разстояния. Константинов ги беше предупредил да не се мяркат по двора, докато трае събранието, особено с приятелчета от други блокове. Децата не се занимаваха с нещо кой знае колко похвално. Целеха се с ластици в краката на минаващите момичета. Стаени зад ъгъла на една къща, те дебнеха. Камен опъна ластика и пусна хартиеното „куршумче“. Момичето се хвана за крака, погледна гневно, но като не видя никого, продължи. Маляка сложи една чертичка срещу името на Камен.

– Три на четири! – съобщи той резултата и извади своя ластик. Зареди го, погледна по улицата и зачака.

– Имало инструкция да пишат лоши бележки на учениците – каза Маляка, без да престава да дебне. – С оглед на професионалното о-оориен-тиране.

Последната дума я разтегна заедно с ластика. Пусна го. Не можа да изравни резултата и се ядоса. Друго момче се приготви за стрелба. Не след много решиха да стрелят по двама едновременно, всеки в различен крак на жертвата. Подвижната мишена не закъсня – момиче с плитки, по ученическа престилка, доста пълничко.

– Туй със затворени очи ще го ударя! – каза Маляка.

Пуснаха ластиците. Момичето подскочи улучено и в двата крака. Но бързо се окопоти, хукна неочаквано към децата и сграбчи Камен. Докато Камен се усети, видя се повален на земята.

– Ей! – изпречи се Маляка и посегна, но получи такъв шамар, че се хвана за бузата и запелтечи: – Що се бийш, ма!

Вместо отговор момичето му удари още един шамар и си тръгна.

– Пикла! – викна след него Маляка. Момичето се обърна и той побегна. Това го спаси от допълнителни неприятности.

Така завърши не твърде изисканата им игра с ластик. Тръгнаха си. Трябваше да разберат какво е решило събранието.

Завариха Константинов на улицата да привързва с тел ауспуха на трабанта.

– Разрешиха ли? – попита нетърпеливо Маляка. Константинов се измъкна изпод колата, погледна ги и каза:

– Елате!

Фактът, че не им отговори веднага, ги изпълни с лоши предчувствия. В двора видяха Худерова да друса внуците, за улеснение ѝ бяха купили количка за близнаци. Худерова се направи, че не ги вижда, което засили подозренията им. Константинов щракна лампата към мазето, но курушка нямаше.

– Ще поставим! – успокои той децата. Заслизаха по полутъмната стълба. В тишината се чуваше ритмичното капене на чешма. Константинов отвори вратата на общото мазе и светна лампата. Помещението не бе лошо, с малко прозорче към улицата, с чешма, която капеше в голяма, мухлясала отвън каца, пълна със застояла вода, издаваща неприятната миризма на превтасало кисело зеле.

– Това решиха да ви дадем! – каза Константинов.

– Че за какво ни е? – попита Камен.

– За работилница! Ще я обзаведем, всеки ще даде по нещо. Хем шум да не вдигате на двора, хем с нещо полезно да се занимавате, така казаха.

Покрай прозорчето със счупено стъкло минаха два женски крака и Маляка бързо извади ластика, но се сети за присъствието на Константинов и го прибра. Камен пък гледаше към провисилия се точно над кацата паяк. Хвана с два пръста нишката и пусна паяка във водата.

– Кацата е на Худерова, но се реши да я махне! – продължи да ги осведомява Константинов за резултатите от събранието.

По коридора се чу тътрене и след малко на вратата се появи Стоименов, най-върлият противник на игрището, със сина си, средношколец с току-що набола брада и оформени вече мустачки. Влачеха старо, но запазено бюро.

– Ето – каза Стоименов, – давам ви го за работилницата. Само че го пазете!

Нагласиха го край едната стена и си тръгнаха.

– Поне едно благодаря няма ли да кажете! – укори той децата и хлопна вратата.

– Негова е идеята! – каза Константинов. Отново шум по коридора.

Този път баба Гинка остави продънена селска кошница и две стари шайги.

– За работилницата – каза тя и бързо се измъкна.

– Ама чакайте – викна след нея Константинов. – Няма да изхвърляте тук боклуците я.

– Като нямаме килер! – отвърна му баба Гинка. – Архитекти!

Константинов видя омърлушените физиономии на децата и реши да им повдигне духа.

– Ще се борим! – каза той. – Ще говоря с всеки поотделно. Ще ги пречупя един по един и ще събера от всички подписи, че са съгласни. Знаете ли историята за хан Кубрат и синовете му? Дето преди да умре им дал да счупят сноп пръчки?

Децата кимнаха. Кой не знае тази история?

12.

Стоименов, върлият противник на игрището, притисна плътно длани към ушите си. Седнал на масата в хола, той четеше, но не можеше да се съсредоточи. Някъде отдалеч долитаха на промеждутъци тъпи удари. Стоименов повдигна леко едната си длан.

„Дан-н-н“!

Никак не бяха тъпи ударите, направо на ламарина биеха и то силно. Стоименов отново притисна ухото си. Ударите заглъхнаха и четивото бързо го погълна. Забрави за шума, отпусна и двете си ръце, настани се удобно, дори се усмихна нещо на прочетеното и в този момент, като че ли гръмотевица падна върху къщата. Стоименов скочи от мястото си. По пантофи побягна надолу по стълбите, излезе на двора и потъна в другия вход. Спря чак пред вратата на Константинов, пое си дъх и натисна звънеца.

Отвори му самият Константинов.

– Това е безобразие! – изкрещя Стоименов.

– Кое? – попита наивно Константинов. „Дан-н-н“! – разнесоха се нови удари и тук, на стълбите, те звучаха още по-ушераздирателно. Сякаш десетки чукове се стоварваха върху висяща ламарина.

– Това! – отвърна гневно Стоименов.

– Кое – правеше се, че не разбира Константинов, но нов удар заглуши въпроса му и Стоименов се принуди да попита:

– Какво казахте?

– А-а-а – сети се Константинов. – Да видим! Взе ключовете от закачалката и двамата тръгнаха.

Децата се бяха събрали долу в мазето – Камен, с двете близначета, Маляка и още три-четири спортистчета. От ушите им стърчаха памуци. На пода се търкаляше стар смачкан варел и всички удряха по него с чукове, пили и каквото бяха успели да намерят сред великодушните дарения на съкооператорите, с които бе оборудвана работилницата. Удряха настървено. Стефчо и Тошко се забавляваха истински, надаваха викове при всеки удар, като за общия шум допринасяха и с ритници по варела.

Работилницата не страдеше от липса на мебелировка – един изтърбушен виенски стол, две плетени кресла, със стърчащи клечки точно на мястото, върху което се сяда – истински кресла за индийски факири. В едно сандъче имаше ръждясали инструменти и дръжката на една по-нова тесла. Твърде важната част липсваше. На стената до бюрото висеше стара, ненужна детска количка и един маркуч, домъкнат, за да не пречи в някое друго мазе. Тук се намираха и инструментите за почистване на сняг, а кацата на Худерова продължаваше да стои под капещата чешма.

В паузата между два удара децата чуха стъпки по коридора и това ги вдъхнови още повече. По варела заваляха нови удари. Вратата нервно се отвори и на прага застана Стоименов, а зад него – Константинов.

– Какво правите?! – закрещя с всички сили Стоименов. Нервите му вече не издържаха.

Децата извадиха памуците от ушите си.

– Моля?

– Какво правите?

– Танк! – отвърна Маляка. – С далечно управление, само че най-напред трябва да направим варела четвъртит.

– Шум правите, ето какво!

– Танк казаха – поправи го Константинов.

– Танк! Това да не е военен завод!

– Работилница е – отвърна му Константинов със спокойствие, което можеше да подлуди всекиго. – Нали всички така решихте?

– Защо казваш „решихте“, Константинов? Решихме!!!

– Аз бях за игрище – отсече Константинов. – Вече всички се съгласиха. И подписи имам. Само вие...

Тази новина смути Стоименов. Константинов долови това и веднага атакува:

– Какъв шум може да се вдига на едно баскетболно игрище и то не цяло, а половин! Пък и децата, кротки са.

Стоименов махна с ръка.

– Ще разпиша и аз за това ваше игрище, да опустее и игрището ви. Но само още един път да чуя...

Константинов измъкна химикала и списък. Стоименов се подписа срещу името си.

13.

Константинов заблуди Стоименов. В списъка липсваха подписите на Худерова и баба Гинка. И двете се оказаха костелив орех. Хич не ги интересувахе къде ще играят децата, важното бе на тях да не пречат. От Константинов децата повече не можеха да искат нищо, той изчерпа всичките си възможности за въздействие над двете баби. А и замина в командировка. Затова решиха да действуват сами.

Една сутрин в девет часа, време удобно, тъй като всички родители са на работа, Маляка изнесе на двора чудесна баскетболна топка, истинска, купена в Милано. Децата се наредиха в кръг и започнаха да си я подават. Е, пасовете трябваше да са къси, място нямаше, но в края на краищата те не тренираха, а пристъпваха към военни действия по предварително разработения план.

Пет минути по-късно на двора излезе Худерова с пълен леген пране и метнато през рамо въже. Камен пусна остър, отсечен пас над легена. Направи го нарочно, това влизаше в плана. Худерова спря и загледа децата предизвикателно. Те преустановиха играта и се събраха до оградата. Абсолютно неочаквано за нея! Тя мислеше, че ще продължат играта и се готвеше да прави скандал. Изненадващите ходове в една война винаги внасят смут в противниковия лагер.

Докато връзваше въжето Худерова хвърляше по едно око към децата. Насядали до черешата в края на лехата, те кротуваха като агънца. Това я караше да бъде нащрек. Дали не са намислили нещо?

Худерова намята пелените и гащичките и тръгна към входа на блока, но все се обръщаше назад. Децата стояха там – кротки, хрисими, дори не си приказваха. Повече от съмнително!

Хвърли поглед към двора и от прозореца на стълбището. Никаква промяна. Влезе в кухнята и взе да бели картофи, но нещо я глождеше отвътре, не й даваше мира. Въпреки че навън вече се бе позастудило и вятърът режеше, излезе да бели картофите на балкона, та да ѝ са децата под око.

– Прави се, че бели картофи – докладва едно от децата.

– Ако не и издържат нервите, ще започне да ни замерва с белени картофи! – каза Маляка.

След като свърши работата си, Худерова се махна от балкона. Камен скочи и започна дрибъл с топката Тя веднага подаде глава.

– Ей, да не изцапате прането!

– Няма, няма – успокой я Камен. – Бъдете спокойна!

Как да бъде спокойна, когато е толкова мил и любезен. Кроят нещо, така реши тя, но какво?

Щом се прибра, децата затичаха в кръг и нададох викове, но без топката, не искаха да изцапат прането. Само тичаха, викаха и гледаха към балкона. Худерова обаче не се показа. Не разбраха защо. Този път протилникът ги изненадваше с поведението си.

Худерова ги наблюдаваше зад пердето в кухнята. Усмиваше се злорадо. Разбрала им беше номера – искаха да я тормозят. Ще видим кой кого!

Изкипяването на супата я накара да подскочи. Цялата печка бе в пана. Мърморейки, тя се захвана да чисти.

На децата им омръзна да тичат и отново насядаха край черешата. Войната на нерви взе да изостря и техните нерви.

От входа изтърчаха радостни братчетата на Камен, а след тях и дядо им, стегнат, издокаран. Щом го ви така облечен, Камен веднага разбра за къде е тръгнал. В общия план за действие дядото на Камен имаше стещиална дипломатическа мисия. Миналата вечер Камен за малко щеше да го изгуби като съюзник. Техните бяха отишли на гости, близначетата си легнаха, а дядо му и Камен седнаха да играят шах.

– Ти как си с баба Гинка, дядо? – попита Кам.

– В какъв смисъл?

– Можеш ли да я убедиш в нещо.

Дядото мръдна пешката пред царя си и погледна хитро към Камен. Радваше се на хода си.

– Какво да я убеждавам? Шах!

Камен предпази царя си с коня.

– Хайде, офицерът в домашен отпуск! – взе дядо му белия офицер. – Ако продължаваш с тази баба Гинка, ще ти взема и топа! Какво искаш да я убеждавам?

– Ами такова, да се съгласи за игрището! – Камен премести другия си кон: – Шах-шех.

Дядото го погледна като отровен, наистина – шах-шех. Ядоса се и

внезапно избухна:

– Стига с това игрище! Не се играе така! – с едно движение на ръката очисти дъската от фигурите.

Ама че тъпа работа, как можа! Хем си познаваше дядото, така се вживяваше и на шах, и на табла, че... Пък и не му минаваше лесно. Друго да е, накриво нещо да си му казал, забравяше го веднага. Биеш ли го на шах обаче...

– Да играем още една? – предложи Камен.

– Ами, ами, време е да лягаш!

Камен тръгна към стаята, но дядо му го върна.

– Хайде, още една, добре, но само да смееш да ме разсейваш с разни там глупости.

Камен се остави да го разгромят.

– Дай още една да не кажеш, че е случайно.

На петня ход Камен загуби топа си, на осмия остана с четири пешки, на дванайстия беше мат.

– Да видиш, когато мълчиш, какъв бой ядеш. А ти, баба Гинка, та баба Гинка. Какво искаш от баба Гинка?

И ето го сега стегнат, като че ли за ръката ѝ е тръгнал.

– Дано успееш – насърчи го Камен.

– Аз ли? Аз две войни съм изкарал, че от Гинка един подпис ако не изкарам! – и решително тръгна към вход „Б“.

Камен се върна при приятелите си.

– Атака по всички фронтове – каза той, пипна една пеленка и извика: – Другарко Худерова-а-а!

Този път тя се показва веднага.

– Изсъхна! – докладва той.

– Хубаво да изсъхне!

– Е, добре! – отвърна ѝ Камен. Никаква съпротива в гласа му.

– На ден по три пъти простира – каза Маляка. – Тия, нейните, друго не правят, по цял ден гащите пълнят.

– Да ги пълнят! – обади се едно момче. – Това е война на нерви.

14.

Междувременно дядото на Камен седеше в хола у баба Гинка и разглеждаше снимки. Скучно, но нямаше как. Баба Гинка го посрещна сърдечно, хич дори не се учуди, че ѝ идва на гости. Той от любезност

попита:

– Пишат ли дъщерята и зетят?

Де да знае, че това ѝ е болното място. Веднага домъкна куп писма и снимки – той и тя под бананово дърво, той и тя влизат в новата си кола, той и тя на веранда с изглед към палмова горичка. Изобщо все снимки, с които искаха да кажат „вижте ни къде сме“. Докато дядото ги гледаше, баба Гинка нареждаше:

– Трета година, моля ти се, и гледай ги, все усмихнати. Как я карам аз, хич и не питат. Докато Тончо беше по-малък, хайде, но вече нерви не ми останаха...

Ставаше дума за петгодишния Тончо, внука ѝ, който надаваше бойни викове и замеряше с топчета цяла армия войници, строени на килима.

– И от бой вече не разбира! Тончо!

– Стига ма-а-а! – продължи малкият да бомбардира останалите прави войници.

– Виждаш ли, нищо вече не помага! И за какво им е всичко това да ги питаш! Че то детето няма да ги познае като се върнат, колкаво беше... Ние едно време на дечицата се радвахме, сега на колите се радват, шантав свят стана, ти казвам. Ама какво съм ти се заоплаквала аз на тебе, нали ти виждаш. Твоите като са тука, сякаш не са ти оставили и трите на тебе...

Говореше като картечница и дядото разбра, че трудничко ще вземе думата. На няколко пъти се опита да използва паузите, докато баба Гинка си вземаше дъх, но не успяваше. Добре, че накрая тя сама каза:

– Та ти какво? За нещо си дошъл, виждам...

– Ще ти кажа...

Но баба Гинка го прекъсна:

– Чакай да те почерпя първо едно сладко. Ей на, виждаш ли, и сладко съм сварила, че като си дойдат напролет, да има. Защо се трепя да ме питаш! – и баба Гинка отиде за сладкото.

Тончо веднага се опита да привлече вниманието на дядото. Изплези му се. На дядото му идваше да го перне през устата, много мразеше глезотии, но в интерес на общото дело също му се изплези. Това допадна на Тончо.

– Искаш ли да играем? – попита той. – Аз имам нова топка.

Домъкна голяма кожена топка.

– Баскетбол знаеш ли да играеш? – хитро попита дядото, решил да достигне целта си чрез Тончо.

– Как се играе? – попита Тончо и бутна един войник в ръката му. – Подарявам ти го.

– Хвърляш топката в един обръч, кош му викат. Дай да ти покажа.

– Аз знам! – отвърна Тончо и му хвърли топката. – Подай сега ти на мене.

Дядото на Камен не беше хвърлял топка от петдесет и две години, та я хвърли накриво и улучи по главата на баба Гинка – тъкмо влизаше в хола. Таблата със сладкото хвъркна от ръцете ѝ, чинийката и чашата с вода се плъснаха на килима. Чашата се счупи, а Тончо мигновено получи такъв плесник, че ревна като заклан:

– Защо мене ма-а-а!

– Ще ти дам аз една топка! – крясна баба Гинка и се наведе да събира парчетата. – Цял ден е така, нерви не ми останаха.

– Що си не признаеш бе, що си не признаеш! – взе да рита Тончо дядото.

– Какво, какво? – изправи се баба Гинка.

– Той хвърли топката, нека си признае.

– Ау-у-у! – възмути се от дъното на душата си баба Гинка. – Дай сега да ти избоцкам аз езика като лъжеш.

Тончо захапа ръката на баба си, отмъщаваше си за шамара, и тя изписка.

Дядото на Камен си тръгна. Моментът не беше подходящ за по-нататъшни разговори.

– Подляр с подляр! – извика след него Тончо и получи нов шамар.

Отвън децата неочаквано спечелиха точка в борбата с Худерова. Докато тя ги дебнеше от прозореца, яденето ѝ загоря. Замириса ѝ, но помисли, че е от горния балкон, от Шайтанова, и се зарадва. Чак когато кухнята ѝ се изпълни с дим, разбра, че паприкаш няма да ядат. Грабна тенджерата и я изнесе на балкона.

– Загоря ти май нещо? – обади се отгоре Шайтанова.

Това вече вбеси Худерова. Ама то може ли човек и пране навън да наблюдава, и бебета да друска, и спокойно да готви. Реши, че ще накара сина си да ѝ направи на балкона макара, ще опъне едно въже до съседния балкон, а на двора децата да правят каквото си щат. След миг изскочи с празния леген в ръка, събра си прането и отвърза въжето.

Щом си отиде и децата решиха да си тръгват. Трябваше да учат, след обед имаха контролно по български, а откак се заловиха с игрището, трудно си събираха ума.

Худерова ги видя, че се разотиват и викна от балкона:

- Защо не играете сега, защо не играете, а? Калпазани такива!
- Не издържа – каза Камен. – До два дни ще разпише и тя.
- Худерова разписа още същата вечер. Оставаше само баба Гинка.

15.

Вече се смрачаваше, когато Тончо изхвъркна като тапа от входа. Отиваше при Камен, Маляка и останалите баскетболисти. Бяха му обещали два войника от колекцията на Маляка, а също да го включат в тренировките като страничен съдия, ако убеди проклетата си баба да разпише за двора. Той не знаеше какво е страничен съдия, но му прозвуча добре и се съгласи.

Тончо пресече улицата, сви зад ъгъла и се шмугна между храстите в кварталната градинка. В нея деца рядко се събираха – имаше стари, изпочупени, негодни вече за нищо люлки и запустели зелени площи все още оградени с бодлива тел. Там вече го чакаха. Някои деца седяха на пейката, други се въртяха наоколо.

– Не е съгласна! – докладва Тончо. Дишаше тежко. Това съобщение разочарова групата.

– Защо? – попита Камен.

– Още я боли главата, дето я перна дядо ти с топката. И нищо не си призна.

– Ти какво й каза? – попита Маляка.

– Че съм приет в отбора и да се съгласи да подпише.

– Тя какво ти каза?

Тончо присви леко устни, така, както правеше баба му и взе да я имитира:

– Ами, ами, цял ден да ми крещят под прозореца онези гамени.

– Гамени ли каза? – скочи едно момче.

– Гамени! – потвърди Тончо.

– Чувате ли, гамени казала!

– Тя ще съжалява! – закани се Маляка, помисли малко и се обърна към Тончо: – Мръсни думи знаеш ли?

– Две?

– Ела, ще те науча още две!

– Я стига глупости! – срязва го Камен.

– Нека ме научи, бе! – настоя Тончо.

– Хайде, чушката! – махна с ръка Камен. Тончо се присламчи към

Маляка.

– Ти ми ги напиши, аз ще ги науча. После ще ме изпиташ.

– Чупката, бе! – бутна го Камен. – Изключен си от отбора.

Тончо примигна, примигна, пък ревна и си тръгна.

– Подляр си като дядо си! – викна той. Не му обърнаха внимание.

– Дядо ти не е трябвало да я удря с топката по главата! – обърна се едно от децата към Камен.

– Ами ядосал се – отвърна Камен. – Убеждавал я, убеждавал я, пък като се ядосал, прас с топката по главата!

Децата постояха още малко и си тръгнаха.

Бяха разочаровани, но не и победени. Нямаха намерение да се предадат така лесно. Щяха да направят нови опити, но какви? Очите на Маляка светнаха – сети с нещо.

– Ако го отвлечем например?

– Кого? – не разбра Камен идеята му.

– Тончо!

Спряха. Предложението ги смая. Трябваше да се обмисли.

– Този глезльо ли! – беше настроен скептично Камен. – Ще си навлечем някоя беля.

– Беля! Не си ли чел, в Америка! Отвлекат някое дете и...

Камен махна с ръка.

– Америка! Тука не е Америка. Такъв бой ще откачим, че...

– Не си прав! – настоя Маляка.

– И къде ще го отвлечеш? – попита Камен.

– У нас – отвърна едно момче от шести „а“ клас. – Елате.

След малко стояха пред вратата на мазе, заключено с голям катинар. Маляка пое фенерчето от ръцете на Сашо – момчето от шести „а“, и освети катинара. Сашо отключи и вратата се отвори със скърцане. Светлият кръг на фенерчето обходи бавно стените. Мазето беше като карцер, без прозорец, тъмно и влажно. По ъглите висяха паяжини.

– Страшно е! – прошепна Маляка.

– Ние ще го отвлечаме, няма да го водим на курорт! – каза Сашо.

– Крушка поне да имаше – обади се отново Маляка.

– Ще донеса! – каза Сашо и излезе.

Маляка въздъхна. Вече съжаляваше, че му беше хрумнала тази идилгиска идея. Чудеше се как да се откачи от нея.

– Мирише на мухъл! – каза Маляка.

– Мирише на бой! – отвърна Камен.

Сашо се върна. Завинти крушка и мазето светна. Сега вече не беше

толкова страшно.

– Ще донеса и храна – каза Сашо.

– Каква храна?

– Ако се проточи работата. Заложникът трябва да се храни.

– Ако се проточи работата... – каза Камен и млъкна. Вече сто пъти ги предупреди, че ще ядат бой.

– Това е единственият начин да я накараме да подпише – каза Маляка. Светлината му беше върнала смелостта. – Два дни, ако трябва, два дни ще го държим.

– Най-много до обед – каза Камен. – След обед сме на училище.

– Ще клекне веднага, ще видите – успокои ги Сашо и постави празна тенекия от сирене в единия ъгъл. – Ще донеса и тоалетна хартия.

Сашо стъпи на един от рафтовете с празни буркани и извади голямо въже.

– Ще го връзвате ли? – попита ужасено едно момче.

– Ако рита! – отвърна Сашо. – И да не забравим чиста носна кърпа.

В случай, че се опита да вика, ще му затъкнем устата.

На Камен му замириса още по-силно на бой.

16.

Акцията по отвлечането на Тончо започна на следната сутрин, пак в девет часа. В нея участваха само Камен, Маляка и Сашо. Съгласно предварително разработения план Маляка домъкна разни вносни играчки. С тях трябваше да примамят Тончо.

Тончо гледаше тъжно от прозореца. Моделите леки коли, които му показваше Маляка, не го интересуваха. Имаше такива, баща му редовно изпращаше разни автомобилчета. Но онази играчка, с която Маляка правеше сапунени мехури!

Камен му махна и Тончо отвори прозореца.

– Искаш ли го? – попита Камен, като посочи към приспособлението за правене на сапунени мехури.

Маляка духна през отверстието и над главата му полетяха двайсетина сапунени балончета, големи и малки. Вягърът ги подгони. Някои се спускаха веднага, други издържаха на напора му. Едно балоиче дори се вдигна почти до втория етаж и Тончо посегна да го хване.

– Я се махай от прозореца! – чу се гласът на баба му.

– Нека да сляза, ма-а-а!

– Рано е още!

Отдолу децата видяха как баба Гинка затвори прозореца, чуха и крясъците на Тончо – настояваше да излезе. Оттеглиха се под черешата. Нямаше как, трябваше да чакат. Не изпускаха от очи прозореца на Тончови. Доста студено беше, та баба Гинка можеше и да не го пусне.

– Когато отвлякоха турския самолет – каза Маляка, – аз бях на летището.

– Е?

– Нищо! Дори не го видях. Чак вечерта чух по телевизията.

Маляка се загледа към улицата. По нея вървеше Пантата. Не вървеше, а подскачаше – две стъпки с левия, две стъпки с десния крак. Тренираше! Отстрани изглеждаше доста смешен, но Пантата не съзнаваше това. Чувствуваше се горд и самодоволен. Имаше защо – треньорът Пангаров го бе произвел капитан на детския отбор. Изобщо – напредваше! В спорта, не в училището. За училище много усилия не полагаше. Смяташе, че са го нарочили като слаб ученик, а нарочат ли те един път...

Видя съучениците си. Почувствува, че не му обръщат внимание и реши да им се изфука.

– Здравсти! – застана той пред тях, като продължи тренировката си на място: два пъти на левия, два пъти на десния крак. Забеляза, че гледат новия му син анцуг с шарено около врата и каза:

– Абсолютно без пари! И не само на мене, като на капитан. На всички.

– Голяма работа! – отвърна Сашо.

Пантата усети, че присъствието му не е много желано. Съжали, че се е изфукал и се опита да замаже цялата работа:

– Вие обаче не съжالياвайте. Иначе е гот, но след всяка тренировка, душ! Страшно ми изостря синузита.

Спря да подскача.

– Написа ли си по математика? – обърна се той към Камен.

– Не още.

– Ще бутнеш ли да препиша през голямото междучасие?

– Добре.

– Пък ако някой от горните класове те закача, казваш ми само и толкоз. Ще му прекарам главата през коша!

И Пантата си тръгна, подскачайки отново по своя смешен начин.

Двете близначета, налучкали начина на подскачане, вече „тренираха“. И Сашо – за подигравка. И Маляка. Само Камен не се присъедини към тях. Дълбоко в себе си изпитваше някакви симпатии към Пантата,

вярваше, че е добро момче. Или може би го съжеляваше, че е без баща.

В този миг се разнесе ревят на Тончо.

– Пусни ме ма! Ще ме пуснеш пък!

Децата погледнаха нагоре към прозореца. Тончо го нямаше, но се чуваше виенето му. Като сирена виеше. Последва гневният глас на баба Гинка.

– Ти на баба си ръка ли ще вдигаш?

Звучен шамар – и отново гласът на баба Гинка:

– На ти едно излизане!

Още един шамар и отново бабиният Гинкин глас:

– Ще хапеш, а! Марш навън, марш!

Миг след това на двора излезе Тончо, захилен до уши.

– Пуснаха ме! – съобщи той. – Хайде де! – започна да подскача като Пантата, но никой не се включи и той се отказа.

Маляка и Сашо размениха погледи – време беше да действуват.

– Ела! – подаде му ръка Маляка.

– Къде? – поиска да знае Тончо.

– Върви, върви! – подкани го Маляка и пусна ред сапунени балончета.

– Ще ми го подариш ли?

Маляка кимна, Сашо хвана Тончо и тримата тръгнаха. До тук всичко протичаше по набелязания план.

Камен остана на двора. Чакаше баба Гинка да излезе разтревожена и да го попита умолително къде е Тончо. Тогава щеше да й каже, че сигурно се е запилял някъде да играе, защото този двор за игра не става. Баба Гинка щеше да се разплаче (съгласно плана), да го помоли да потърси Тончо и да се съгласи да си направят игрище.

Но баба Гинка не излизаше и не излизаше. А ако съвсем стане време за училище? Никак не му се искаше отвлечането на Тончо да продължи толкова дълго. Имаше лоши предчувствия. Америка си е Америка. Там по цели седмици могат да държат отвлечените, но тук!

Двамата похитители замъкнаха Тончо у Сашови. Когато слизаха по тъмното стълбище към мазето, Тончо се уплаши, започна да се опъва и да пита къде го водят. Маляка му каза, че е отвлечен и това като че ли успокои Тончо.

Сашо беше подготвил мазето за продължително отвлечане. Сега тук имаше две сандъчета и столче. На столчето седна Тончо, а двамата заеха сандъчетата. Въжето висеше на пирон. Сашо измъкна от джоба си чиста носна кърпа и я завря в ръкава си, за да е на по-удобно място.

– Какво каза, че съм? – попита Тончо.

– Отвлечен! – отвърна Маляка.

– Добре! – съгласи се Тончо и направи сапунени мехурчета с новата си играчка.

Зачака. Камен не идваше. А вече минаваше единадесет и половина.

Планът като че ли се проваляше.

– Много е хубаво тук! – каза Тончо и това още повече ги смути.

– Баба ти ще се тревожи! – каза Сашо.

– Нека!

Маляка дръпна Сашо настрана. Взе да му излага новата си идея. Време за бавене нямаше, трябваше да действуват.

Сашо донесе в една кофа пръст и вода. Направиха кал. Маляка си натопи ръката и я залепи върху лицето на Тончо. Сипа кал и в косата му. Тончо ревна, така ревна, че се видяха в чудо.

– Чакай сега де – взе да го успокоява Маляка – нищо страшно не е станало.

Тончо обаче продължи да реве и да ги нарича с двете мръсни думи, които знаеше. Сашо се уплаши.

– Трябваше да послушахме Камен. Голям бой ще ядем.

Тончо спря за миг да си почине, но ревна, отново.

– Слушай, бе човек – клекна до него Маляка – ти от игра не разбиращ ли?

– Каква е тази игра? – спря да плаче Тончо.

– Ами игра като игра.

– Как се казва?

Ха сега де! Де да знае как се казва.

– Няма име – не намисли нищо Маляка. – Ей такава една игра, шантатова, без име.

– Сега аз ли ще ви цапам? – понита Тончо.

– Сега ти сам ще се мацаш! – каза Маляка. – Такива са правилата.

– Добре!

Тончо си вдигна ризата и залепи една шепа кал върху корема си.

– Баба ще ме бие! – каза той.

– Ако си мълчиш и правиш това, което ти казваме, нищо няма да ти направи! – отвърна Маляка и извади от джоба си ластик. – Ето ти го, твой е. Ще получиш и няколко войника. Но ако кажеш нещо на баба си, ще те скапем от бой, да знаеш.

Отначало и баба Гинка смяташе да го скапе от бой. Вика го от прозореца, обиколи блока, чак до трамвая ходи и реши, че този път без

точилка няма да мине. Когато обаче Тончо се забави цели два часа, изпадна в паника. Всичко можеше да се е случило, всеки ден чуваше по радиото за станали автопроизшествия. Божке, само да се върне жив и здрав!

Звънецът я накара да подскочи. Изгърча и отвори вратата. Че се зарадва, зарадва се – отвън стоеше Тончо, до него Маляка. Но какво се бе случило? Внукът ѝ приличаше на изваден от тиня.

– Кой направи това?

– Един гамен! – отвърна Маляка. – Но го бих, голям бой го бих и като го срещна, пак ще го бия.

– Точно така е! – потвърди Тончо. Стискаше зад гърба си играчката за сапунени балончета и ластика.

Влязоха в антрето. Бабата се суестеше, от дрехите на Тончо се стичаше кална вода.

– Бързо в банята! – викна баба Гинка.

Като чу за банята, Тончо драсна през хола в спалнята и се свря под леглото. Не обичаше да го къпят, винаги му влизаше сапун в очите. Бабата взе да се върти около леглото, да вика, да го моли и постепенно я хвана истерия.

– Ще ме умориш, да знаеш, ще ме умориш! Не стига, че сили нямам да те къпя!

– Ще го изкъпя аз! – каза Маляка и се навря под леглото.

– Ще кажа пък! – заплаши Тончо.

Маляка му показа юмрук, показа, че ще му строши зъбите, докопа го за крака, измъкна го и право в банята. Като се видя отново насаме със своя похитител, Тончо млъкна. Всичко можеше да очаква от него.

– Събличай се!

Тончо се сви в ъгъла. Гледаше като подгонено зверче. Маляка пуна топлата и студената вода във ваната. Тръбите засвириха и вдигнаха невероятен шум. Това му и трябваше.

– Хайде!

Маляка го задърпа за ризата. Тончо изпищя и на вратата веднага се похлопа.

– Какво става? – попита отвън баба Гинка.

– Нищо, нищо, тръбите свирят! – отвърна Маляка и показа на Тончо опакото на ръката си. – Като ти мацна една, тръба с тръба!

И все пак, отказа се от употребата на сила. Реши да приложи хитрост, но каква? Огледа банята. Чудесно обзаведена, всичко от чужбина докарано, и плочките, и душ-батерията, самата вана и огромното

огледало над нея. Да не говорим за различните шампоани, дезодоранти, неразпечатаният сапун „Нина Ричи“. Български бе само сапунът, с който се миеха, и пастата за зъби.

– Хайде бе човек! – каза Маляка безпомощно, нищо не можеше да измисли.

Спря водата, ваната се беше напълнила догоре.

– Какво се дърпаш толкова? – попита той. Тончо продължаваше да стои свит в ъгъла. Маляка седна на ръба на ваната. Чудеше се какво да предприеме. Сети се. Стъпи разкрачен с двата крака на ваната.

– Ти можеш ли така? – попита Маляка. Искаше да примаме Тончо до ваната, пък сетне...

– Не мога!

– А така?

Приклезна, подпря се на ръка, направи над ваната мост. И се подхлъзна. Опита се да се задържи за душа, цопна във ваната с дрехите и оплиска всичко наоколо. Тончо се разсмя. Без много да му мисли и той се бухна с дрехите във ваната. Ядосан, Маляка запрати гъбата в лицето му. Тончо помисли, че това е игра, грабна шампоана, взе да го пръска и да плиска с ръце във водата. Пяната преля от ваната по мозайката.

Шумът в банята разтревожи отново баба Гинка.

– Как е? – похлопа тя на вратата.

– Много е хубаво-о-о! – чу тя възторжения глас на Тончо.

Баба Гинка поклати одобрително глава, такава промяна у внука си не бе очаквала. Успокоена взе кофата, за да изхвърли боклука.

Долу, пред вратата стояха Камен, Сашо и още няколко деца. Щом зърна баба Гинка, Камен изтича и хвана кофата за дръжката. Той я държи, а баба Гинка ие я пуска. Гледаха се така, докато на баба Гинка всичко ѝ стана ясно.

– Добре бе – каза тя. – Правете го това игрище!

– Ура-а-а! – извикаха спонтанно децата. Присъединиха се и близначетата. Не знаеха за какво викат, но щом по-големите викат ура...

Маляка чу виковете чак горе, в банята. Разбра, че и последната преграда е преодоляна. По-нататък всичко зависеше от тях.

Още същия ден след училище целият отбор, единадесет момчета, се събра в мазето-работилница. Уговориха се да работят на двора всяка сутрин по два часа, не повече, за да има време и за учене. Не само не биваше да изостават в успеха, а напротив. Изчислиха, че след седмица игрището ще е готово. Две момчета обещаха да донесат греда. Оставаше да направят самото баскетболно табло. След като се подвоумиха малко,

отковаха плота от бюрото, което Стоименов остави да използват и пазят. Поставиха върху бюрото летви и ги покриха със стари вестници. Нищо не личеше.

Най-труден се оказа въпросът за обръча. Опитаха с тел, но не се получи. Погледът на Маляка падна върху кацата със зеле. Спогледаха се. Най-горният обръч ставаше. Или най-долният. Еднакви бяха.

– Съгласно решението на общото събрание, Худерова досега трябваше да я махне! – каза Маляка.

– Гледам, хората вече купуват зеле за зимата! – обади се Сашо.

– Е, време му е! – съгласи се Камен.

Взе чукче, подложи отверка и чукна. Обръчът не помръдна. Подложи рендето. Маляка го хвана здраво с две ръце. Удар, два и изведнъж обръчът изхвъркна. Вторият обръч не издържа натиска на отпуснатите дъги и се скъса. Водата заля децата.

Стояха и се гледаха глупаво. Камен подуши дрехите си.

– Вони на кисело зеле. Ще трябва да се къпем!

– Пак ли? – обади се Маляка.

От дрехите им се стичаше вода. Потреперваха от студ. Макар да бяха запушили счупеното стъкло с картон, вятърът проникваше до костите им. Измъкнаха се, Трябваше да се оправят някак си в къщи.

Навън им стана още по-студено. Здрачаваше се, небето червенеше. Прехвъркваха снежинки.

На другия ден завариха двора покрит с педя бял, пухкав сняг.

ВТОРА ЧАСТ ИГРИЩЕТО

1.

Зимата се стори на децата безкрайно дълга. Уж дните зимно време са по-къси, а като се проточат, край нямат. Дългите летни дни минават бързо – в игри навън, но когато е студено, родителите гледат децата им да са в къщи, да не настинат, а в къщи ли са – карат ги да учат.

И все пак децата не можеха да се оплачат, зимата се случи мека и как да е, успяха да изравнят двора. След първия сняг се отвори хубаво време чак до Нова година. И баскетболното табло завършиха, макар че не всичко мина без премеждия.

На следния ден, след като застоялата, миришеща на вкиснало зеле вода ги заля, по улицата мина каруца със зеле. Подгонени от подранилия сняг хората бързаха да си купят зимнина. Купи си и Худерова. Камен я гледаше през затворения прозорец как прекарва стоте кила от тро-тоара до входа на блока с количката за близнаци. И знаеше, че след малко Худерова ще звънне за ключа от мазето-работилница, за да си иска кацата. Добре, че излязоха предвидливи и още същата вечер изхвърлиха разпилените дървени дъги и скъсани обръчи далеч от блока.

Худерова едва не припадна като видя, че кацата я няма. Камен се правеше на учуден. В това време дойде дядо му, той знаеше истината, и успя да успокои Худерова, като и предложи да откупи зелето. През зимата щеше да изпраща Камен да й носи от време на време от тяхното зеле, а тя щеше да го благославя и да разправя, че е много добро дете. Какво да се прави, това е животът!

Второто премеждие беше свързано със Стоименов. Веднъж слезе в мазето-работилница съвсем изненадващо, тъкмо когато боядисваха в зелено плота от бюрото. Нямахше как да го скрият, боята лепнеше.

– Ха така! – погледна ги доволен Стоименов. – Ето, виждате ли как може да се работи без гюрултия... Какво е това?

– Таблото, баскетболното – каза Камен колебливо.

– Зелено! Браво! – Стоименов премрежи очи сякаш гледаше произведение на изкуството. – Мисля, че трябва и бял кант да му направите.

– И бяло квадратче над коша – каза Камен.

– Правилно! – одобри Стоименов.

– По снимка от едно ръководство го изработваме – обади се Маляка.

– Добре – отново одобри Стоименов. – А обръч?

Обръчът на Худерова вече бяха боядисали в червено и Камен щеше да му плете мрежичка, но предпочетоха да не му го показват. Макар и боядисан, държача го скрит под разни боклуци в единия ъгъл на мазето.

– Обръч ни е обещан – отвърна едно момче.

– На него баща му е кацар – измисли веднага Маляка. – Като отиде на село, ще донесе обръч.

– Добре! – пак се съгласи Стоименов и си отиде. Децата така и не разбраха на какво дължат това посещение. Важното бе, че Стоименов не видя пораженията, които нанесоха на бюрото му. Друго нищо не се случи през тая зима, училището си е нормална работа, свързаните с него главоболия също. Важното е, че децата, които обикновено са непостоянни, не загубиха желание да станат големи спортисти. Напротив! Маляка прочете три пъти книгата от треньора на българския баскетболен отбор Никола Бабинов „А, Б на баскетболната игра“. Чудесна книга! Чете я нелегално, под нея винаги имаше разтворен учебник – я по история, я по география, я по нещо друго. След като научи ръководството почти наизуст, зачуди се да го даде ли на другите. Страхуваше се, че ще го питат откъде познава Бабинов, нали на първа страница стоеше автографът му. А се срамуваше да празнае, че е ходил на частни уроци при него. Изглежда, че тренировките при Пангаров все пак бяха помогнали за по-доброто оросяване на мозъка му, защото вече съзнаваше, че бе постъпил глупаво, по детински. Накрая Маляка даде книгата на приятелите си, най-напред на Камен, разбира се. Каза, че когато я купувал, в книжарницата се случил и Бабинов и му я надписал. Книжката мина от ръка на ръка, отделни глави четеха и заедно, като на кръжок. Накрая се почувствуваха теоретически подготвени, оставяше само да приложат теорията на практика.

2.

На девети март топлото пролетно слънце събра отново малките баскетболисти на двора. Локвите бяха изсъхнали, нямаше вече кал. Тук-там почвата се бе слегнала от влагата, особено на мястото на старите лежи. Заловиха се най-напред да изравнят бабунките. Като ще е игрище, за

свят да е!

Мина Константинов, както винаги добродушно им намигна. На ревера му още висеше голяма мартеница.

– Здравейте, спортисти! Кога ще го освещаваме?

– Два-три дни ще е – отвърна Камен.

В това време две момчета домъкнаха отнякъде голяма греда. Не им стана приятно, че Константинов е там. Гледаха гузно.

– Не питам от къде е бе, не питам – засмя се Константинов.

Не беше и за питане.

Този ден работиха до късно, не защото нямаха да учат, не и поради хубавото време, а защото родителският контрол беше отслабнал – в училище имаше родителско-учителска среща.

Класната на шести „г“ Ана Добрева си даваше сметка, че пролетта се отразява не много добре на успеха и затова реши да стегне класа от самото начало. Каза няколко общи думи за дисциплината. Не откъсваше поглед от третия чин. Бащата на Маляка непрекъснато говореше с бащата на Камен и това я дразнеше.

– Тихо там! – почука нервно с молива по катедрата, но изведнъж се усмихна. – Извинете, аз така, по навик!

– А, нищо! – каза Маляков.

Ама че нахал!

Добрева обходи с поглед класа. Майката на Пантата отсъствуваше. Сто на сто синът ѝ не е съобщил за срещата.

Класната никак не се лъжеше. Пантата беше решил, че майка му не е виновна за нищо, та да я кара да се черви пред всички заради него. По повечето предмети той поддържаше някакво средно ниво, но по математика го бе закъсал здравата.

Добрева отвори дневника и започна да прави преглед на успеха по азбучен ред. Говореше бавно – знаеше, че обикновено майките си водят точни бележки за всеки ден и после в къщи трият сол по главите на децата си – защо еди кой си е по-добър от тебе, защо дружиш с оня, той има лошо държане... И така нататък.

Когато стигна до Димитър Маляков. Добрева поклати глава. Не знаеше точно какво да каже. Напоследък Маляков все по-често идваше неподготвен по различни предмети. Но каза само, че от Маляков може-ло да се очаква повече. И добави: „Много повече“.

За Камен бе съвсем лаконична, добре вървял. Премълча, че е необичайно разсеян и че по разказвателните предмети си е намалил успеха.

Когато прочете името на Лъчезар Пантев, вдигна глава, дали майка

му не се е сгушила някъде назад. Нямаше я. А беше предупредила момчето, че ако майка му не дойде, тя ще отиде при нея. Вдигна рамене. Какво да занимава останалите родители с Лъчезар Пантев. За него може би трябваше да говори с директора. Този спорт, този спорт! Отгоре на всичко два пъти отсъства по два дни, понеже имал състезания. След като свърши с успеха, Добрева затвори бележника и съобщи на родителите, че предстои 25-годишнина на училището, която по решение на Министерството ще се чествува тържествено. Всеки клас трябваше да подготви своя програма.

Георги Милчев, бащата на Юлия, най-добрата ученичка в класа, се сви на чина си. Чак сега разбра, защо класната бе заръчала на срещата да дойде непременно той.

– Не навеждайте глава като слаб ученик, другарю Милчев – пошегува се Добрева. – Все едно, от вас очакваме сценария за програмата, други писатели нямаме в класа.

Георги Милчев поглади голямата си гъста брада, пусната сякаш да компенсира липсата на коса.

– А може би децата сами... – опита да се откачи той.

– О – каза Добрева, – веднага бих се съгласила с вас, ако знаех, че във всички класове децата сами ще си подготвят програмата. Но за съжаление... Пък и знаете ли какво, другарю Милчев, без конкуренция сте. Друг баща писател в нашето училище няма. Само в осми „г“ има един, но той е хуморист, не става за тържествени случаи.

Георги Милчев прие да напише програмата на класа за двадесет и пет годишнината на училището. Прие, защото Добрева му се поправи. Впрочем, Добрева направи отлично впечатление и на останалите родители. Особено тези, които я виждаха за първи път, като инженер Маляков.

– Как я намираш, тази, Добрева? – попита той бащата на Камен.

– Добра учителка – отвърна бащата. – Камен винаги говори хубаво за нея.

– А моят все някак с пренебрежение се отнася към математиката. Само да каже нещо лошо за класната си, ще му откъсна ушите...

– Остави му ги – засмя се бащата на Камен. – Много му отиват.

3.

Пантата никак не се съмняваше, че след родителско-учителската

среща Добрева ще отиде у тях. Тя го познаваше добре, но и той нея. За това купи билети за кино. Провери кой е най-дългият филм по екраните. Оказа се, че е „Допълнение към закона за защита на държавата“ – по-дълъг от него нямаше. Прожектираха го в едно далечно кино. Още по-добре – ще накара майка си да се върнат пеша, а Добрева ако си няма работа...

В къщи каза, че билетите му са дадени безплатно от училище, като награда за системна и старателна работа. Майките са безкрайно доверчиви, но сега майката на Пантата се изненада.

– Каква награда, майче, какво старание? Че нали те гледам.

Пантата ѝ обясни, че старанието си е старание, независимо от резултатите.

– И знаеш ли какво разправя за мен Пангаров? – попита той важно майка си.

– Какво?

– Че имам блясково бъдеще. Та той без мене е нищо! Аз постигам седемдесет на сто от кошовете във всяка среща. Звезда съм аз, майче, и вече всички трябва да се съобразяват с това. Ей на, толкова отличници, а билетите дадох на мене.

Майката въздъхна дълбоко. Може и да е прав, човек никога не знае къде ще си намери щастието в живота.

Филмът беше хубав, но наистина трая дълго, отне им кажи речи три часа. Пантата предложи на майка си да вървят пеша, за да се поразходят. Тя се чувствуваше уморена, но се съгласи. Дори ѝ стана приятно. Толкова бързо минават годините, утре ще изхвъркне синът ѝ от къщи и тя ще остане съвсем сама. Хвана го под ръка и тръгнаха бавно. Миришеше на пролет.

– Отдавна не съм се разхождала до късно – каза майката с някаква мъка в гласа.

– Че защо не го правим по-често?!

– Ти стягай учението!

Докато вървяха, майката поглеждаше от време на време към сина си. Радваше му се. Той ѝ беше единствената утеха и надежда в този свят. Ей на, и на кино взе да я води. При това безплатно, за награда.

– Все пак ти си добро момче! – каза майката развълнувана.

– Защо „все пак“? – попита Пантата.

Отвори дървената вратичка на оградата и замръзна място. На скованата от дъски пейка пред къщата седеше Ана Добрева. Чакаше ги.

4.

Треньорът на детския отбор на „Академик“ Христо Пангаров се качваше бавно по стълбите на училище „Кирил и Методий“. Спря на първата площадка и се загледа през прозореца към двора, където учителката по физкултура изпитваше учениците по бягане. Две-три деца му харесаха и той се опита да ги запомни по физиономия. Щяха да му трябват догодина, за новия набор.

Тръгна по пустия коридор. Иззад една врата долиташе висок преподавателски глас. Някой наливаше паралели и меридиани в главите на децата. В съседната стая пък имаха час по музика – пееха народна песен. Пееха я фалшиво, много фалшиво. Сякаш като е народна песента, мислеше си Пангаров, могат да правят с нея каквото си искат. Също като с анцузите, никак не ги пазеха. Я да бяха техни, лични...

Спря се пред директорската врата и почука. Не изчака отговор, натисна дръжката и влезе.

– Викали сте ме, другарю директор!

Директорът вдигна глава.

– А, вие ли сте? Заповядайте, седнете!

Седна на креслото до бюрото. Заразглежда накачените по стените портрети на Левски, Ботев и патроните на училището Кирил и Методий.

– Малко съм разтревожен – каза директорът.

– Какво се е случило?

– Някои от децата, които тренират при вас, са си развалили катастрофално успеха.

– Кои например?

– Пантев най-вече.

– Кой?

– Лъчезар Пантев от шести „г“...

– А, Пантата ли? – треньорът се замисли и веднага отсече: – Ще го изгоня!

Пангаров не блъфираше. Пантата напоследък взе да му се качва на главата. Мислеше се за много голям. През зимната ваканция, когато отборът бе на лагер-школа в Панчарево, той дори се осмели да му се озъби пред останалите ученици.

Пангаров знаеше как да се справя с подобни главозамайвания. Чакаше само удобен случай. И ето го сега, директорът му го поднасяше наготово. Значи и в училище се е отпуснал. Добре, добре! На първата

тренировка, тоест още утре сутринта, ще извади пред строя Пантев и ще го разжалва, ама така, че за цял живот да го запомни. Пантев нямаше да изтрае дълго, в това Пангаров бе уверен. Най-много след месец щеше да се завърти около него, да му покаже бележника си и да го помоли за прошка. Тогава Пангаров, разбира се, щеше да го прибере обратно. Предстояха важни състезания, а без Пантев? Защо да се лъже, Пантев е стълб на отбора. Но тогава той ще се завърне кротък като агънце.

– Да, да, ще го изгоня! – повтори Пангаров. – Мене прости хора не ми трябват. Ако губим, само от простотия губим. Гледахте ли вчера по телевизията мача с Унгария.

– Не! – отвърна директорът.

– Не?! – възкликна поразен Пангаров. Как може директор, интелигентен човек, да не гледа мача с Унгария! Театрите на празни салони играеха заради този мач, а той не го гледал. – Три на две! – съобщи резултата Пангаров. – За Унгария! Само от простотия! Представете ми списък, ще ги изгоня. Всичките. Калпазани!

Погледът му отново спря върху портретите на стената.

– Ей на! – каза той. – Ама и науката ни не е наука. Какво знаем ние за тях? За Левски, да, отличен бил на дълъг скок. А останалите? Спортували ли са? И какво?

Пангаров напусна стаята. Вратата изскърца зад гърба му. А директорът остана с поглед впит в портретите на стената. Дявол да го вземе, никога не си бе задавал въпроса дали са спортували тези хора.

5.

На другия ден след посещението на тренъора Пангаров при директора, отборът на Камен се събра отново в двора. В единия край стърчеше забита гредата. Закрепиха на нея таблото с боядисания в червено обръч и висящата под него мрежичка. Всички с радост признаха, че игрището, макар и с един кош, е съвсем истинско. Лично Константинов излезе на двора, за да ги поздрави. Обещаха му в неделя да го включат в тренировката.

Баба Гинка погледна от прозореца. Тончо редеше ревностно камъчета по линията. Можеше да е спокойна. Откак се захванаха с това игрище Тончо не бе изчезвал, все на двора стоеше.

Худерова простираше на балкона, мятеше гащички на въжето и дърпаше макарата. Над двора се проточи цяла върволица бели флагчета.

Внуците ѝ бяха пораснали. В прането нямаше вече пелени – напикавах се направо в гащичките. Игрището никак не я вълнуваше. Щом има къде да си мята прането и с игрище и без игрище, все едно.

Децата поставиха и последното камъче от очертанятия на игрището, поставиха го като точка на една дълга, уморителна, но плодородна работа. Прибраха инструментите. Щеше да започне церемонията по освещаването. Бяха намислили пръв в баскета да стреля Камен, сетне Маляка, негова бе топката и т.н. Но церемонията се забави, защото видяха, че Стоименов слезе по стълбите. Ако сега, на дневна светлина си познае плота на бюрото!... Маляка търкулна топката в ъгъла при оградата. Възрастните като се заядат с децата, все топката им гледат да вземат.

Стойменов излезе от входа и – право към баскета. Заразглежда го. Децата направиха полукръг около него, готови да се защищават. Стоименов премести погледа си на тях, пак погледна таблото, после децата и каза:

– Браво!

Въздишка на облекчение!

– Служи ви работилницата, а? – имаше предвид общото мазе.

– Служи – отвърна Маляка. – Много даже.

– Нека ви служи! Само тихо! – и той тръгна към улицата.

Децата погледнаха към своя баскет. Е, щом Стоименов и сега не си позна плота, значи всичко е наред. След толкова усилия! Остана само да вземат топката...

Не е много за вярване, но топката падна от небето. Падна точно в средата на обръча, не го докосна дори, Не някоя друга топка, а топката на Маляка.

Обърнаха се изненадани. Захилен до уши, зад тях стоеше Пантата, по долни черни гащи и моряшка фалнелка, готов за игра. С два скока той се озова под коша, хвана топката, направи бързо показан дрибъл, сетне с две-три дълги като на антилопа крачки приближи коша, скочи и топката за втори път мина през обръча на Худерова, без да го докосне. Ефектно и резултатно! Пантата погледна съучениците си като победител, погледна игрището и ги похвали:

– Царе сте!

Децата не реагираха на похвалата му. Отношенията им с Пантата бяха съвсем охладнели. Този елитен играч така се фукаше, че им идваше да му фукнат една... Откъде накъде, с какво право пръв той хвърли топката на Маляка в коша.

– Ще ви тренирам! – каза Пантата.

– Ти си гледай отбора! – отвърна му недружелюбно Камен.

– Напуснах го аз отбора! – каза Пантата и спомена за „напускането“ помрачи лицето му. Какво напускане само! По-голям позор в живота си Пантата не познаваше. Никой в момента не мразеше Пангаров повече от него.

Децата не му повярваха. Кой е луд да напусне такъв отбор – тренировки, състезания, лагер-школи.

– Взех си шапката и напуснах! – повтори лъжата Пантата.

Хвърли отново топката. Безупречно попадение! С един скок се озова под коша и хвана топката преди да е тупнала на земята.

– Затова ли си без анцуг? – попита Камен.

– Притрябвал ми е анцугът им! – отвърна Пантата. – Сдадох го!

Децата мълчаха. Имаше нещо съмнително в цялата работа.

– Камене – каза Пантата, – ще трябва да повишим успеха.

– Кой успех?

– Моя! – отвърна Пантата и му подаде остър пас. Камен хвана топката. Пантата му направи знак да стреля в коша. Камен се прицели и шутира. Топката удари обръча, поколеба се, но влезе. Това като че ли послужи за знак. Децата се разтърчаха из игрището, всяко гледаше да докопа топката и да я изпрати към коша. В обръча на Худерова все по-често и по-често попадаха неточни удари и докато децата се усетят, той клюмна. Собствениците на току-що завършеното баскетболно игрище стояха като попарени. Гледаха увисналия обръч, гледаха се помежду си, гледаха към Пантата. Пантата помисли, че очакват помощ от него и му стана приятно. Само да може да намери изход от това положение! Да, хрумва му нещо.

– Кой ще ми даде някой стар панталон, че да не ходя до в къщи? – попита той.

Камен донесе анцуг. Пантата го навлече и каза:

– Елате!

Тръгнаха след него, цялата тайфа, без изключение, Догони ги гласът на баба Гинка. Викаше Тончо. Но Тончо нямаше намерение да се подчини.

Никой не знаеше къде ги води Пантата, но чувствуваха, че е намерил разрешение. Групата беше доста внушителна и трудно се движеше вкупом. Понякога трябваше да си пробиват път сред навалищата, особено на светофарите, където се събираха повече хора. Притичаха през една улица на червено и милиционерът изсвири продължително след тях.

– Само Левски–Спартак! – извика му приятелски Пантата, но

ускори крачката.

– Защо Левски–Спартак, нали тренираше в Академик! – попита го Камен.

– Само Левски–Спартак! – повтори Пантата, – От академичите попусти хора не съм виждал!

Пантата заведе групата в училището. Пресякоха двора, свиха край оградата на плувния басейн и спряха на последния прозорец. Пантата клекна, сложи ръце отстрани на очите да не му пречи светлината и се взря вътре. До него клекнаха Камен и още две деца. Маляка се опитваше да си провере главата, но нямаше място. Останалите се скамарчиха наоколо, всяко искаше да разбере какво става. Пръв си дръпна главата Камен. В погледа му имаше и изненада, и радост. Маляка използва момента и зае позиция. Най-напред не видя нищо, после очите му свикнаха с тъмното. Край празния, занемарен плуven басейн съзря баскетболно табло. Истинско! Е, малко очукано и старо, но със здрав, железен обръч. Маляка подсвири от възторг.

– Ще ви направя страшни баскетболисти! – каза Пантата. – Само да знаете, за слаб успех ще гоня, по бели гащи ще ви гоня!

– А как ще го вземем? – попита Маляка.

– Ще помислим!

– Може да го поискаме – предложи Камен.

– Ти луд ли си?

– Може и да дадат!

– А ако не го дадат? Тогава край.

– А ти какво, да не искаш да го крадем? – дръпна се Камен.

– Защо го казваш толкова лошо? Ако успеем да го вземем с намерение един ден да го върнем, това кражба ли е?

Децата се замислиха. Щеше им се да не е кражба. Щом ще го връщат, каква кражба е? Смущаваше ги само дебелията телена мрежа пред прозореца на плувния басейн.

6.

Едно такси спря на улицата пред блока, в който живееше Камен. Шофьорът натисна нетърпеливо клаксона. Баба Гинка погледна любопитно от прозореца.

– Тошкови къде живеят? – попита шофьорът.

– Съседния вход! – отвърна баба Гинка. – Защо?

– За болницата бързаха, а ги няма – недоволствуваше шофьорът.

Думата „болница“ възбуди любопитството на баба Гинка и тя реши да разбере какво става. Както си беше по пантофи, грабна пазарската чанта.

На улицата пред таксито завари дядото на Камен с куфарче в ръка, Камен, близначетата и баща им.

– Ти къде си тръгнал? – попита тя изненадана.

– Перде ми падна – посочи дядото към лявото си око. И с перде сякаш да я карам, едно е, не са две, ама като рекоха...

– На добър час! – подаде му ръка баба Гинка. Забрави, че е тръгнала на пазар и се върна обратно.

– Е, хайде – каза дядото на Камен. Правеше се, че му е безразлично, но се вълнуваше.

– А ти не се тревожи – прегърна Камен дядо си. – Ще идвам редовно.

Целуна го. Мъчно му беше, но от друга страна това перде тормозеше все повече и повече дядо му. Казаха, че операцията е лека и семейният съвет реши да не я отлагат. Само Тошко и Стефчо бяха против. Интересно им се струваше да имат дядо с перде на окото. Дори се гордееха с това. Когато някое дете им се хвалеше с новата си играчка, те казваха:

– Да, ама дядо има перде на окото, а твоят ня-ма-а-а!

Преди да се качи ла таксито, дядото се обърна към Камен:

– Пък транзистора...

– Не се безпокой!

Ставаше дума за транзистора, на който Камен правеше приспособление за слушалка. Със слушалката дядо му щеше да може да слуша радио когато поиска, без да пречи на другите. Оставаше още малко работа и след ден-два Камен смяташе да му го занесе направо в болницата.

Щом таксито потегли, Камен прибра братчетата си, Сега те оставаха на неговите ръце. Закара ги у Пантата, остави ги да си играят в градината. А той влезе при приятеля си. След като Пантата изхвъркна от отбора, между двамата отново се събудиха старите приятелски чувства. Камен искаше да помогне на Пантата в училище, особено по алгебра.

Завари го да учи. По масата имаше пръснати тетрадки и учебници.

– Опита ли се да ги решиш? – попита Камен.

– По история кълва – отвърна му Пантата. – За великите географски открития имаме, нали?

– Да!

– Това за Колумб не било само лаф!

– Кое?

– Дето открил Америка! Едно кафе ще пиеш ли? – попита той. Правеше се на възрастен.

– Може – съгласи се Камен.

– Какъв номер само! Хем филмът беше двусериен, час се разходяхме след него, и тя пак чакаше.

– Само Добрева може да го направи! – каза Камен. – Тя не обича да я вземат за будала. Сядай да решаваме!

– Ти решавай, аз ще направя кафето – каза Пантата и излезе от стаята.

Камен идваше за първи път у Пантата. Обстановката му се стори твърде скромна – гардероб, две легла, кръгла маса. На стената имаше закачен стар стенен часовник, до него – семейна снимка. Макар и снет до кръста, бащата изглеждаше едър, здрав човек, очите му съвсем като на Пантата. Над леглото бе залепена изрезка от вестник „Старт“ със снимката на капитана на българския национален баскетболен отбор, същата, върху която Малака беше залепил своята физиономия, за да види как ще изглежда като капитан.

Когато Пантата донесе кафеварката в стаята, за да я включи в контакта, Камен решаваше задачите.

– Майка ми не спа тогава, честна дума! – Пантата все още мислеше за неприятната среща с Добрева.

Камен слушаше с едно ухо.

– Готово! – каза той.

– И двете ли?

– Първата! Сядай да решим заедно другата.

– Ти карай, карай! – насърчи го Пантата. – Да стане кафето.

Камен прочете задачата на глас. Замисли се, почна да пише. А Пантата отново се върна към близките спомени.

– Иначе не ме издаде за билетите – каза той. – Ама и мама, първо с тези билети започна, колко се зарадвала, когато съм ѝ казал, че са за старание. Добрева така ме погледна, че в земята потънах: „Не са за старание – рече тя, – а за насърчение. Защото успехът е отражение на старанието! А той с успеха е зле“. Майка ми прибледня.

Кафето започна да капе в каничката и Пантата приготви чашите.

– Излезе! – възкликна зарадван Камен.

– Bravo! – похвали го Пантата, поднесе му кафето и добави: – Страшно добър човек е мама. Обещах ѝ да се поправа и ще удържа думата си. Не че не обичам да уча, ама как да ти кажа...

– Майка ти ли те накара да напуснеш отбора? – попита Камен.

Пантата трепна. Смути се. Отпи от кафето. Погледна към тавана. Колебаеше се.

– Ще ти призная нещо, ама никому нито дума.

– Добре – съгласи се Камен.

– На никого не съм го казвал, но ти, ти си ми най-добрият приятел.

Ако кажеш на някого...

– Няма!

– Закълни се!

– Не ми ли вярваш?

– Вярвам ти, но това, което искам да ти кажа, е много тайно.

– Защо тогава искаш да ми го кажеш?

– Защото ми тежи.

– Добре, заклевам се.

– В майка си.

– В майка си!

– Мене ме изгониха от отбора!

– Знам! – каза Камен. Пантата го погледна изненадан.

– Знаеш?! От къде?

– Цялото училище говори. Пет души от отбора на Пангаров са от нашето училище.

Пантата въздъхна тежко.

– Много долно беше – призна с горчивина в гласа той. – Този Пангаров се оказа голям кретен. Извади ме пред строя. Каза, че ме разжалва. Накара ме веднага да сдам анцуга и...

– Затова ли дойде по черни гащи?

– Затова. Добре, че тази сутрин сложих черни, обикновено нося бели. Можеш ли да си представиш – по бели гащи през целия град! При това във време студено за сезона, така казаха по радиото сутринта, студено за сезона.

Пантата започна да се смее. Стана му весело.

– Знаеш ли, щом ти признах и ми олекна. Едно е хората да говорят, друго е сам да си го кажеш.

Камен се замисли. Сега той се колебаеше.

– И аз имам да ти признавам нещо.

– Какво?

– На никого не съм го казвал. И на Маляка дори.

– Кажи!

– Закълни се да мълчиш.

– Заклевам се.

Камен се канеше да каже, каквото имаше да казва, но не се решава-ше. Стана, отиде до прозореца, погледна навън. Братчетата му си играе-ха кротко. Беля някаква да правеха, щеше да отвори прозореца, да им се скара и да си тръгне, без да каже това, което му тежеше. Защо му тряб-ваше да започва?

– Заклех се! – подсети го Пантата. Камен се извърна към приятеля си:

– Аз май съм влюбен.

– В кого?

– В Юлия!

Пантата прецени за миг избора му и отсече:

– Може.

7.

Учителката по български език Станчовска се разхождаше бавно из стаята на шести „г“. Преподаваше поредния урок. Говореше с чувство. Спираше между редиците и пак тръгваше. Стараеше се да задържи вни-манието върху урока.

Само Маляка не внимаваше. Този час той трябваше да изпълни важна задача във връзка с баскетболното табло. Бяха решили да го взе-мат без да питат и да го върнат, когато пораснат. Теглиха жребие, падна се на Пантата да проникне в мазето, без да го види някой. Решиха обаче, че не бива, и без друго е закъсал с успеха, ако го хванат, може да го изх-върлят от училище. Теглиха ново жребие, падна се на Камен. Ала Ка-мен, като председател, не трябваше да се замесва в подобни работи. Накрая възложиха задачата на Маляка и той се съгласи. Ето защо сега, вместо да внимава в урока, стискаше с два пръста носа си, а с дланта на другата ръка натискаше устата си. Когато усети, че повече не може да издържа, отпусна ръце и преднамерено шумно пое дълбоко въздух.

Станчовска мина край него, но нищо не забеляза. Жалко, отново трябваше да се мъчи.

Момичето, което седеше зад Маляка, го бутна и му подаде листче. Пантата му прашаше бележка. Пишеше му: „Дръж повече, това е нищо“. Маляка написа отдолу: „Повече, ама ще пукна“. Пусна бележката по об-ратен път към Пантата и запуши отново нос и уста.

Този път стана морав. Едва успя да си поеме дъх. Започна да диша

тежко като стар пушач.

– Маляков, какво ти е? – попита Станчовска. Вместо него се изправи Пантата.

– Него му е лошо, другарке Станчовска.

Станчовска погледна с едва забележима ирония към Пантата.

– „Него му е лошо!“ – повтори тя. – Ех, Пантев, Пантев! На него му е лошо, а не „него му е лошо“. И не „другарке“, а другарко. Или просто можеше да кажеш – лошо му е. Колкото по-кратко, толкова по-малко грешки. Седни!

Пантев си седна. Хвърли око към Маляка. Нищо му нямаше вече. А Стаичовока отново попита:

– Какво ти е?

Маляка се изправи. Вместо отговор, вдигна нещастен рамене. Нищо му нямаше вече.

– Излез, поразходи се малко на чист въздух!

Маляка не чака нова покана. Изхвъркна бързо навън. Забрави, че трябва да му е лошо. Взе стълбите надолу по две. Преди да влезе в сутерена се огледа. Никой не трябваше да го види, затова и акцията се провеждаше по време на час, когато децата са по класните стаи, и чистачките си говорят някъде с метли в ръце.

Маляка се шмугна през желязната врата. Дишаше тежко, този път от страх. Ако го спипат, нямаше да може да обясни какво прави. Цяла сутрин се мъчи да измисли някаква лъжа, какви ли не лъжи му минаха през главата, но нито една не беше за пред хора.

Когато стигна до вратата на басейна, погледна през ключалката. Баскетболното табло си стоеше там, край занемарения плувен басейн. Натисна дръжката. Заключено! Така и очакваше. Измъкна от джоба си кутийка, от кутийката – вощък. Затопли го между дланите на двете си ръце, дъха му топъл въздух, мачка го и накрая го залепи на ключалката. Почака малко да застине, отлепи го внимателно, прибра отпечатъка в кутийката. Измъкна се благополучно и излезе на двора да подиша чист въздух. Сега вече нека го вижда, който си иска. И да го пита, каквото си иска. Все едно му беше. Станчовска го изпрати да се поразходи и да подиша чист въздух. Който не вярва, да провери!

След училище се замъкнаха право на пазарчето, където имаше работилница за ключове. Ключарят, симпатичен инвалид, ги посрещна с приветлива усмивка.

– Ако не сте вие да си губите ключовете, от глад ще умра! – пошегува се той. – Дай да видим! – и протегна ръка.

За голямо негово учудване Маляка му подаде малка кутийка. Човекът я отвори и видя отпечатъка.

Не знаеше какво искат от него, но разбра, че тук се крие някаква детска лудория.

– Баба ми загуби ключа от мазето! – каза Маляка.

Ключарят задържа погледа си върху него толкова дълго, че на Маляка му стана неприятно. Още повече, че го гледаше право в очите. Почувствува как се изчервява.

– Да дойде баба ти!

Ама че неприятен човек! Как ще дойде баба му, когато имаше само един дядо и той живееше в Каспичан? Да не иска от там да го докара!

– Стар човек да разкарвате! – тросна се Маляка. – Още две братчета имам. Близнаци. И една сестра! – взе да разправя каквото му падне.

– Ашколсун! – похвали го ключарят. Излязоха.

– Никакво доверие на децата, значи! – рече Маляка.

– Майка ми дори! – оплака се Пантата. – Хванах я да ми рови в чантата!

– Търсила ти е бележника! – каза Маляка. Вървяха известно време без да говорят.

– Трябва да го измъкнем по някакъв начин! – каза Камен. Мислеше си за баскета.

– За да го измъкнем, първо трябва да се вмъкнем! – отвърна му Маляка.

– Абсолютно си прав! – съгласи се Пантата и сложи ръка върху рамото му.

8.

Бащата на Юлия, писателят Георги Милчев, почеса плешивата си глава, сетне прокара ръка по брадата си. Работеше върху сценария по случай 25-годишнината на училището, където се учеше дъщеря му, и се ядосваше. Не че му струват кой знае какво да го натрака на машината! Не можеше да се примири, че училището се е превърнало в голямо игрище, на което родителите се състезават, правят си фалове и си бият дупки в името на щастието на своите деца. Ето и тази забава! Откъде накъде, шести „г“ клас ще обира лаврите на най-добре представил се клас (той не се съмняваше, че това ще е така), само защото той, професионалният писател, е родител на едно от децата. Абсолютна глупост!

Реши да състави само план за сценария. Планът му отне доста време и сега се потеше над финала. Знаеше, че всички класове ще завършат програмата си с песента „Върви, народе възродени“, затова искаше да измисли нещо по-свежо и оригинално. Нищо не можа да измисли, класиката си е класика. Написа като последна точка от програмата, че учениците запяват химна на Кирил и Методий и извика Юлия.

– Ето! – подаде ѝ той плана.

– Какво е това?

– Планът за вашето тържество. Разработил съм го подробно, а сценария ще напишеш сама.

Юлия поклати отрицателно глава. Самата дума „сценарий“ я плашеше. Не че не можеше да пише. Напротив, пишеше добре и напълно самостоятелно. Не даваше на баща си да ѝ проверява съчиненията. Страхуваше се, че дори една дума да прибави той от себе си, в класа ще разберат. Те и сега подозират, че шестиците, които получава по български, не са само нейни. Особено Маляка. Защо я ненавиждаше така, не можеше да си обясни, но знаеше какво разправя – всичките ѝ съчинения, от „Мама“ в първи клас, до „Аз и космоса“ в пети клас, били дело на баща ѝ.

– Не мога да го напиша! – каза Юлия.

– Защо?

– Защото не е възложено на мен, а на тебе.

Милчев стана от мястото си, отиде нервно до прозореца, върна се при бюрото си. Дявол да го вземе, дъщеря му имаше право. Точно така, на него бяха възложили написването на програмата. Петнайсет години след като завърши университета, той получи домашна работа, без да се усети. Тази мисъл го изпълни с гняв и той избухна:

– Може ли такова нещо! Да карат всичко родителите! Те утре могат да ни изпратят и на абитуриентския бал. С автобуси! В зала Универсиада! А вие – какво? Ще стоите отстрани и ще ни махате с ръка. Не съм съгласен!!!

Последните думи Милчев изрече толкова силно, че майката на Юлия веднага отвори вратата и каза с укор:

– Жорж!

Милчев, като много по-умен от жена си, замълча. Знаеше, че тя е малко превзета и че обича да се налага, но се бе примирил и с това.

– Трябваше да откажеш – упрекна го Юлия. – Аз не съм писателка и не мога да поема такава задача.

– Писателството е въпрос на труд преди всичко! – отвърна Милчев.

– Жорж, остави детето! По-добре ще го направиш ти.

Милчев отново не възрази на жена си. Но промърмори под нос:

– Двадесет и пет годишнина на училището! Вместо да му направят ремонт, взели да правят забава.

Седна зад бюрото, отвори нервно пишущата машина и сложи лист. Майката направи знак с глава на Юлия. Двете излязоха от кабинета. Щом затвори вратата и машинката затрака.

– Той е такъв – каза майката. – Докато не се раздразни, не може да пише.

9.

Камен вдигна ютията, напљончи пръст и пипна. Пљунката изцвърча и той издърпа шнура от контакта. Намокри бялата кърпа със стара четка за бръснене, нагласи я върху ръба на панталона си и притисна отгоре ютията. Изглади си крачолите внимателно, провери с пръст ръба, като че ли е нож за рязане и метна внимателно панталона върху креслото да изстине, та да станат ръбовете по-трайни. После сложи бяла риза. Застана пред огледалото по бели гашета и се засмя – спомни си за позорното изгонване на Пантата от отбора. Обу внимателно панталоните и пак застана пред огледалото. Върза една от вратовръзките на баща си, но не се хареса и я махна. Опита как ще е с пионерската връзка. Свали и нея. Огледа се отново. Усмихна се. После направи сериозна физиономия, за да вади как изглежда по-добре. Тръгна сериозен.

Все така сериозен се изкачи по широкото стълбище на луксозната кооперация. Спря пред вратата, на която пишеше „Семейство Милчеви“. Оправи си косата и реши, че е страшно глупаво да си влюбен. Вместо да учи или още по-добре – да е с приятелите си, той тръгнал да ходи при Юлия.

Звънна и застана във войнишка поза „свободно“, за да изглежда по-непринуден.

Отвори му Юлия и го погледна изненадана. Никак не го очакваше.

– Влез де, какво има?

Камен се смути и продължи да стои „свободно“. Бабата на Юлия мина уж случайно, надникна да види кой е и отмина.

– Аз за програмата, да видя какво става? – смотолеви Камен.

– Коя програма?

– Сценария за чествуването.

Показа се и майката. Нея Камен познаваше от родителско-учителски срещи. Веднъж, след като той изнесе доклад за успеха на класа, тя го погали по главата и щипна по бузата. Оттогава не я обичаше.

– Покани момчето! – каза майката, след като Камен я поздрави любезно, но въздържано, за да не го погали пак по главата и щипне по бузата.

Влязоха в обширен хол. Камен не бе свикнал на такъв разкош. Като на кино. Впрочем целият този разкош се дължеше на майката на Юлия, тя умееше да превръща хонорарите на мъжа си във вещи.

Камен почувствува погледа на Юлия. Дявол да го вземе, защо се заплесна. Трябваше да поведе някакъв разговор, но не знаеше какъв.

– Искаш ли да пусна някоя плоча? – попита Юлия.

– Добре – съгласи се Камен. Музиката винаги може да спаси човека от необходимостта да говори глупости.

Холът се изпълни със звуците на модерна мелодия. Камен бръкна с ръце в джобовете и погледна Юлия. Тя се поклащаше в такта на мелодията. Имаше нещо грациозно в движенията ѝ. Пък и у дома си беше, чувствуваше се по-сигурна. Камен много искаше да каже нещо мъдро, но нищо не му идваше наум. В такъв случай златното правило е човек да мълчи и той постъпи точно така. Заоглежда отново хола – гипсови тавани, тежък кристален полилей, персийски килим, старинни мебели, насоро тапицирани.

– Хубаво е! – каза Камен.

Юлия вдигна неопределено рамене. Всичките тези мебели и джунджурии никак не я интересуваха. Тя приличаше повече на баща си. Най-щастлива се чувствуваше, когато пътуваше с него из страната.

– Купуват стари мебели, защото е модерно! – отвърна му Юлия. – По-шик било, но не смеят да седнат на тях. Ти какъв смяташ да станеш?

– Не съм мислил още. А ти?

– Учителка!

– Точно това ли намери! – не одобри решението ѝ Камен.

– Винаги съм искала да стана учителка. Класната ли ти каза да дойдеш?

– А не, аз сам. Ей така! Да не каже после, че съм председател, а не се интересувам.

Юлия му подаде зелена папка. Камен я взе, но не му се тръгваше.

– Това какво е? – видя някаква голяма кутия на библиотеката.

– Монополи!

– Какво?

– Игра. Така се казва. Много е интересна. Искаш ли да ти я покажа.

Когато майката на Юлия донесе кутия с бонбони, за да ги почерпи, завари ги да играят проснати на персийския килим.

Камен не каза на Маляка, че отива у Юлия. Изобщо не му се обади. Знаеше, че Пантата ще го потърси, за да решават задачи и като не го намери, ще звънне на Маляка. Настръхваше при мисълта, че Пантата ще се усмихне иронично като разбере, че е отишъл у Юлия. Изобщо вятър излезе и неговата теория, че на човек му олеква, като си сподели тайната. Напротив, сега се стесняваше от Пантата. Много неприятна работа.

Маляка звъня на Камен малко след като той излезе. Много се учуди, че няма никой. По-късно пристигна и Пантата. Повъртяха се на двора, скучно им беше. Дойдоха още две съотборничета и решиха да отидат в мазето-работилница да поиграят на часовник.

Не се знае кой е измислил тази игра, но от време на време играеха на нея и страшно се забавляваха. За играта взеха часовника на Маляка, много ефектен, хващаше око отдалече. Имаше бяла пластмасова кутия с тъмносин циферблат, осеян със златни звездички. Не струваше кой знае колко, но по нашите магазини точно такива нямаше, та всички ахкаха като го видеха. Завързаха го с тънък найлонов конец за кашката. Пантата протегна ръка през прозорчето и постави часовника на тротоара. Не чакаха дълго. Младият мъж, който вървеше наперено по улицата, изведнъж забави крачките си. Децата се спогледаха. Знаеха, че е клъвнал.

Мъжът спря край часовника, заозърта се гузно като крадец, наведе се бързо и... часовникът изчезна в прозорчето на мазето. Мъжът се стъписа за миг, но се окопоти и забърза по улицата, изпроводен от бурния смях на децата.

– Видя ли го само как беше облечен – каза Маляка. – Модна къща „Валентина“! И въпреки това...

– Прави ли ви впечатление, че никога не вдигат скандал? – попита Пантата.

Но животът почти веднага го опроверга.

Пантата дръпна найлоновия конец. Тъкмо навреме – един дебел мъж едва не докопа часовника. Като чу смеха на децата, приклепна до прозорчето и взе да вика:

– Как не ви е срам да се подигравате с възрастните хора, хулигани такива!

– Извинявайте, господине – отговори му много кротко Маляка, но в това „господине“ вложи цялото си презрение, – кое по-точно ви кара да смятате, че сме хулигани?

– А какво друго, какво друго? Сложили тука един часовник...

– Този часовник, ГОСПОДИНЕ, е негов – намеси се Пантата – и той може да го слага където си иска. Часовникарят каза да му прави всяка сутрин слънчеви бани, защото много изостава. Рахитичен е!

Дебелакът се изплю шумно в мазето и си тръгна.

– Хайде стига толкова – каза Пантата. – За най-малкото и веднага хулигани ни наричат. А те? Човек да не може да си остави спокойно часовника на улицата.

Маляка обаче сложи отново часовника на тротоара.

– В известен смисъл тази игра е възпитателна – каза той.

Някой почука на вратата – три пъти, пауза и още два пъти. Свой значи. На прага стоеше Камен с изгладен панталон и бяла риза.

– Спукахме ти звънеца – каза Пантата. – Къде ходиш?

Камен не му отговори. Направи се, че играта с часовника много го интересува.

– Кълват ли?

Пое конеца и тикна папката със сценария в ръцете на Маляка. Отвън по тротоара отекнаха стъпки. Покрай прозорчето минаха два женски крака й отминаха.

– Какво е тава? – попита недоумяващ Маляка.

– Кое? – обърна се към него Камен. Маляка четеше сценария.

– Сценарият за тържеството.

– Кой ще прави всичко това?

– Кое?

– Слушай: „От едната страна излизат двама ученика, облечени като патроните на училището Кирил и Методий. От другата – ученици символизиращи азбуката“. Леле-е-е! Добре, че училището ни не се казва Бенковски. Щяха да ни нарат да минем с коне през сцената.

Децата се засмяха, а Маляка продължи да чете.

– И две балерини е вмъкнал! – каза той. – Като препинателни знаци. Как го пък измисли!

– Ако можеше и едно баскетболно табло да измисли!

Последното подхвърли Пантата, като шега. Останалите го приеха също като шега, засмяха се. Но веднага след това като че ли съзряха в тази шега някаква възможност.

– Защо не? – каза Камен. – И едно табло.

– Какво табло?

– Онова, училищното, дето е захвърлено в плавалнята.

Решиха да говорят с Юлия. Щяха да я посветят в плановете си за

игрището, нищо тайно нямаше в тях. Трябваше да я убедят да помоли баща си да вмъкне в художествена форма и едно баскетболно табло. Те веднъж да го изкарат от онази дупка, пък после.

Така, увлечени отново в плановете си, забравиха за часовника. Сетиха се едва когато Камен забеляза, че държи в ръката си найлоновия конец. От часовника нямаше и помен.

10.

Същия ден след часовете останаха да поиграят баскетбол в училище. Игрището както винаги беше заето от други деца, но те бяха от полдолните класове и Маляка веднага се разпореди:

– Хайде, чупката!

Едно хлапе му се изрепчи. Пантата тръгна към него и то подвипаша. Разделиха се на две и играта започна. Пантата се държеше като треньор и на двата отбора. Натрупаха се доста зяпачи и Маляка изпита вълнението на участник в официална баскетболна среща. Липсваше му само духовна музика. Но вместо духовна музика – появилиха се трима дангалаци, от най-горните класове.

– Хайде, баста! – каза този, който носеше топка. Маляка се възмути от дъното на душата си. Може ли такова нахалство. Като са по-големи, да не мислят...

Какво мислеха Маляка не разбра, защото още при първия му опит да се опре, едно от момчетата шутира така топката, че тя изхвърча през оградата и Маляка хукна да я гони. Топката беше негова – хубава, нова баскетболна топка, която баща му донесе от Милано. Ако изчезне и тя, много ще му дойде за днес.

Дангалаците започнаха да си подават топката и да стрелят от време на време в кош. Просто безобразие – трима души на два кош.

– Хайде да ви играем! – предложи им Пантата.

– На нас? – попита присмехулно единият.

– На вас! Ще ви дадем двама души от нашите.

– Няма нужда! – отвърна му дангалакът. – Трима сме ви достатъчни. А вие, колкото искате, толкова.

– Добре!

– Безплатни уроци обаче не! – каза дангалакът. – На левче!

Отборът на Пантата се оттегли на съвещание. Пре-бъркаха джебове си. Дойде и Маляка – той имаше двайсет стотинки.

– Левче, ама не от всичките! – предложи им Пантата и уточни: – Едно левче!

– Добре! За деца с намаление, като в зоологическата градина! Който пръв направи трийсет точки. После ще ходите до в къщи за ново левче.

Скоро дангалаците разбраха, че са преценили зле силите на противника. Този, Пантата, бе просто неудържим. Хване ли топката...

При десет на четири големите спряха играта.

– Слушай бе, професионалист! – каза единият дан-галак. – Къде ги дават така, ние трима, вие пет.

Останаха Пантата, Камен и Маляка. Картината обаче не се промени. Все едно Пантата вкарваше кошовете. Срещата завърши при тридесет на двадесет и пет.

– Левчето – каза Маляка.

– Що рече? – попита предизвикателно дангалакът.

– Мани ги – Пантата дръпна Маляка да си вървят.

Тръгнаха щастливи. Юлия, която присъствува на мача, им обеща, че ще накара баща си да вмъкне кош в сценария. И ги похвали. Каза им, че са отлични баскетболисти.

На децата, които бяха спечелили такава убедителна победа, не им се прибираще в къщи. Вървяха бавно. В гърдите им гореше състезателна страст. Беше по-силна отпреди, когато Пангаров я палеше с огъня на олимпийското злато.

– Страшни сме! – възкликна Маляка. – Можехме да им играем и на два лева.

Този ден дядото на Камен чака с нетърпение. Отгоре на всичко се похвали на съседа си по легло, че внукът му ще го посети. Искаше да сподели с някого радостта си от предстоящата среща с Камен. Пък и скучно му беше. В стаята имаше само три легла. Съседът му отляво, човек минал седемдесетте, никак не обичаше да разговаря. Другият, отдясно, лежеше с почти изцяло бинтована глава. Само устата и носът му се додаваха навън. Тъпчеха го с разни приспивателни и непрекъснато спеше.

Единственото нещо, с което дядото можеше да прогони скуката си, оставаха книгите. Макар че му забраняваха да чете, за да не претоварва здравето око, той четеше тайно. Но утре, след операцията? Разчиташе само на транзистора.

– Ще си имаш неприятности! – предупреди го старецът отляво като видя, че дядото пак чете.

– Какво да правя – въздъхна дядото и затвори книгата. – Май вече се разминавам с четенето.

– Какво, какво? – обади се бинтованата глава. Беше се събудила.

– Нищо, нищо!

– За разминаване ставаше дума! – каза бинтованият. Почака малко, но след като никой нищо не му отвърна, въздъхна тъжно: – Шашкънин, разминава ли се на дълги светлини!

И отново настъпи тишина.

– Страшно са претрупани децата в училище – без да се усети, взе да мисли на глас дядото на Камен. – Като нищо може да са ги задържали и да откарат до среднощ. Или да са им шибнали някое ненадейно класно за утре.

– Той транзистора, така и не ти го донесе! – каза лежащият до прозореца.

– Нали това ти казвам, време няма! – раздразни се дядото на Камен, стана от леглото, нахлузи си пантофите и излезе от стаята.

В коридора по пейките седяха болни с близките си. Дядото мина бавно край тях. Спря се до огромния френски прозорец. От осмия етаж градът се виждаше като на длан. Взя се със здравото си око към улицата, после погледна към стълбището. Повъртя се така около час. Близките вече се разотиваха – персоналът ги пускаше и когато няма приемен час и те гледаха да не прекаляват.

В шест и половина дядото разбра, че Камен няма да дойде. Влезе в стаята и седна тежко на леглото. Старецът в ляво го погледна, видя, че е тъжен, и поклати глава:

– А бе калпазани са! – каза той. – Можеше да намери малко време...

Това жегна дядото.

– Че той идва! – излъга той. – Ей до сега разговаряхме.

Дядото обърна гръб, никак не обичаше да лъже, ала ето на, налагаше се.

– Нещо неприятно ли се е случило? – попита недоверчиво старецът.

– Защо неприятно, нищо неприятно, смяхме се дори! Ти какво искаш, да продължа да се смея ли?

Вратата се отвори и дядото трепна. Сестрата носеше вечерята на бинтоващата глава. Седна до него да го храни.

– Той е председател на отрядния съвет! – каза ни в клин, ни в ръкав дядото. – Много е зает.

– Абе! – отвърна пренебрежително старецът.

– Шашкънин с шашкънин! – изруга тихо бинтованата глава. Мислеше си за катастрофата.

Камен се прибра гузен в къщи. Знаеше, че ще оперират дядо му и носеше в чантата си транзистора със слушалките. След училище обаче се заигра и...

В хола завари братчетата си да се боричкат с баща му на килима.

– Ела да го победим! – викна Стефчо. Камен се включи в борбата.

– Хайде, ще вечеряме! – обади се от кухнята майката.

Това реши изхода от борбата. Бащата се остави да го тушират. Близначетата нададоха победни викове и отидоха доволни да си мият ръцете.

– Как е дядо ти?

Въпросът преряза Камен.

– Аз такова, не успях. Трябваше да зарежа...

– Не ме интересува какво е трябвало да зарежеш – изгледа го баща му с яд и презрение. – Нещо е трябвало да зарежеш! От нещо е трябвало да се откажеш. А как иначе? Услуга, която нищо не ти струва, нищо не доказва. Приятелство, за което нищо не си готов да жертваш, не е приятелство. Знаеш ли от колко удоволствия се е отказвал дядо та заради тебе? А ти, време не намери!

Камен стоеше с наведена глава. Идваше му да потъне в земята. Ако можеше да върне времето назад, сто пъти щеше да се откаже от играта.

В хола влезе майка му.

– Поръча ли нещо дядо ти?

Изведнъж почувствува, че въпросът ѝ попадна в празно пространство. Камен гледаше виновно надолу.

За разлика от Камен, Маляка се прибра в отлично настроение, въодушевен от голямата победа. Но в къщи завари атмосферата твърде напрегната. Сестра му току-що бе казала на техните, че ще се жени. Тази вест не изненада Маляка. Той знаеше, че сестра му си има приятел. Миналата година я видя да се целува с него по устата. След това тя се разболя от грип, но той не я издаде на родителите си и те помислиха, че просто се е простудила.

Маляка седна и зачака да се разкарат тъмните облаци, за да не се излее всичко върху главата му. А после щеше да разкаже как бяха набили дангалаците. Но атмосферата никак не се разведряваше – майка му и баща му мълчаха. Сестра му шеташе около готварската печка. За първи път, откакто Маляка я помнеше, тя правеше нещо в кухнята.

– За онзи ли? – попита Маляка.

- Какво за онзи?
- Ще се жениш!
- Кой онзи бе?
- Дето се целувахте.
- Глупак!

Маляка не се обиди. Разбираше, че сестра му има нужда да излее нервите си, а друг по-подходящ от него нямаше.

Седнаха да вечерят. Маляка все търсеше повод да им разкаже за баскетболната игра след училище, но повод не намери.

– Аз вуйчо ли ще му се падам? – попита Маляка. Погледнаха го като треснати.

- Като роди де, като роди! – зае отбранителна позиция Маляка.
- Вън! – посочи с пръст баща му вратата на кухнята.

Маляка си отиде в стаята. Шантави хора, нищо не можеш да ги попиташ! На брата на майка си той викаше вуйчо. Следователно детето на неговата сестра ще вика на нейния брат също вуйчо. А брат на сестра му е той. Значи – вуйчо! Можеха да му го кажат тихо и кротко, вместо да го гонят.

Когато Пантата се прибра, майка му още я нямаше. Седна веднага да учи. Вчера го изпитаха по история, знаеше си, получи много добър, пет плюс. Хареса му, не било лошо. Майка му го завари над учебника. Не повярва на очите си. Дори се уплаши, реши, че се е случило нещо лошо. Поиска му бележника. Като видя петицата по история, целуна го по бузата. Пантата я прегърна. Целуна я и той. Радваше се, че майка му е щастлива. Хем без да се налага да я лъже.

– Хайде да излезем след вечеря да се поразходим – предложи Пантата.

- Защо? – тюпита майка му. Обзе я някакво съмнение.
- Ей така, ти обичаш...
- А не, не! – каза тя. – Не ми се разхожда. – А й се разхождаше.

Юлия завари баща си в кухнята да пържи тиквички за вечеря. Готвенето му беше хоби и това страшно ядосваше жена му – как може един писател да се умирише на пържено?!

– Вместо да приказваш – каза й Милчев, – обели чесън.

– Жорж! – укори го отново Милчева. Според нея един писател не биваше да мирише и на чесън.

Юлия се залови да бели чесъна.

- Какво каза класната ти? – попита Милчев.
- За сценария ли?

– Ъхъ!

– Не го е чела още – отвърна тя. – Но го разгледахме в отрядния съвет, затова се забавих.

– Е, и?

– Хареса се. Няма начин да не вземем първото място.

– Трябва! Ще ме засрамите в противен случай. Юлия дори не бе и мечтала така лесно и толкова бързо да дойде до темата, която я интересуваше. Просто баща ѝ сам се подложи.

– Само че няма нищо за спорта – каза Юлия.

– За спорта ли? Какво за спорта?

– Ами за спорта. Такава е директивата, без спорт не може. И плувен басейн имаме.

– Да не искате по бански костюми да ви изкарам на сцената?

Милчев наистина се нервира. Мозък нямат тези в училище. Спорт! На всяка манджа мерудия!

– Трябва баскетболно табло! – каза Юлия.

– Какво? – Милчев сметна, че или не е чул добре, или има някакво недоразумение. Само това оставаше – баскетболно табло! И Кирил и Методий да целят коша с топка.

– Трябва да вмъкнеш нещо за баскетбола! – потвърди Юлия. – Имаме един съученик, Пантев, той например може да вкарва кошове през цялото време.

– На представлението? – с ирония попита баща ѝ, не разбра, че точно това имаше предвид дъщеря му.

– Да!

– Глупости! Табло! От къде на къде?

– Табло има, ти само го вмъкни.

– Ами, ами!

– Ще го вмъкнеш, моля ти се! – настоя Юлия.

– Стига глупости! – махна с ръка бащата.

– То пък като че ли останалото... – избухна Юлия, но успя да се овладее.

– Какво, кажи де, какво?

Юлия се подвоуми, но не успя да се въздържи. Остави чешъна настрана, вдигна театрално ръка и с фалшива приповдигнатост цитира от сценария:

– Трепета, с който ние прекрачваме този свещен праг.

– Е? – недоумяваше бащата.

– Юлия, това е много хубаво – обади се майка ѝ.

– Може да е хубаво, но не е вярно.
– Кое не е вярно? – попита баща ѝ.
– Няма такова нещо!
– Какво нещо?
– Трепет няма! И праг няма! Ходим си на училище и толкоз. Без праг! И без трепет!

– Сега още не го усещате. Като пораснете, ще разберете. А дотогава ще мълчиш, защото виждаш ли? – показва ѝ той дланта си.

– Жорж! – намеси се веднага майката.

Юлия скочи сърдита и хлопна вратата на кухнята.

Баща ѝ тръгна да я гони, но жена му го хвана за ръката и го погледна кротко:

– Жорж, като иска баскетбол, сложи баскетбол! Какво ти струва?

Този път Милчев кипна. Започна да вика високо, за да го чуе и Юлия.

– Защото нищо не ми струва, затова е станала такава. Каквото поиска, това! Рокля, рокля! Грамофон, грамофон! Пържени тиквички, хайде, Георги Милчев пържи тиквички. И китара ѝ купих. Сега пък баскетбол. Няма баскетбол!

Щеше да удари с юмрук в тигана, в който цвърчаха весело тиквичките, но се усети навреме, отиде до масата и стовари юмрук върху нея. Обеленият чесън подскочи и се разпиля по пода.

По-късно майката отиде при Юлия. Намери вратата на стаята заключена. Помоли я да отвори, време било за вечеря. Юлия отказа. Имаше намерение да упражни допълнителен натиск. Майка ѝ обеща да говори с баща ѝ за баскетболното табло. Тя пак отказа да отиде на вечеря. Знаеше, че огъне ли се веднъж... Но и баща ѝ не се предаде. Забрани на майка ѝ да я моли повече. Нека стояла гладна. Добре, ще стои!

В единадесет часа долови плахи стъпки пред вратата. Дръжката се наклони – майка ѝ се опитваше да отвори. Като разбра че е заключено, отиде си. Юлия чака до среднощ. Премаляваше ѝ от глад. Отключи внимателно вратата и надникна в хола. Пълна тишина. Тръгна бързо към кухнята. Студени, тиквичките ѝ се сториха още по-вкусни. После се вмъкна в кабинета на баща си и взе пишещата машина. Отиде в банята, по-отдалечено място от спалнята на майка ѝ и баща ѝ нямаше. Постави машината на пералнята. Седна на ръба на ваната. Сложи лист и се замисли.

11.

На следващия ден Юлия със свито сърце показа на Камен, Маляка и Пантата това, което беше съчинила:

„Четири ученика в спортни екипи изнасят на сцената истинско баскетболно табло, но старо, употребявано, за да се види размахът на спортната дейност в училище «Кирил и Методий», да разберат всички, че не от вчера и не от онзи ден се спортува тук, а цели двадесет и пет години. Един ученик обикаля около баскетболното табло и вкарва символично кошове“.

Много го харесаха. Камен каза, че това, което Юлия е написала, направо е по-хубаво от останалото. Маляка забрави за миг неприязнта си към нея и обвиненията, че баща ѝ пише съчиненията и заяви, че-фразата „... не от вчера и не от онзи ден се спортува тук...“ е направо готово заглавие за статия за кой и да е вестник. Пантата само имаше някакви възражения, но не ги сподели. Той си мислеше, че това, дето един ученик обикаля баскетболното табло и вкарва символично топката в коша, трябва да е по-конкретно, в смисъл, че стрелбата в коша няма защо да е символична. Тогава, без съмнение, той щеше да изпълнява тази роля. А сега можеха да я дадат на всеки.

– Тебе май не ти се поправи? – видя Юлия колебанието на Пантата.

– На мене? – направи се на учуден Пантата. – Нищо подобно!

След часовете Добрева задържа класа, за да разпредели ролите. Азбуката раздаде на момичетата, тъй като буквите трябваше да танцуват и постепенно да се подредят на сцената като напишат лозунга „Труд и учение, учение и труд!“. Запетайката и удивителната не знаеше на кого да даде, момичетата се свършиха.

– Хайде, има ли доброволци? Или да посочвам!

Пантата вдигна ръка. Искаше да каже, че случайно е видял една роля в сценария, която много му е харесала, та ако може...

– Лъчезар Пантев – каза класната и записа името му.

– Не, не, аз исках само да питам...

– Да се научиш кога се пита, кога не! – скара му се тя. – Ако е за урок, ръка няма да вдигнеш! Ти ще бъдеш удивителната, Пантев. Изправяш се като свещ след лозунга, това е! И без друго си по спорта!

Маляка реши да спаси положението. Вдигна ръка, за да каже на класната, че по принцип щом става дума за балерини, трябва да са момичета и ако в класа не достигат, то може да се вземат отвън.

– Маляков – каза класната. – Добре, ти ще си запетайката.

Маляка си смъкна ръката. Погледна към класа като отровен. Наоколо се подхилваха. Идваше му да се гръмне. Не е въпросът, че ще играе запетайка, а дето трябваше да се яви като балерина, ей това го обиждаше най-много!

Добрева продължи да чете сценария. Щом има балет, трябва естествено да има и музика.

– Дончо!

Едно момче се изправи.

– Ти ще свириш на акордеон. Балет от някоя опера.

– Ама аз не мога, другарко – смути се Дончо.

– Питам ли аз, кой има акордеон, питам! Ти каза ли, че имаш, каза!

– Имам, но не свирия.

– А кой ще свири тогава?

– Лея ми свири добре.

Добрева едва се съдържаше да не избухне. Ненавиждаше цялата тази подготовка на програми, не за друго, а защото учениците бяха само обикновени изпълнители. Никаква възможност нямаша да изявят истинските си творчески способности.

– Добре – каза тя, – попитай лея си дали е съгласна да свири на тържеството.

Добрева въздъхна тежко. Заби отново глава в сценария и зачете:

– Четири ученика в спортни екипи...

Гласът ѝ постепенно стана колеблив. Юлия наведе глава и нервно застиска ръце. Пантата се превърна в слух – дали ще успее да грабне по някакъв начин ролята, която искаше. Маляка седеше свит на чина си, свит като запетайка. А Камен реши, че всичко е пропаднало, толкова колебливо и неуверено четеше Добрева. Децата, непосветени в тайната, се спогледаха. Някак си ни в клин, ни в ръкав идваше този баскетбол. А Добрева се чудеше какво да каже.

– Извън нашите възможности е – рече тя. – Трябва баскетболно табло.

– Има едно в мазето, другарко – стана Камен. – Виждал съм го.

– Юлия, трябва да поговорим с баща си или аз да поговоря с него. Може би ще минем и без...

– Хубаво е това за баскетбола! – прекъсна я Камен. – А може и да се обиди бащата на Юлия, толкова труд е положил.

Добрева се замисли. Аргументът бе силен. Човекът е писател, премислял е всяка дума, вложил е някаква идея. Случва се да четеш нещо и

да ти се струва глупаво, но като се замислиш! Вярно, понякога не схващаш дълбокия замисъл на писателя, по не винаги писателят е виновен.

– Ако разрешите – изправи се на чина си Пантата.

– Какво?

– Да донесем таблото от мазето...

Добрева почувствува, че нещо не е съвсем в ред. Срещна погледа на Юлия. Долови смущението ѝ, но го изтълкува погрешно.

– Не, не, идеята е добра, написано е чудесно, но...

Пантата продължи да стои прав. Изправи се и Маляка. И Камен.

– Какво има?

– Да го донесем! – настоя Маляка.

Добрева се поколеба и махна с ръка. Тримата изхвърчаха навън преди да е променила решението си.

След малко вратата се отвори, без да се почука. Показа глава чистачката, или Ленчето, както ѝ викаха учениците.

– Ма, казала си баскета да им дам! – рече прислужницата.

– Дай им го! – отвърна ѝ Добрева.

– Божке-е-е – прекръсти се прислужницата. – Ма ти акъл нямаш! – и сърдита хлопна вратата.

Децата се разсмяха. Добрева почука на катедрата, за да вдвори ред.

– Със затворени уста – продължи да чете сценария – учениците паят песента за солунските двама братя... Знаете ли я?

– Да-а-а-а! – отговориха децата хорowo.

– Да опитаме тогава!

И класът запя така, както е по сценария, със затворени уста. Докато вратата се отвори. Нашите спортисти мъкнеха баскетболното табло. Песента постепенно стихна. Класната гледаше ужасена това старо, мръсно, покрито с два пръста прах табло. Нервите ѝ не издържаха.

– Да го махате отгук! Веднага!

Помъкнаха го обратно по коридора. И надолу по стълбата. През двора. И по улицата.

– Къде бе? – попита ги някакво момче.

– Казаха ни да го махаме! – отвърна Пантата.

Спираха от време на време да си починат. Разменяха си местата. И пак продължаваха. Тежеше, но не се оплакваха. Минаха между блоковете и спряха на игрището. Облегнаха таблото на стърчащата като пирон греда.

– Bravo! – похвали ги Константинов.

Посочи с очи таблото, тоест, откъде е? Е, откъде ще е, или нещо подобно искаха да му кажат децата с вдигане на рамене. Изобщо – един мълчалив разговор, при който нещата останаха неизяснени и така бе най-добре.

След малко пристигна и бащата на Камен. Връщаше се от работа.

– Да не сте го задигнали отнякъде? – без заобикалки попита той.

– Ами – отвърна Пантата. – От училище ни го дадоха.

– Вместо домашно вероятно! – пошегува се бащата, влезе във входа, но се показа веднага: – Да не вземете сами да го вдигате, че да се изтърсите. Ще ме извикате да помогна.

По-късно се появи и Юлия. Мъкнеше им чантите. Като видя баскетболното табло, очите ѝ светнаха – значи все пак трудът ѝ не е отишъл напразно.

– Мога да кажа тогава на класната, че татко се отказва от спортната част.

– По-добре е да си мълчим!

– Страшно ѝ замириса на Добрева тази работа, а?

– Важното е, че всичко свърши добре. Благодарение на писателския авторитет на баща ти. И на тебе! – похвали я Камен.

– Класната каза ли нещо? – попита Маляка.

– Утре след часовете, пак.

– Ще ни изкривят! – каза Маляка.

– Ти и без друго трябва да се изкривиш, нали си запетайка?

Как да не я мрази човек!

– Сега ли ще го вдигаме? – попита Пантата.

– Ами кога, да не искаш нощес да го задигне някой.

Пантата въздъхна:

– Пак не остана време за учене.

Дойде и Тончо. Като видя таблото, провърва глава през коша.

12.

Наложи се тази вечер Маляка да отиде с родителите си на кино от осем вечерта. Решението дойде след кратък, но твърде бурен скандал. Изобщо откакто сестра му каза, че ще се жени, спокойствието в този дом свърши. Тя им бе купила билетите за кино, без да ги пита, защото нейният годеник, така го наричаше вече, щял да дойде на гости, за да свикне с обстановката. Тогава чак разбраха, че се канят да живеят у тях.

Маляков заяви на дъщеря си, че той самият обича шегите, но такава тъпоумна шега никога не е мислил, че може да му се изиграе. Ако те живеят заедно, къде ще спи брат й? Милата му сестра бе помислила и за това – ще спи в хола. Мъжът й ще донесе пружина от таванската си стаичка.

– Мъжът ти ли? – извика баща й. – Аз пък не разрешавам. Ще ти скрия паспорта и... Дай го!

Момичето не се възпротиви, даде паспорта и посъветва баща си да прочете какво пише в него. Пише, че вече е омъжена.

Излязоха един час преди киото – родителите на Маляка имаха нужда от чист въздух. И него помъкнаха. Добре, че мълчаха през цялото време.

В киото Маляка направи голямо откритие. Няколко реда напред зърна Добрева.

Никой ученик не може да си представи как изглежда учителят им извън училище. Или по-скоро, мъчно му е да предположи, че учителят е съвсем като останалите хора и прави това, което правят и те. Маляка например нямаше да се изненада, ако му кажеха, че сутрин, когато Добрева става, взима дневника от нощната масичка и отива в кухнята да закуси. Никога не беше я виждал без дневник. Камен мислеше, че през свободното си от училище време, Добрева решава задачи. От къде иначе ще знае как се решават всички задачи. А Пантата виждаше в хола на Добрева черна дъска.

Че Добрева е влюбена обаче, на никого не можеше да мине през ума. А Маляка откри точно това. Добрева седеше няколко реда напред, а до нея – млад, едър мъж. Още светеха лампите, когато той постави ръка през рамото й. Прегърна я. Лампите загаснаха и тя склони глава към него. Значи, Маляка успя да я хване на местопрестъплението! Точно така си помисли – хванах ли ви на местопрестъплението! Нека сега то вдигне на дъската, нека го пита каквото си иска, нека не знае нито дума от урока. Нека! Какво ще му направи?!

На следващия ден получи отговор на въпроса. Добрева го вдигна. Той бъкел не знаеше.

– Защо не си готов?

– Снощи бях на кино! – каза Маляка и зачака ефекта от думите си.

– Е, какво от това? И аз бях!

– Видях ви – отвърна Маляка многозначително.

– И аз те видях.

И му писа двойка. Такава двойка му завъртя, че напълно уби

радостта му от заболяването на учителя по трудово. Последните два часа имаха при него, а да свършиш два часа по-рано никак не е дребна работа.

– Какво ще правим? – попита Пантата. – Много е рано.

– В нашето кино дават „Приключенията на Гъли-вер“! – каза Юлия.
– Искате ли да отидем?

В групичката бяха Камен, Маляка и още едно момиче.

– Гледала съм го, много е хубав! – каза момичето. На Камен това никак не се поправи. Той трябваше да ходи при дядо си, на всяка цена! А цената се оказа твърде голяма – да не отиде с Юлия на кино. Ето, дори и Добрева ходи на кино.

– Камене, ти? – попита Юлия.

– Ами аз, такова, трябва да ходя при дядо.

– Точно сега ли? Ще отидеш друг път.

– Сега трябва! – отвърна й той.

– Както искаш! – разсърди се Юлия. – Панта, хайде!

– Защо не оставиш заедно да го гледаме? – обърна се Камен към Пантата.

– Ако е гот наистина, и с тебе ще го гледам! – обеща му Пантата. – Хайде, Маляк!

Маляка отказа. Остана с Камен.

– Ти защо не отиде? – попита го Камен.

– Пак не мога да я трая тази Юлия. Все отгоре те гледа.

Този път Камен не я защити.

Отидоха заедно до болницата. Маляка остана долу пред вратата. Дядото на Камен обаче слезе да го види, затъжил се беше за всички. Иначе се чувствуваше добре, операцията излезе сполучлива и след някой и друг ден щеше да се прибере.

Когато се върна в къщи, Маляка завари ергенската пружина на зет си в хола. Зет му се разхождаше вече из къщата по пантофи.

– Здравей, шурей! – обърна се той към Маляка.

– Шуреи ли се падаме? – попита Маляка и изпита някаква гордост. Тази дума му вдъхваше уважение.

– Ако се ожениш за сестра ми – отвърна зет му, – и аз ще ти бъда шурей, ама тя е на двадесет и две!

Като чу двадесет и две, Маляка си спомни за двойката, която носеше в чантата си. Но този път реши да не крие бележника. Кой ще се занимава сега с неговия бележник!

13.

Вратата на апартамента на баба Гинка се отвори и на стълбището горд, захилен до уши, изскочи Тончо, облечен от глава до пети като каубой, препасан с широк колан, на който висяха два кобура със стърчащи дръжки на пистолети. Тончо забърза надолу по стълбището, но вървеше много смешно. Костюмът му беше тесен и той се боеше да не се пукне по шевовете.

Излезе на двора. Децата играеха на баскетбол. Игрището беше напълно готово и те тренираха всяка сутрин, без изключение. Тончо заста на встриани с ръце върху дръжките на оръжието. Почака така, но като видя, че никой не го забелязва, извади двата пистолета и гръмна.

Гърмежите прекъснаха моментално играта – като със съдийска свирка.

– Я-а-я-я! – нададоха вик децата. Заобиколиха Тончо. Взеха да се смеят.

– Какво е това, бе?

– Татко и мама се върнаха! – съобщи тържествено Тончо.

– Bravo!

– Това ти ли си, Тончо? – попита една съседка.

– Татко и мама се върнаха! – повтори радостен Тончо.

– Друго какво ти донесоха? – попита любопитната съседка.

– Страшно много неща донесоха, ама казаха много-много да не разправям.

– О-о-о, другарю Ташев – чу се гласът на Константинов от балкона.
– Добре дошли!

Другарят Ташев, бащата на Тончо, стоеше на своя балкан, подпрял ръце на перилото и гледаше към двора, сякаш отдолу минава деветосептемврийска манифестация.

– Добре заварил, Константинов. Как е трабантът?

– Добре е. А ти какво, без кола ли?

– Ти за колата не питай! По-добре си зашии връзки на шапката, да не падне когато я видиш.

– Докара ли я?

– На път е – отвърна Ташев.

На балкона при него излезе баба Гинка.

– Ха честито! – обади се Худерова. – Сега като се прибраха, кефа ще си гледаш.

- Ща! – отвърна баба Гинка.
- Порасли са децата – обади се Ташев. – Цели мъже са станали.
- Растат – отвърна хапливо Худерова. – И родителите им като са в чужбина, пак растат. Стига да има дявовци и баби.
- Да са живи и здрави! – каза Ташев.
- Много добри деца! – похвали ги баба Гинка. – Мрежите ми носеха, боклука ми хвърляха, за Тончо се грижеха и да ти кажа право, те го научиха да се къпе сам.
- Тончо! – извика Ташев. – Я ела да ти дам нещо за приятелчетата.
- Тончо изчезна във входа и след малко домъкна голяма кутия шоколадови бонбони. Наобиколиха го. Децата се чудеха какъв бонбон да вземат – толкова различни видове имаше.
- Хубави са! – обади се едно баскетболистче.
- Много са хубави – потвърди Маляка. – Също като нашите „Албена“ са!
- Трънки! – каза Камен.
- Честно бе – отвърна му Маляка. – Татко слага „Албена“ в такива кутии и никой не може да ги познае. Ядат и ахкат от възторг!
- Междувременно около кутията се присламчиха и две момиченца от съседния двор. Почерпиха се. Пристигнаха и близначетата. Грабнаха по два бонбона.
- Ей! – скара им се Тончо.
- За дядо бе, за дядо! – отвърна Стефчо и набута и двата в устата си.
- Изядоха бонбоните. Не оставаше нищо друго, освен да възобновят играта. Включи се и Тончо, нямаше как да го изгонят.
- Ей, Тончо – викна Ташев от балкона на сина си. – Ти гледай сега да омърляш новите дрехи! Я ела да се преоблечеш!
- Тончо тръгна към балкона.
- Ей сега ще се върна! – обеща той.

14.

Ако мъж сложи ръка през рамото на жена, това още не значи, че тя е влюбена в него. Може да ѝ е брат или приятел. Но в случая с Добрева, Маляка не грешеше. Тя бе влюбена в мъжа от киното. И той в нея. Казваше се Атанас Чолаков, млад и много способен учен-кибернетик. Работеше по усъвършенстването на електронно-изчислителната техника.

Макар и само двадесет и пет годишен, имаше вече много научни публикации.

Добрева се запозна с него във Варна, точно преди две години. Тя не знаеше, дали Наско, така му казваше, помни тази дата, но реши да го изненада. Излезе сутринта да му купи подарък. За такава годишнина и за такъв мъж по-добър подарък от хубавата книга няма. Затова влезе в книжарницата за художествена литература. Тръгна да разглежда щандовете. Вниманието ѝ привлече добре оформена книга с твърда корица и обложка със заглавие „Светът вчера, денят утре!“ от Георги Милчев, бащата на Юлия. Разлисти я и реши да я купи. В този момент авторът на книгата посегна и я взе от ръката ѝ.

Добрева се обърна рязко, но като го видя, усмихна се.

– Ще ви я надпиша! – каза той и извади писалка.

– Ало, защо драските по книгата – провикна се момиче в синя прес-тилка, което следеше да не изчезне нещо.

– Ще я платя – отвърна Милчев.

– То остана и да я откраднете! – обърна се към него касиерката. Никой нямаше на касата и можеше да се поразсее с малък скандал. Но изведнъж лицето на Милчев ѝ се видя познато, досети се кой е:

– Извинявайте, другарю Милчев, не ви познах.

– Ами толкова писатели, къде ще ги помни човек всичките! – успокоя я Милчев.

Отвън, преди да се разделят. Милчев съвсем случайно попита:

– Вървят ли репетициите?

– Да, да, сценарият ви е много хубав! – отвърна Добрева и се ядоса на себе си. Трябваше да му благодари още щом го видя.

– Дано – отвърна Милчев. – За първи път пиша сценарий.

– Получил се е.

– Юлия ми каза, че отрядният съвет настоявал да се отрази спортната дейност.

Милчев забеляза, че изражението на Добрева се промени. Някакво недоумение имаше в очите ѝ.

– Нещо за баскетбола. Аз, разбира се, отказах...

Сбогуваха се набързо. На Добрева всичко ѝ стана ясно. Историята с баскетболното табло отдавна я смущаваше, но тя не обичаше да обвинява хората, без да има доказателства.

Когато разпределяше ролите, усъмни се в поведението и на Пантата, и на Камен, и на Маляка. Камен дори я прекъсна, докато говореше, нещо, което никога не беше си позволявал. А и пасажът за

символичните удари в кошa стоеше като кръпка. Но остана вярна на принципа си – да не бърза да обвинява. Никоя лъжа не остава скрита. „... Баскетболно табло, но старо, употребявано, за да се види размахът на спортната дейност в училище «Кирил и Методий...»“, спомни си Добрева. Старо, употребявано! Хайде де!

До ушите на Добрева достигнаха радостни детски викове. Мина между блоковете. Като видя игрището, спря се. Децата играеха разпалено. Познаваше ги до едно – тримата от шести „г“, Сашо от шести „а“, четирима от шести „б“, двама от шести „в“. Позна баскетболното табло, което с такова настървение атакуваха и отбраняваха.

Пръв я забеляза Камен, един по един и останалите.

– Хайде бe, мърлячи! – не беше я видял Пантата. Думите му потънаха в мъртвата тишина.

Камен тръгна към Добрева. Искаше да й каже нещо, но тя го изпревари:

– Не ви е срам!

– Ще го върнем – каза Камен.

– Ще го върнете, разбира се. И то веднага. Сваляйте го!

Свалянето се оказа по-трудно от закачането. Константинов пристигна да види какво става. Готвеше се да прави скандал – защо ще им отнемат играта на децата, но по погледа на Камен разбра, че е по-добре да мълчи и да помогне. Мина синът на Стоименов, ученикът – и него повикаха.

След малко помъкнаха баскетболното табло по улицата. Класната ги накара да го оставят в училищния двор. Повика тримата от шести „г“. Заведе ги при директора.

– Какво има? – погледна той учуден Добрева.

– Виждате ли ги! – посочи тя с глава към тримата, но в гласа й нямаше укор.

Затова може би директорът не попита какво са направили, а каза само:

– Е?

– Знаете ли какво са направили?

– Какво! – гласът на директора прозвуча строго.

– Баскетболно игрище! Сами!

– Браво! – похвали ги директорът.

– Но нямат баскетболно табло! Искам да ви помоля да им дадете старото, което е захвърлено в плувния басейн.

– Да го вземат! Ще направим протокол за брак! И тримата стояха

като треснати.

– Няма ли да благодарите на другаря директор? – попита Добрева.

– Благодарим – измърмориха нестройно момчетата.

Навън, пред директорския кабинет, Добрева им каза:

– Какво ви струваше да попитате по-рано? Ако може, може, ако не, не! Хайде сега!

Децата хукнаха надолу по стълбите. През прозореца на коридора Добрева ги видя да прекосяват тичешком двора.

Тези, които ги чакаха, не можеха да си обяснят радостта им. Маляка взе да разказва какво се е случило. Децата се прегръщаха като футболсти след отбелязан гол. Когато първоначалната радост премина, грабнаха таблото и тръгнаха бодро. Никак не им тежеше, въпреки че наближаваше обед и слънцето за първи път тази година жулеше вече силно. Беше тридесет и първи май. На следващия ден щяха да чествуват Деня на детето. Ще чествуват, мислеше си Маляка, но на училище ще ходят. Възрастните на своите празници не работят, а те, нали са деца...

Този ден закъсняха за първия час – поставяха баскетболното табло на мястото му. Добрева не прие обясненията и им написа по едно неизвинено.

ТРЕТА ЧАСТ ГАРАЖЪТ

1.

Както всяка сутрин, щом остана сам в апартамента, Маляка се вмъкна в стаята на сестра си, бившата негова стая, легна в леглото ѝ, бившото негово легло, залости крака в едната табла, хвана с ръце другата и започна да се опъва с все сила. Някакъв прешлен изпука. Чудесно, значи расте! Точно това беше целта. Премери се на рамката на вратата и откри, че е пораснал с два сантиметра за десет дни. Ако продължаваше да расте така, за три месеца и половина щеше да настигне Пантата.

Завладян изцяло от тази щастлива мисъл, той погледна през прозореца. Това, което видя, го накара да се втрещи. Долу, до баскетболното табло, имаше стоварена камара тухли. През нощта бе паднал дъжд и тежките гуми на някакъв камион бяха оставили дълбоки следи върху ирището.

Маляка се облече на две, на три, потърси Камен и като разбра, че е отишъл да се подстригва, хукна към бръснарницата. Втурна се в нея точно когато чистачката се беше навела и събираше пръснатите по пода отпадъци от коси. Летящата врата я подбра така, че тя едва не заби нос в земята. Маляка побягна. Съвсем навреме, защото жената го погна с дълга като на баба Яга метла и го гони чак до ъгъла. Тичаше бързо, едва не настигна Маляка, който, както е известно, взимаше шестдесетте метра за осем секунди.

– Аз ще те подстрижа като дойдеш, да знаеш! – викна тя и си тръгна обратно.

След малко Маляка залепи нос на витрината. Онази, с метлата, привършваше повторното почистване. Да можеше сега да влезе някой и да я бутне. На кино точно така щеше да стане – влиза бързо солиден господин, чистачката се просва на пода, грабва метлата и преди да е видяла кой е, я счупва в главата му. Но животът не е усмивки от старите ленти. Никой не влезе, а чистачката, след като привърши с метенето, седна на един стол точно срещу вратата. Без да я изпуска от очи, Маляка заоглежда бръснарския салон, Камен беше вътре, подстригваха го. С гримаси и ръкомахания Маляка се опита да привлече вниманието му. По

дяволите, безрезултатно! Машинката ли скубеше, та Камен седеше със затворени очи? Като влюбените по филмите, когато се целуват. И сестра му, и тя със затворени очи се е целувала, та сега Маляка трябваше да спи в хола.

Най-сетне Камен го забеляза. По жестикулациите на Маляка разбра, че работата не търпи отлагане. Добре, че бръснарят се заговори с колегата си, та Камен използва момента, за да се измъкне от стола.

Миг след това двамата с Маляка търчаха с все сила по улицата. Хората се обръщаха – Камен не беше свалил бръснарската кърпа от врата си, а главата му беше подстригана до половина.

Минаха между блоковете и спряха запъхтени. Бяха потресени. Кой бе посял да посегне на игрището, което им струваше толкова усилия и старание, което с такова желание поддържаха! И дървената пейка край оградата – за чакащи играчи и за зрители, бе пак тяхно дело. А сега...

Към Камен и Маляка се присъединиха двете близначета, Тончо и още две момчета от съседния блок.

– Кой кретен си е стоварил тук тухлите? – попита едното момче.

Камен и Маляка вдигнаха рамене. Тончо погледна гузно към земята.

Измежду блоковете се подаде Пантата. Идваше на редовната тренировка. Доплака му се като видя тухлите върху игрището. Що за безобразие?! И то точно, когато постоянството и упоритостта им бяха започнали да дават добри резултати. Преди седмица отидоха да погледат тренировката на детския отбор на „Академик“. Седнаха отстрани на пейката и наостриха уши, за да чуват наставленията на Пангаров. Пангаров ги забеляза и отиде при тях. Мек, мек, като памук.

– А бе слабандрак – направи опит да се пошегува той. – Поправи ли си успеха?

Пантата се престори, че не го чува. Виж му ума, слабандрак ще го нарича. Ако знаеше, че той, Лъчезар Пантев, е получил по литература много добър, пет, нямаше да приказва така.

– Мисля, че е време да се връщаш в отбора. Състезанията чукат...

– Къде чукат? – попита Пантата.

– По главата та чукат, къде? Пантев – тонът му стана сериозен, – ако трябва, ще поговоря с директора, с учителите... За един спортист далеч не е задължително да е отличник! И професори има завършили с много добър, пет! Ще поговоря да ти поправят двойките и тройките... Правиш ми се на обиден, но е за твоя сметка. Спортът е като цигулката. Не го ли практикуваш... Да не трябва после да започваме от до, ре, ми,

фа, сол!

- Ще разрешите ли да поиграем? – попита Пантата.
- Да поиграете? Кой да поиграете?
- Ние, ето – посочи приятелите си, – ние и вашите момчета.

Каква усмивка се появи на лицето на Пангаров? Без да отговори, наду свирката. Момчетата му спряха тренировката. Пангаров посочи на Пантата с глава игрището. И мачът започна. Онези в спортни облекла, Пантата и приятелите му по долни фланелки и гашета. Нищо, че този ден всички, включително и Пантата, се случиха по бели гашци. Не е работата в облеклото.

Разбира се, загубиха, но само с пет точки. При това последните пет минути играха без Пантата – Пангаров го отстрани за лични нарушения. След мача Пангаров говори отново с Пантата. Пантата решително отказа да се върне в отбора. Държа се рязко. И се почувствува отмъстен.

На връщане всички бяха в отлично настроение! В ушите на Маляка отново звучеше духова музика, примесена този път с овациите на многохилядна публика.

– След месец ще им играем пак! – каза Пантата. – Тренировки му е майката.

И ето сега стояха край поруганото игрище, в едната част на което, като надгробна могила, се издигаха куп тухли. Чуха форсирането на мощен мотор. Обърнаха глави. Самосвалът зави покрай тях, като остави пресни отпечатъци от гуми върху игрището и изсипа нова камара тухли. Тухлите заудряха гредата и баскетболното табло се разклати.

– Тук играем бе, чичо! – извика Камен.

– Що си не свалиш лигавчето? – подаде глава от кабината си шофьорът и погледна към децата, за да види какъв ефект ще произведе смешката му.

Никакъв ефект. Не им беше до смях, плачеше им се. Само Камен погледна смутено, чак сега разбра, че още е с бръснарската кърпа около врата. Смъкна я. Попипа неподстриганата си глава и ядосан от безсилието си, ритна гумите на камиона. После тръгна решително. Останалите деца го последваха. Пресякоха двора и влязоха във вход „Б“. Спряха пред вратата с табелка „сем. Константинови“. Позвъниха. Отвори им Константинов. Остана изненадан от цялата тази тайфа на площадката пред апартамента му.

- Видяхте ли? – попита го Камен.
- Какво да видя?
- Тухлите на игрището.

Константинов ги изгледа строго. Какво бяха намислили пак?!

– Да се разберем! – каза той. – Никакви тухли! Достатъчно протестираха за вашия баскетбол. Сега и тухли!

– Стовариха ги! – отвърна Камен. – Върху игрището.

Константинов изтича до прозореца на стълбата и като видя самосвала, провикна се:

– Ей, на кого е това?

– На другаря Ташев – отвърна му шофьорът.

– Как така на Ташев, за какво са му на Ташев тухли.

– За гараж! – извика шофьорът.

– Какъв гараж, какъв гараж? Тук гаражи не дават! Къде ще играят децата?

– В тото-пункта! – пусна шофьорът поредната си шега.

Но и тя не хвана, защото Константинов също се ядоса.

– Ще говоря с Ташев! – обеща той на децата. – Ще си вдигне тухлите и...

Не си завърши мисълта, защото се загледа в главата на Камен.

– Тебе кой те е офъкал така?

Камен пипна косата си, погледна часовника и хукна надолу по стълбите.

А Маляка докопа Тончо за ухото.

– Ами той, – взе да мига Тончо. – Аз му казах, но той, защото нали колата...

– Малко ни мота баба ти, сега и баща ти!

– Тя е майка на майка ми – оправда се Тончо. Маляка го сграбчи за ръката и го помъкна надолу по стълбите. Притисна го в ъгъла на площадката на задния вход, до вратата на мазето. И повече не знаеше какво да го прави.

– Пак ли съм отвлечен? – попита Тончо. Много му се искаше да е отвлечен.

– Като ти мацна една! – заплаши го Маляка. Тончо не реагира.

– Ще накараш баща си да разкара тухлите от там, разбра ли?

Тончо знаеше, че нищо няма да може да накара баща си. Най-много да го ядоса. А ядосаше ли се, баща му си губеше доброто възпитание.

– Ще накараш баща си да разкара тези гадни тухли от там, чу ли! – повтори Маляка настървено.

– Татко изобщо няма...

– Татко ти изобщи ЩЕ! – прекъсна го Маляка озарен от нова гениална идея. – Знаеш ли какво е гладна стачка?

– Не! – призна Тончо.

– Ще ти обясня. Никой родител не е издържал на гладна стачка!

Тончо обяви гладна стачка още същия ден. Самото обявяване стана абсолютно незабелязано от семейството. Седнаха около масата да обядват, сипаха на всички, сипаха и на Тончо. Тончо погледна победоносно към баща си и майка си и бутна чинията напред. Двамата обаче бяха забили очи в супата и не му обърнаха внимание. Нищо, реши Тончо, ще чака.

Последна си сипа баба Гинка. Седна да се храни. Мълчеше, нещо необичайно за нея. Мълчанието ѝ означаваше, че е раздразнена и чака само повод, за да ги отвори устата. Поводът не закъсня.

– Няма ли чер пипер за супата? – попита Ташев.

– Няма ли чер пипер! – отвърна злобно баба Гинка. – Добре, че се сетихте да питате какво има и какво няма. Никой пръста си не мърда от вас. Това, какво ще готвя, с какво ще го готвя, хич и не ви е еня. Аз не съм на трийсет години. А и кръвното ми... Като ви нямаше, по-добре беше.

– Мамо, ти знаеш, че... – опита се да каже нещо Ташева, да я успокои, но баба Гинка нямаше намерение да отстъпва думата никому.

– Малки бяхте, аз сама вдовица, за всичко се трепех и пак време за гоблени ми оставаше. За „Тайната вечеря“ ходих четири пъти в Художествената галерия да се консултирам. Защото кой я е рисувал не знам, но косите на Юда в един цвят беше дал, абсолютно черни. А аз сложих няколко бели косъма, появили се след предателството поради угризение на съвестта. В косите турих три нюанса черно! А сега време не мога да намеря чорапите да си закърпя.

– Какво е това нюанс? – попита Тончо, който единствен слушаше какво говори баба му.

– Ти защо не ядеш, бре! – скара се баща му.

– Ами аз правя стачка! – размърда се Тончо на стола си доволен, че най-сетне са му обърнали внимание.

– Каква стачка?

– Гладна!

– Кой те учи такива работи?

– Маляка – призна чистосърдечна Тончо и придърпа чинията към себе си. Сметна, че стачката вече е свършила.

– И защо?

– Трябва да те принудя нещо.

– Какво нещо?

– За гаража! – Тончо отговаряше кратко, защото ядеше лакомо. Миризмата на борша беше изострила апетита му по време на стачката.

– Какво за гаража?

– Да не го строиш.

– Как така?

– Ами така, пречиш на игрището.

– Мене игрището ми не пречи.

Тончо спря да яде. Уж никой родител не бил издържал на гладна стачка на детето си, а баща му се опъна. Майка му пък мълчи. Само баба Гинка мърмореше, че сега и свестни конци за гоблените нямало, ама това не го топлеше. Или Маляка го е лъгал, или той е сгрешил някъде.

– Казаха, че ако не си разкараш тухлите няма да играят с мене. Да ги махаш оттам, чу ли, иначе няма да хапна нищичко за цял живот.

– Ти ли ще ме заплашваш, бе! – повиши тон Ташев, перна сина си по главата, дръпна му чинията и крясна: – Няма да ядеш, за наказание. И довечера! И утре на закуска!

Тончо ревна, стана от мястото си и се хвърли на врата на баба си.

– Кажу ми, че съм гладен, ма-а-а-а!

2

Докато Тончо „стачкуваше“, Пантата доподстригваше Камен. Имаше машинка, останала от баща му. Камен прие тази рискована стъпка, нямаше друг избор – по обед бръснарницата беше затворена.

Машинката на Пантата се оказа клеясала. Така заскуба Камен, че му излязоха свитки. Маляка го посъветва да я смажат с олио. Смазана, машинката пак скубеше, но по-мазно. Камен стискаше зъби, а Пантата, прехапал език, се стараше. Много скоро разбра, че бръснар от него в никакъв случай няма да стане.

– Ако имаше електрическа – каза Пантата, – сигурно щеше да е подобре, ама...

Тонът му съвсем обезпокои Камен.

– Маляк, я виж как е!

Маляка се завъртя около главата му – бяха сложили стола до прозореца за по-светло – и погледна тревожно Пантата. Пантата направи нещастна и виновна физиономия.

– Казвай де! – нарастваше с всеки миг тревогата на Камен.

– Добре е! – отвърна колебливо Маляка. – Като порасне, ще се

оправи. А дотогава ще трябва да носиш шапка.

Камен скочи от стола. Грабна огледалото. Взе да се върти пред прозореца, но нищо не можа да види, защото пораженията бяха отзад, на врата. Някъде косата му бе подстригана до кожа, другаде стърчаха фандъци.

– Много ли е страшно? – попита тревожно Камен.

– Е – отвърна неопределено Маляка.

– Много не е! – каза Пантата. – Но...

В къщи като видяха брат си, Стефчо и Тошко се смяха до сълзи. И дядо му се смя. Добре вика, ми магнаха пердето, че с две очи да гледам туй чудо! Поправи го колкото можа с ножица, но времето напредна и Камен закъсна за училище.

Първия час имаха при Добрева. Когато вписваше отсъствията, Добрева попита къде е Камен. Пантата се почувствува длъжен да се обади. Каза, че Камен има тежко семейство, в смисъл, че дядо му, нали го оперирали, и двете близначета... Изобщо смотолели го и Добрева му направи знак да седне.

В този момент вратата се отвори. Влезе Камен. На главата си имаше кепе, нахлупено кажи-речи до уши.

– Извинете ме, аз...

– Знам – каза Добрева. – Сядай! И махни това кепе от главата!

Щом си свали кепето, избухна смях. Пантата се почувствува съвсем неудобно, дори плясна две-три от момчетата наоколо, за да престанат.

Добрева почука на катедрата и сложи ръка върху тетрадките с контролното.

– Доволна съм – каза тя, след като в класа не се чуваше повече никакъв шум. – Само една двойка.

Настъпи радостно раздвижване. Единствен Пантата направи гримаса. Имаше лоши предчувствия.

– Излез, Пантев, излез!

Пантата тръгна с провлачени стъпки между редиците. Застана пред черната дъска и взе тебешира. Процедурата по изпитването знаеше добре.

– Дай сега да видим какво толкова трудно има? – и Добрева зачете монотонно задачата от контролното.

Докато Пантата се измъчваше, едно момче нарисова Камен с глава като фар. Карикатурата тръгна от ръка на ръка и предизвика сподавен кикот. До фара някой изобрази главата на Камен като кубе на църква с кръст отгоре. Камен видя карикатурата. Опита се да я вземе, но чу гласа

на Добрева:

– Какво става?

Въпросът бе отправен към Пантата, който стоеше напрегнат на дъската, но не можеше да прескочи стената, която го делеше от решението на задачата.

– Какво толкова сложно има бе, човек? Ето!

Добрева грабна тебешира и започна да решава задачата. Обясняваше всяко действие и питаше Пантата дали му е ясно. Пантата кимаше с глава. Добрева написа резултата, подчерта го с две черти и застана очи в очи с Пантата:

– Ясно ли е сега?

Пантата примига и заби поглед в пода.

– Седни си! – каза му Добрева. Изглеждаше абсолютно изтощена. Нямахше сили дори да повиши тон. – Някой трябва да му помага. Камене!

Не случайно се обърна към Камен, знаеше, че другарува с Пантата, че заедно играят баскетбол. Но веднага се отказа.

– Не, не, ти имаш тежко семейство.

– Защо, аз...

– Сядай, сядай!! – настоя Добрева. – Председател си на отрядния съвет, а и в къщи помагаш, стига ти! Кой иска да се заеме с Пантев?

Юлия се изправи. Камен погледна към чина й. Погледна и към Пантата. Пантата не се отказа от помощта на Юлия. Камен се почувствува предаден. Не знаеше защо точно предаден, но така се почувствува.

След училище тръгнаха, както обикновено, заедно. Един непознат младеж спря Пантата. Искаше да говори с него. Маляка предложи да почакат приятеля си, но Камен заяви мрачно, че бърза, който иска да го чака.

– Тежко семейство! – изсъска Камен. – Кой пък й каза, че имам тежко семейство?

– Пантата!

– Кой?

– Пантата! – отвърна Маляка. – Тя попита защо те няма и той, за да не ти пишат отсъствие...

Пантата ги настигна и Камен прекрати разговора. По-скоро прекрати го Пантата.

– Поканиха ме в „Локомотив“! – съобщи им той радостен.

– Е – спря се Маляка?

– Ами викат ме, ще отида.

– Зарязваш ни значи!

– Няма такова нещо – Пантата сложи ръка през рамото на Маляка.
– Пак съм с вас. Но трябва да помисля и за бъдещето си. Виждате, че не ми върви в училище.

– Сега нали ще те подсилват! – подхвърли му язвително Камен.

Пантата не се досети, че Камен го подиграва за Юлия. Мислеше си за неочакваната покана да отиде в „Локомотив“. Тя разпали самолюбие-то му. На крака му дойдоха, това малко ли е? Цапето, така му викали на треньора, видял Пантата още в началото на тренировките с Пангаров и решил да го вземе на всяка цена. Не било удобно веднага да отнема състезател от колегата си, трябвало да поизчака, но Пантата изчезнал. Разбира се, мислеше си Пантата, имам вече достатъчно опит с треньорите. Колкото и да е добър този Цапе, никой не знае кога може да го прихване. Затова ще си нося анцуга в мрежа и ще ходя облечен със собствени дрехи, за всеки случай!

Друго, което вълнуваше Пантата, бе въпросът за успеха. Дали и в „Локомотив“ ще държат непременно да има добър успех? С разказвателните предмети напоследък горе-долу се справяше. Но математиката? Ето и последното контролно, което носеше в чантата си. Ако не беше то, може би нямаше да се съгласи така бързо да ходи в „Локомотив“. Щеше да направи малко фасони. Когато правиш фасони, по те ценят, но какви фасони може да се правят с двойка по математика. Никакви! Хвърляш се в обятията на Цапето и не питаш повече за нищо. Какво ще питаш, когато в училище взеха да ти назначават ученици за учители. Юлия! Откъде накъде?

А Камен все още беше ядосан на Пантата. И изпитваше срам, че той знае за чувствата му към Юлия. Някои събития започна да вижда в друга светлина. Спомни си, че Пантата ходи с Юлия на кино, вместо като Маляка да го придружи до болницата! А косата? Случайно ли Пантата го направи на карикатура, да му се смее целият клас? И сега – „Локомотив“! Защото на игрището им натрупаха тухли! Корабът взе да потъва. А когато корабът потъва, плъховете първи бягат. В някаква книга четете това за плъховете. Първият плъх напусна. Кой ще е следващият?

– Маляк! – каза Камен и му направи знак да го последва.

– Къде? – попита Пантата.

– Имаме работа! – отвърна хладно Камен. Маляка не знаеше за каква работа става дума, но тръгна с него.

– Къде отиваме? – попита той.

– Да ми оправят косата – отвърна Камен. – Да не искаш цял живот с

нахлупено кепе да ходя. Заради онзи „Локомотив“!

Една лека кола не искаше да се съобрази, че децата вървяха по пешеходната пътека. Камен вдигна чантата си, мъжът завъртя волана и ги заобиколи. Маляка се затича и се опита да достигне колата с плунка. Все ги учат да пресичат на пешеходните пътеки, пък... Ако шофьорът те сгази на пешеходна пътека, носи голяма отговорност. Ха!

Все пак преди да стигнат на отсрещния тротоар, Камен принуди една кола да спре. Спирачките ѝ изскърцаха и шофьорът изкрещя през прозореца:

– Що си играете! Като ви слеза!

– Пешеходна пътека е! – отвърна му Камен с достойнство. – И сте дължен.

– После ще ви лежа! – закани им се с пръст шофьорът.

– Може и да ни висите! – отвърна му Маляка. – Има смъртно наказание!

Шумът от мотора се смеси с някакви ругатни, но децата не им обърнаха внимание.

– Има ли наистина смъртно наказание? – попита Камен.

– Не може да няма, това си е убийство. За сгазване на деца – смъртно наказание! Колкото е по-стар сгазеният, толкова по-малко се лежи.

Подстригването на Камен приличаше повече на остригване. Вероятно затова, когато се прибираха, Камен продължаваше да е мрачен.

– Изобщо повече с нас Пантата... – Камен направи пауза, не се доизказа. – В „Локомотив“ ще ми ходи!

Видяха, че пред блока спира старият трабант на Константинов. Стори им се, че Константинов ги зърна и не можаха да си обяснят защо така набързо заключи колата и тръгна към входа. Хукнаха след него, завиха към двора, но Константинов го нямаше. Качиха се и звъниха дълго на вратата му. Никой не се отвори. Много странно.

3.

Константинов наистина се ядоса на Ташев. Ходи по печалбарство три-четири години, мислеше си той, връща се и, без да пита никого, стоварва тухли на двора. Ще си строи гараж! Че ако даваха да се строят гаражи, собственият му трабант нямаше да стои на дъжда!

Но на Константинов не му беше само до трабанта. Той знаеше мъките, през които децата минаха, докато направят това игрище. О, ще

види този Ташев дявол по пладне! Че какво като е от Външното министерство. Хайде сега да вземем да се делим на външни и вътрешни.

Константинов дебна Ташев почти цялата сутрин. Не го видя кога се прибра за обед, но го засече, когато отиваше на работа, към един и половина. Изскочи по пантофи на двора.

– Ташев, Ташев!

Ташев се обърна. Висок и слаб, изящно облечен, той приличаше на истински дипломат. Макар и значително по-млад от Константинов, не направи нито крачка към него. Имаше нещо високомерно в държанието му.

– Какво е това, Ташев? – посочи Константинов стоварените тухли.

– Тухли! – отвърна нахално Ташев. Беше още ядосан от Тончовата гладна стачка.

– Виждам, че са тухли! – кипна Константинов. – И зная, че искаш да строиш гараж. Но няма да го бъде!

– Ще, ще!

– Без разрешение не може, а разрешение не дават!

– Дават, дават!

Ташев се потупа по джоба, с което искаше да каже, че разрешението му е там. После посочи към улицата, където стоеше паркиран един разкошен форд.

– Такъв красавец не заслужава ли един гараж бе, Константинов!

И му обърна гръб.

Красавец, значи! Добре, добре! Ще има да гледаш как го кваси дъждът, как прониква тук таме вода през боята, как ръждата разяжда ламината и душата ти еснафска!

Гняв напираше в гърдите на Константинов. Добре, че имаше свободен ден. Ако трябва и утре няма да ходи на работа, но...

Константинов си нахлузи обувките и отиде направо в райсъвета. Провери – никакви гаражи не разрешаваха да се строят. Чудесно! Вдигна се и – в министерството при Ташев. Съобщи му резултата от проверката. Ташев му показа разрешението. Имаше го черно на бяло. Така ли? Добре! Написа заявление и – отново в райсъвета. Служителката от гишетото на отдел „Архива“ отказа да му го приеме. Константинов се разкрещя. Как може така? И изобщо кой е дал разрешение на Ташев за строеж? Тя вдигна рамене. Какво й влиза в работата?

– Гаражи там е забранено да се строят! – отвърна тя.

– Но той ще строи. И тухли има. И разрешение има. С четете си го видях.

Служителката стана от стола и си сложи очилата, за да види кой е този, дето ѝ крещи така. Очите ѝ станаха големи, имаше силно далекогледство.

– Който му е дал, той да му бере грижа! – каза тя.

– Перушина ще хвърчи, да знаете, перушина!

В малката стаичка влязоха още двама души и стана съвсем тясно. Хората взеха да протестираат.

– Хайде! – викна му един. – От работа сме излезли.

– Защото толкова ви е съзнанието! – скара му се Константинов. – Аз ползвам свободен ден! Ама-ха! На Ташев разрешение дали, а моето заявление не искат да приемат! Във вестника ще пиша. Щом той гараж, и аз гараж! Това тук не ти е САЩ. Фордове, трабанти, всички сме равни!

Пред райсъвета го глобиха за неправилно паркиране. Константинов се вбеси напълно. Две не виждаше от яд. Камен и Маляка обаче видя. Видя ги точно когато слизаше от трабанта и побърза да се скрие. След малко на вратата се звънна. И още един път, и още един път, продължително. Какви деца! Малко неудобно като че ли се получава, но какво да се прави. Все едно, с Ташев не ще успее да се пребори, но поне и за себе си разрешение да издействува. Защото на Ташев работата е друга – ще минат две-три години и ще си купи нова кола. А той, счетоводителят Константинов, ще мъкне трабанта си до гроб. Такъв му е късметът. И на лотария кола да му се падне, пак Трабант ще е. Всеки човек се ражда под своя звезда. Един е лъв, друг рак. Глупости! Няма лъв, няма рак. Кой както я нареди!

Чу, че децата слизат по стълбите. Стана му мъчно за тях. Нищо, нека ги поочука малко животът отсега.

4.

Пантата се въртеше по долни гашета и фланелка из стаята. Стенният часовник удари десет часа. Трябваше да тръгва. Извади чиста риза от гардероба. Обу добре изгладен тъмносин панталон. Застана бос пред огледалото и провери брадата си. Никаква я нямаше. Но с мустаците беше добре. Сложи нови чорапи, старите захвърли под леглото. Нахлузи си обувките – лъщяха като лачени. Хвърли последен поглед в огледалото, сви на две тетрадката си и я навря в задния джоб. На вратата се сети, че е без пари и се върна.

Отиваше у Юлия, затова се стягаше така. Беше ѝ благодарен, че пожела да му помогне. Но смяташе, че не се е родил още този, който ще му помогне по математика. Затова искаше да ѝ направи добро впечатление с нещо друго. А може би трябваше да ѝ откаже. На Камен не му стана никак приятно, когато Юлия предложи услугите си. След часовете се държа грубо. Той пък да не си помисли...?! Че Юлия харесваше на Пантата, харесваше му, но след като Камен му повери тайната си... Преди това се случваше да я дръпне за косата или да избие чантата от ръцете ѝ, но оттогава насам се държеше с нея напълно безразлично. Спря на будката и постави стотинки върху наредените вестници.

– Слънце! – каза той важно. Стоеше поизправен на пръсти, за да изглежда по-голям.

– Как не те е срам! – скара му се будкаджийката.

– Какво е направил? – намеси се веднага един мъж и подаде левче: – БеТе!

Пантата използва паузата, прибра си стотинките и бързо изчезна. Но не се отказа от идеята да си купи цигари. Струваше му се, че ще е по-шик, ако има цигари. Цигарите правеха впечатление, особено на момичетата. Влезе в един колониал. На касата чакаха пет-шест души. Мина направо отпред и сложи стотинките пред касиера.

– Слънце!

– Ало, малкият! – обади се отзад. – Ред има.

– За цигари не се чака! – сръза ги продавачът. Щом излезе от колониала, Пантата извади пет-шест цигари от кутията. Смачка ги в ръката си и ги хвърли в кошчето за боклук.

След малко изкачи стълбите в луксозния блок, където живееше Юлия. Спря пред вратата и натъпка ризата в панталона, беше се измъкнала. Приглади косата и чак тогава натисна звънеца.

Отвори му Юлия.

– Като англичанин си точен – каза тя. – Закъсна само десет минути.

Покани го в своята стая. Седна на бюрото, той до нея. Юлия се вълнуваше. На посещениято на Пантата гледаше като на своя първи урок – нали мечтаеше да стане учителка.

– Кое ти е най-неясно от алгебрата? – попита тя.

– Ами – зачуди се какво да каже Пантата, много неща не му бяха ясни. – Задачите.

– Кои, словесните ли?

– Словесни-несловесни, все трябва да се решават.

В стаята влезе майката на Юлия – може ли да не провери кой е

дошъл при дъщеричката й?! Знаеше от Юлия, че ще помага на някакъв по-слаб ученик и никак не й беше приятно – вместо да учи, ще си губи времето с други.

– Вярвам, че ще свършите бързо – каза не много тактично майка й, след като се ръкува с Пантата. – То човек сам ако не се научи, друг не може да го научи вместо него!

Юлия се почувствува неловко. Пантата също. Идваше му да стане и да си отиде или да й отвърне нещо, но не искаше да обиди Юлия.

– Е, учете, учете! – опита се да замаже нетактичността си майката и се обърна към Пантата! – Значи ти си Лъчезар Пантев. Никога не съм виждала вашите на родителско-учителските срещи.

– Ами майка ми работи по това време и...

– Тя какво работи?

– В Министерството на външните работи...

– О-о-о – възкликна приятно изненадана майката.

– ...чистачка е и по това време...

Приятната изненада се стопи от лицето на жената. Тонът ѝ стана хладен и безразличен.

– А баща ти?

Не забеляза предупредителния поглед на Юлия.

– Той загина. При автомобилна...

– Оу, боже, боже! И, хайде, да ме ви губя времето.

След излизането ѝ настъпи тягостно мълчание.

– Може би не трябваше...

Пантата искаше да каже, че може би не е трябвало да идва, но Юлия го прекъсна, защото разбра какво ще ѝ каже.

– Я стига глупости! Тя, мама, не че, ама ей така. Инак не е лоша жена.

– Майка ми е страшно добра – похвали се Пантата. – Някой ден ще ѝ се отплатя, честна дума ти казвам, ще ѝ се отплатя!

Юлия въздъхна и отвори „алгебрата“. Бляза му на Пантата, ще се отплати на майка си. А тя? Нейните родители имаха всичко, какво можеше да направи тя за тях!

– Хайде – каза Юлия, – ти вземи да решаваш едната задача, аз другата, пък после ще си ги разменим да видим кой какво е направил.

– Добре! – съгласи се Пантата. Доверието на Юлия му се поправи. Прочете условието на задачата и захапа химикалката. Погледът му взе да блуждае над учебника, после спря на Юлия. Хубаво момиче, направо красиво.

Юлия го погледна и това го смути.

– Какво? – попита тя.

Съвсем се смути.

– Тук пуши ли се? – попита той.

– Ти пушиш? – учуди се Юлиан.

– Мъча се да ги откажа! – правеше се на мъж Пантата. Извади от джоба си кутията „Слънце“, отвори я. – От сутринта съм изпушил само пет цигари.

– Ако влезе майка ми...

– Е, добре – прибра Пантата цигарите. – И без друго сутрин ми се късат гърдите от кашлица.

Напразно Пантата смяташе, че Юлия се е зашеметила от неговата мъжественост. Единственото, което тя си мислеше, бе, че ако майка й влезе и види тази кутия цигари, ще направи скандал. Не изключваше и възможността да изхвърли Пантата като мръсно коте. Вярно е, че са културно семейство, но културата също има някакви граници.

Юлия погледна в тетрадката му. Разбира се, нищо не е решил. С този отровен от никотина мозък, какво може да реши човек. Щеше да му го каже, но предпочете вместо да се заяжда, наистина да му помогне. Нали ще става учителка.

– Хайде да решим заедно твоята задача – предложи Юлия. – Ще видиш, че не е мъчно.

– Добре – съгласи се Пантата. – Аз математиката въобще... – махна пренебрежително с ръка. – Но виж, да чета обичам. Не уроците си, ами... Аз иначе чета много! – излъга Пантата.

– Чел ли си „Нощем с белите коне“?

– От кого е? – попита Пантата. За първи път чуваше за тази книга, но реши, че непременно ще я прочете. Щом се разправя за коне, трябва да е интересна, може и спортна да е.

– От Павел Вежинов.

– Не съм я чел! – призна Пантата.

– Много е хубава!

Юлия придърпа „алгебрата“ и повтори задачата. Започна да разсъждава бавно на глас, като следеше Пантата. Щом видеше, че се разсейва, повтаряше. Много хубаво обясняваше. Нещо проблесна в главата на Пантата, но бързо угасна. Преписа задачите и си тръгна.

Щом сви зад ъгъла и се увери, че никой не го гледа, извади кутията с цигари и я метна през оградата в двора на някаква къща. Отърва се.

Пантата се усмихна. Беше станал смешен в собствените си очи. Как

мога да му хрумне тази глупост с цигарите? Само си хвърли парите на вятъра, като че ли много ги имаха в къщи... Яд го хвана, даже срам. Майка му се трепа заради него, ходи да чисти по чужди къщи, за да изкара някой и друг лев допълнително, а той...

Пантата реши да откаже цигарите. За цял живот!

Отмина книжарницата, но се върна. Заразглежда изложените книги. Нямахме я тази, за която Юлия му каза. Влезе вътре и я затърси по рафтовете. Като не я видя, попита продавачката.

– Имате ли, такава – взе да върти ръка, мъчеше се да си спомни заглавието, но... Накрая изтърси: – Посред нощ с белите коне.

Продавачката се усмихна.

– Нито посред нощ имаме, нито посред ден!

Видя, че Пантата се смути и реши да се позабавлява.

– От кого е?

Пантата напрегна мозъка си.

– Щом я нямате, какво значение има?

Тръгна си. Продавачката го спря:

– Не е посред нощ, а „Нощем с белите коне“.

– Добре де! – съгласи се Пантата обиден и подтиснат от ироничното отношение на продавачката и от собственото си невежество.

Наближаваше дома си, когато видя на отсрещния тротоар Камен. Пресече улицата и го спря.

– Здравсти, къде?

Камен забеляза, че Пантата е облечен много официално и без да отговори на въпроса му, попита:

– А ти?

– При Юлия бях. Какво стана с игрището?

– Какво те интересува игрището! – тросна му се Камен. – Ти си в „Локомотив“!

– Че какво от това?

– Ей такава, шарено! – обърна му гръб Камен и си тръгна.

5.

Цели три дни Тончо лъга Маляка, че е обявил гладна стачка и нищо не хапва. Маляка го води по два пъти на ден в сладкарница и го тъпка с боза и пасти. Това направо го разори. Когато вечерта на третия ден докараха керемиди за покрива на гаража, истината излезе наяве. Тончо си

призна всичко, включително, че по време на гладната стачка на два пъти му е ставало лошо от преяждане. Бой не яде, защото обеща, че ще върне парите, които Маляка похарчи за него – два лева и четиридесет и шест стотинки.

След като разбраха, че Тончо ги е лъгал, Камен отиде веднага у Константинов.

– Говорихте ли, другарю Константинов? – попита той.

– Говорих, как няма да говоря. Знаете чичо си Константинов, като обещае нещо! Той обаче разрешение има.

Камен почувствува, че работата не отива на добре. Не разбираше само, защо Константинов се държи малко неловко.

– И в райсъвета ходих. Голям скандал им направих, но безрезултатно! Щом е законно... Пак ще видим де – реши да се измъкне Константинов.

За Камен не остана и следа от съмнение – Константинов си измиваше ръцете. Но Камен не подозираше, че самият Константинов се готвеше да строи гараж. В края на краищата в райсъвета му бяха приели заявлението – с помощта на Ташев. Дори двамата, Константинов и Ташев, решиха да си направят гаражите с една обща стена, за по-евтино. Така от враг, Ташев превърна Константинов в свой съюзник. Не случайно беше дипломат.

Веднага след като говори с Константинов, Камен свирна отдолу на Маляка. Разказа му всичко.

– Щом е законно, така ли каза? – възмущаваше се Маляка.

– Така. Как може нещо несправедливо да е законно!

Стояха до късно на двора, до камарата тухли. Решиха в никакъв случай да не се отказват от игрището. Когато Маляка се прибра, завари цялото семейство в кухнята. Вечеряха и мълчаха. Бележка дори не му направиха, че е закъснял. Значи пак е имало някакви разправии. Щеше да разбере за какво са, нали спеше в хола, всичко чуваше.

Тази вечер Маляка научи новината или новото двацет, както каза баща му: Щеше да става вуйчо. Вуйчо Митко. Освен шурей, значи и вуйчо! Не е лошо!

На другата сутрин, рано-рано отвори учебник, за да видят техните, че се занимава сериозно. Видяха го и останаха доволни. Въпреки това, майка му поръча да не виси по прозорците и балконите да си губи времето. Маляка нямаше такова намерение, той щеше да излиза.

Щом родителите му излязоха, от бюфета се разнесе глух звън. Ви-наги преди да тръгне някъде, майка му заключваше там телефона, за да

не се разсейва синът ѝ с празни разговори.

Синът ѝ обаче имаше ключ.

– Веднага идвам! – каза делово Маляка и сложи обратно телефона в бюфета.

Вън го чакаше Камен. Въртеше се на мястото, където Ташев щеше да издига гараж. Там сега стоеше паркиран фордът, а стените на бъдещата постройка бяха очертани с вар.

– Да му напишем нещо обидно! – предложи Маляка.

Камен не му отговори. Стоеше и гледаше колата. Изведнъж стовари юмука си върху капака ѝ. Сигналното устройство, монтирано против кражба, зави тревожно. Двата побягнаха и изчезнаха във входа. Точно навреме. От другия вход изхвъркна Ташев, целият настръхнал, готов на всичко. Обиколи колата си, заразглежда я. Виенето спря автоматично, но Ташев продължаваше проверката. Всичко бе на място – и лайсни, и стопове. Опита федерацията и сигналното устройство отново се включи.

– А бе, Ташев – обади се Худерова от балкона – не можеш ли поне през деня да изключваш това чудо.

– Не може, не може – отвърна ѝ сприхаво Ташев. – Няма резервни части. Никакви!

Камен и Маляка наблюдаваха суетнята на двора от прозореца на стълбището. Вече знаеха най-голямата слабост на Ташев – добре боядисаната лъскава ламарина, на която с латински букви пишеше „Форд“. Ако ѝ теглят два пирона? Какво ще постигнат с подобна пакост? Най-много да си навлекат разпавии с милицията. А вместо те да се разпавят с милицията, не е ли по-добре милицията да се разпавя с Ташев. Далеч по-добре е! Следователно – трябва заявление до милицията. Нека тя да се наеме да разбере кой и защо е дал разрешение на Ташев да строи гараж!

Седнаха да съчиняват заявлението. Трудничко вървеше. Какво ли не ги бяха карали да съчиняват в училище – какъв мечтая да стана, моите родители, мир на балканите и в света, българин да се наричаш и пр. и пр., но заявление не бяха им показали как се пише.

Както и да е, скалъпиха го. Преписаха оттук-оттам по нещо. Маляка прибави няколко готови фрази и със заявлението в ръка се отправиха в Дирекцията на милицията. Самата мисъл, че отиват в милицията, възпламени отново безграничното въображение на Маляка.

– Ами ако Ташев се окаже долен шпионин? С този форд!

– Ти пак си гледал снощи телевизия – прекъсна го Камен.

– Е, да – призна си Маляка и млъкна.

Качиха се на трамвая. Мълчаха през цялото време и стискаха палци да не се качи някой контрольор. В бързината не бяха си взели ни билети, ни пари.

Опитаха се да влязат в Дирекцията на милицията, но милиционерът от пропуска ги спря.

– Началника търсим! – обясни му Камен.

– От два приема.

Беше единадесет и половина! До два часа имаше още много време.

– На училище сме след обед – каза настойчиво Маляка.

– Без училище нищо не става – засмя се добродушно милиционерът.

Поколебах се. Имаше ли смисъл да го убеждават още? Решиха, че няма, редът в милицията сигурно е най-строг, как иначе ще се грижи тя за реда? Излязоха си. Маляка погледна нагоре, сякаш очакваше да види началника на някой от прозорците.

– Ще трябва да почакаш, Маляк! – подаде му Камен листа със заявлението. – Майка ти е в родителско-учителския комитет, за час-два никой няма да направи въпрос.

Маляка пое навитото на руло заявление. Нямахме намерение да се опъва. И без друго не му се ходеше на училище.

Камен си тръгна, а Маляка взе да обикаля тротоара пред Дирекцията като постови. Заглеждаше се в хората, за да убие скуката. Колко много от минаващите ядяха кой кифла, кой баничка! Спря край малка опашка – продаваха топли кебапчета. Миришеше чудно. Устата му се напълни със слюнки. Попита колко струва едно кебапче и изчисли, че ако си беше сложил другия панталон, щеше да има пари поне за четири кебапчета и две филии хляб.

Върна се пред Дирекцията. Скучаеше! От скука тръгна да брои колко плочки има от едната до другата пресечка. И тогава до бордюра видя търкулнати двайсет стотинки.

След малко пиеше боза и ядеше баничка в отсрещната сладкарница. Бе решил, че чаша боза и една баничка могат да запълнят много по-добре празния му стомах, отколкото някакво кебапче. Както си дъвчеше, едно момче сложи на масата му чаша боза и паста и се намести на стола срещу него. Имаше клепнали уши. Носеше очила с дебели рогови рамки, твърде големи за лицето му, което изглеждаше спокойно и умно.

– Здравейте! – каза непознатото момче.

– Здравсти! – отвърна Маляка и се опита да си спомни дали не го е виждал някъде.

Непознатото момче лапна голяма хапка от пастата, почти една четвъртина и като преглътна попита:

– И вие ли сте дете на разведени родители?

– Не съм!

– Защо тогава обядвате сам?

– Не обядвам, днес въобще няма да обядвам, имам друга работа.

На Маляка му се искаше момчето да попита каква работа има, че да се похвали. Всеки ден не се ходи при началника на милицията! Но момчето продължи да яде. Очевидно никак не го интересуваха работите на Маляка.

– Как се казвате? – попита то.

– Ами ти защо ми говориш на вие?

– От уважение. Аз винаги говоря така с непознати, такава ми е възпитанието.

– За първи път ми говорят на вие – призна Маляка. – Възрастните и те говорят с децата на ти.

– Такова им е възпитанието, нали ви казвам.

Маляка много хареса тази учтива форма на разговор.

– Какво ме питаете? – обърна се той на вие към новия си познат.

– Как се казвате?

– Димитър, но прякорът ми е Маляка, така ми викат.

Момчето се опита с поглед да му премери ръста.

– Не за друго, а защото презимето ми е Маляков. А вие как се казвате?

– Добролюб!

– Много е дълго – прецени Маляка.

– Мама ми вика Добри, а татко Любо – отвърна момчето и като видя, че Маляка недоумява, поясни: – Нали ви казах, разведени са.

– Аз пък ще ходя при началника на милицията! – реши да се похвали на свой ред Маляка.

– Защо?

– Ами... – Маляка се зачуди откъде да започне разказа си, пък му подаде заявлението. – Тук всичко е написано.

Добролюб зачете с интерес, като с вилчката стържете чинията, да не би да остане нещо от пастата по нея.

– Става! – каза Добролюб. – Написано е добре, ще хване. Преписахте ли го отнякъде?

– Ами! – засегна се Маляка.

– Да дойда ли с вас в милицията?

– Какво ще правиш с нас, мене... искам да кажа вие какво ще ходиш... Слушайте, искате ли да си го-горим вече на ти?

– Добре! – съгласи се Добролюб. – За мене е все едно. Ако искаш да те придружа до милицията...

– Нищо общо нямаш обаче с тази работа дето ние... ако те питат нещо...

– Аз живея наблизко и в Дирекцията на милицията ме познават всички милиционери, но щом не искаш! – каза малко засегнат Добролюб.

– Защо да не искам? Ела!

Точно в два часа почукаха на вратата с надпис „Началник“ и влязоха. Зад бюрото седеше полковник. Като ги видя, по лицето му се появи усмивка. Стана от мястото си, ръкува се и ги покани да седнат. Маляка и Добролюб потънаха в огромните кожени кресла.

– Какво сте разкрили? – попита с присторена сериозност полковникът. Случваше се да идват понякога такива малчугани и да му докладват за резултатите от своите наблюдения над съмнителни лица.

Без да чака покана, Добролюб веднага започна:

– На тези деца... – посочи той към Маляка.

– Чакай! – прекъсна го полковникът. – Кои са тези деца и кой си ти.

– Те другите са на училище – опита се да обясни Маляка.

– А вие защо не сте?

Маляка погледна към Добролюб. Добролюб изглеждаше спокоен, сигурно учеше сутрин, но си мълчеше. След като полковникът го прекъсна, реши да не си отваря устата, докато лично не го попитат нещо, лично! Добролюб си беше такъв, докачлив.

– Ако родителите ви научат? – попита вече по-строго полковникът.

– Неговите са разведени! – посочи Маляка към Добролюб.

Това смути малко полковника. Той омекна, седна на мястото си и каза:

– Е, добре де, казвайте!

Маляка подаде заявлението.

– Тук е написано.

Полковникът хвърли разсеян поглед върху листа, забеляза няколко правописни грешки и го върна на Маляка.

– С граматиката видях как си. Дай да видим сега четенето!

Кой от къде свърне, гледа да те изпита, помисли си Маляка. Ей на, и в милицията е така. И Маляка зачете, като се опита да чете художествено:

– С всеки изминат ден все по-големи стават грижите за

хармоничното развитие на подрастващото поколение. Само през миналата година, със средства от самооблагането, на територията на два от районите на столицата са построени...

– Това е от вестник! – прекъсна го полковникът.

– От „Вечерни новини“ е – призна Маляка. – И от „Труд“ сме ползували малко. Ама накрая пишем какво искаме.

– Давай направо от края! – нареди полковникът. Никак не му се слушаше преглед на столичния печат.

– Във връзка с гореизложеното – зачете Маляка, – моля да наредите другарят Ташев да си махне тухлите и да не строи никакъв гараж!

– Добре! Но нас не ни е това работата – каза полковникът, като все още успяваше да се държи сериозно. – Нали така? – обърна се той към Добролюб.

„Щом ме питат, ще отговоря – каза си Добролюб. – В края на краищата пак допряха до мен“.

– Не е така – отвърна той, – арестувайте го!

Сега вече полковникът не издържа. Засмя се, но бързо се овладя.

– Не мога! – отвърна той. – Нямам право!

– Че нали това ви е работата? – рече с присъщото си спокойствие Добролюб.

– Не съвсем! – засмя се полковникът. – Работата ми е много но-разнообразна. Ето, днес се срещнах и разговарях с вас. Още бих разговарял, но виждам, че вие бързате за училище. Седите като на карфички. А и отвън вече сигурно ме чакат хора.

Отвън наистина чакаха трима-четирима души. Маляка и Добролюб тръгнаха разочаровани по стълбите.

– Не му било това работата! – негодуваше Добролюб. – Просто не си гледат работата, ей това е!

– Навсякъде е така, знам от татко – каза Маляка. – В търговията особено.

– Във външната или във вътрешната? – заинтересува се Добролюб.

– Ще го питам, но той работи във външната.

Пред входа Маляка погледна колко е часа.

– Ще хвана последните три часа!

– Защо ти е да ги хващаш, активист ли си?

– Не съм.

– Щом не си, няма нужда да бързаш. Ела у нас... Маляка много искаше да отиде. Добролюб му се стори интересен, чешит, както би казал баща му. Все нещо неочаквано ще каже. Като това за арестуването. Или

дето го пита активист ли е. Като че ли отсъствия пишат само на активисти.

– Разбираш ли от техника? – попита го Добролюб, докато Маляка се колебаеше.

– Отговарям за ТНТМ-то – отвърна Маляка, за да се похвали. Наистина отговаряше за ТНТМ-то, но само защото баща му беше инженер.

– Точно ти ми трябваш – каза Добролюб. – Аз ти помогнах за милицията, ти сега...

Добролюб живееше съвсем близо в хубав апартамент и имаше самостоятелна стая. Щом влязоха в нея, той смъкна от гардероба найлонова торбичка с надпис „Плод и зеленчук“.

– Какво е това? – попита любопитно Маляка.

– Светофарна уредба за пет къшета – отвърна Добролюб и извади от торбичката пластмасова кутия. Свърза към нея пет светофара и включи щепсела. Зеленото, оранжевото и червеното на всички секции замигаха едновременно.

Добролюб разтвори на бюрото дървено куфарче с инструменти за електротехническа работа. Отговорникът на ТНТМ-то в VI „г“ клас Димитър Маляков разбра, че връщане назад няма. Взе отверка, развинти четири винтчета и отвори капака на командното табло. Вътре имаше реле, бобина и... – толкова му стигаха познанията. Но как да си признае? Развъртя още два винта и бобината изпадна в ръцете му.

– Ей заради тази изветряла светофарна уредба не отидох днес на училище – каза Добролюб. – Много ти благодаря, че ще я оправиш.

– Мислех, че си сутрин – отвърна Маляка.

– Ти мислиш така, но учителите знаят, че съм след обед. И че ме няма. Как ще ме има, когато трябваше да я занеса.

– Кой те би по главата да се записваш в този кръжок – укори го Маляка.

– Класната! – отвърна Добролюб. – Трябваше да надминем останалите класове по брой на участниците в кръжоци. Нашият клас е първенец по този показател!

Маляка извади поялника и го включи в контакта. Почака да се нагорещи, а след като се нагорещи, зачуди се какво да прави с него.

– Искаш ли крем-ванилия? – попита Добролюб.

– Добре – съгласи се Маляка, като че ли му правеше нова услуга.

Щом Добролюб излезе, Маляка изключи поялника. Залови се да сглобява отново техническото изобретение на приятеля си. Прехапал устни, усърдно завинтваше винтчетата. Накрая му остана едно. Пъкна го в

джоба си – Добролюб можеше да пристигне всеки момент с крема. Включи светофарната уредба. Светлините замигаха две по две – все пак по-добре, отколкото и трите едновременно.

Изведнъж се чу глух шум от прескачаща искра, някакво изпращяване и от светофарната уредба за пет къшета започна да излиза дим. Маляка панически издърпа щепсела, разгони с ръка дима и напъха дяволския уред обратно в найлоновата торба. Ослуша се. Никакъв шум. Открехна леко вратата и надникна в хола. Пълна тишина. Огледа обстановката. Много странна къща – върху старинния бюфет наслагани разни изпотрошени грънци. А на стените – картина до картина. От шантава, пошантава!

Нещо изскърца и Маляка извърна уплашено глава. Нищо нямаше. Мебелите понякога скърцат така, за да плашат децата.

– Ей – викна плахо Маляка.

– Поправи ли я? – чу се гласът на Добролюб.

Маляка не отговори. Какво да каже! Тръгна натам, откъдето идваше гласът. През полуотворената врата на кухнята видя Добролюб да стои до печката.

– Какво правиш? – попита Маляка.

– Крем-ванилия – отвърна Добролюб, учуден от въпроса. – Нали каза, че искаш!

Маляка седна до масата. Два тумбести буркана пълни с разноцветни бонбони привлякоха вниманието му. Не беше виждал нито такива буркани, нито такива бонбони. Ако се намираше да кажем у Камен, щеше да си поиска, но от Добролюб го досрамя. А и крем бъркаше момчето.

– Обаче нещо не се съгъства – въздъхна Добролюб и започна да върти по-бързо лъжицата в тенджерата.

Маляка погледна крадешком към лампата. Разбира се, лампата не светеше, откъде накъде ще свети посред бял ден. Но за Маляка стана безпределно ясно, че кремът на Добролюб не се съгъства, защото бушоните бяха излезли от строя, докато изпробваше тази проклетата светофарна уредба.

– Готвач ли ще ставаш? – попита Маляка, за да прогони от главата си мисълта за изгорелите бушони.

– Философ!

Отговорът изненада Маляка. Искаше му се да пита как е решил да стане философ, но се отказа. Съвестно му бе, че заради него Добролюб напразно върти с такова усърдие дървената лъжица в крема. А да си

признае за бушоните, значеше да признае, че светофарната уредба вече не съществува.

Маляка отиде до прозореца и погледна навън в двора. Един мъж, стъпил на стол, тупаше килим, провесен на необикновено висок лост.

– Защо ви е толкова висок лостът? – заинтересува се Маляка.

– За да не висели децата по него – отвърна Добролюб и започна да върти толкова бърже лъжицата, че кремът се разплиска по печката. Спря да бърка и топна пръст в крема. Съвсем студен беше.

– Я светни лампата – каза Добролюб.

– За какво ти е лампа, светло е! – правеше се на разсеян Маляка.

– Ток няма – отвърна Добролюб.

– Е, как да я светна, щом няма ток.

Добролюб вдигна тенджерата от печката и я изсипа в мивката.

– За трети път го правя и все не става. Уж по готварска книга пък...

– Ами защо тогава не черпиш по един бонбон? – предложи Маляка.

Добролюб вдигна капака на единия буркан и Маляка бръкна в него.

– Ти защо реши да ставаш философ? – попита той.

– Всички казват, че съм страшен философ, затова! А и по математика съм дупка... Какво й беше на светофарната уредба.

– Ти ли я прави? – попита Маляка, за да спечели време.

– Един ученик от десети клас ми помогна, ама... Хем му дадох четири лева.

– Нищо не е направил!

– Знам, нали затова те повиках. Стана ли?

– Ще стане – отвърна Маляка. – Камен ще я оправи.

– Кой Камен?

– Първият ми шриятел. Ще му я занеса. Цар е по тези работи. За колкото кюшета искаш, за толкова ще я направи.

– Нека е за пет. Ако е за повече, съвсем няма да повярват, че аз съм правил.

– Маляка взе в шепата си няколко бонбона и стана.

– Ако тръгна веднага, ще хвана последния час – каза той.

– Няма да успееш – поиска да го спре Добролюб. – Трамваите не вървят, ток няма!

Но Маляка настоя да си върви, взе торбичката със светофарната уредба, обясни на Добролюб къде живее, остави си телефонния номер и тръгна. На стълбищната площадка, уж случайно, натисна бутона на осветлението. Лампите светнаха.

– Провери да не са ви изгорели бушоните! – каза Маляка доволен,

че успя да съобщи на Добролюб какво се е случило, без да се издаде, че е виновен.

– Ще ти позвъня по телефона още тази вечер да видя какво е казал твоят приятел.

– Камен ли? Добре! Но ако се обади мама или татко, кажи, че ме търсиш по пионерска линия.

Докато тичаше към трамвая, Маляка си мислеше, че не е чак толкова тежко да си дете на разведени родители.

6.

Камен чакаше приятеля си, облегнат на оградата на училището. Вече се безпокоеше. Класната Добрева мина край него. Видя я в последния момент. Изправи се и я поздрави.

– Какво правиш още тук? – попита тя.

– Нищо. – отвърна неопределено Камен.

Добрева веднага разбра, че има нещо, но не знаеше какво и предпочете да замълчи.

Камен продължи да чака мълчалив и разтревожен от закъснението на Маляка. Изведнъж го зърна да търчи по улицата. Размахваше в ръка найлоновата торбичка със светофарната уредба.

Маляка разказа на Камен всичко, което се случи след като се разделиха. Камен не остана доволен от чутото. Маляка трябваше поне да попита полковника към кого да се обърнат, или...

Когато влязоха в двора, на игрището имаше стоварен и пясък, а баскетболното табло се бе килнало на една страна.

– Другарю Ташев, ще падне, не виждате ли? – наежи се Камен.

– Вие ли сте? – погледна ги Ташев. – Тъкмо за вас мислех. Туй дърво – посочи той баскета – ако ви трябва, приберете си го! Ще ми пречи.

– Това е НАШЕ игрище! – кипна Камен.

– Ваше?! Браво бе! – повиши тон Ташев. – От сега се учите на наше-ваше. Уж пионери! Хайде, разкарвайте се!

– Нямате право да ни говорите с такъв тон! – опери му се Камен.

Маляка застана до него в знак, че го подкрепя.

– Ти ли ще ме учиш! – скочи Ташев и вдигна ръка да го удари, но успя да се въздържа. – Келеш с келеш!

– Може и да съжالياвате за това! – каза Камен.

– Я повтори, я повтори! – предизвика го Ташев.

– Може и да съжалявате за това! – повтори Камен.

Двамата обърнаха гръб и си тръгнаха, всеки към своя вход.

– Махалата ще ми събирате тук! – викна Ташев след тях.

Маляка се показва на прозореца на стълбището. Твърде далеч бе Ташев, чак при тухлите. И да плюне, нямаше да го стигне. Пък и не било възпитано, казват.

Маляка се опита да отвори колкото се може по-безшумно вратата. Дано успее да се вмъкне в кухнята без да го усетят! Тогава щяха да го питат само „Ти кога се върна?“. А ако го усетят още на входната врата, направо го питат къде е бил досега. В такива случаи първият миг от срещата с родителите е решаващ. Затова, когато се вмъкна в антрето, Маляка се постара да затвори безшумно след себе си външната врата. Уви, вратата на хола скръцна зад гърба му. Щом не му казаха веднага „ти ли си?“, значи положението е офсайд.

– А-а-а! – уж се изненада Маляка, когато се обърна и видя майка си. – Ти тука ли си?

– Аз съм тука, ами ти къде беше?

– Как къде? – учуди се Маляка, но прозвуча неубедително. Стори му се, че се е издал и за всеки случай добави: – На училище!

– А чантата?

– А, чантата ли?

– Маляка не беше се сетил за тази подробност. Значи майка му е видяла чантата и затова е този подозрителен поглед. Ей сега ще те претметна, майче, каза си Маляка и започна:

– Ами днес ни казаха да отидем без чанти, защото...

Прекъсна се лъжата по средата. Докато я съчиняваше и отваряше вратата на хола, мярна му се Добрева. Да, нямаше грешка, в хола седеше Добрева. Така се обърка, че ѝ подаде ръка и каза, сякаш се запознаваше с нея:

– Добър ден, Маляков!

– Маляков, Маляков – поклати глава Добрева, като го гледаше изпитателно.

– Къде ходи цял ден? – попита майка му. Маляка мълчеше. В тишината се чу как някой превърта ключа в ключалката.

– Баща ти е, сега ще видиш! – каза майка му.

В хола влязоха сестра му с мъжа си. Майката ги представи на Добрева.

– Какво е направил шурейт? – засмя се зетят, когато разбра коя е гостенката.

– Днес не дойде на училище! – отвърна Добрева.

– Избягал! – възкликна зетят.

Маляка помисли, че зет му ще го натопи още повече. Нямаше да се учуди, ако поиска да го изпратят в дом за малолетни престъпници, та да окупира и хола.

Излъга се. Първоначалният тон на зет му се оказа ефектен блъф.

– Е нищо, случва се – добави той меко и подкупващо.

И разказа как веднъж избягал с още две деца от училище. Ходили до Вакарел, защото единият му съученик твърдял, че там, при преподавателя, радио София се чувало без радиоапарат.

– Но на майка си каза къде си бил, нали? – подчерта „налито“ майката на Маляка.

– Как ще ѝ кажа, нали я знаеш. Тя и сега каква яка селянка е, а тогава... Имаше шамар, две и половина конски сили.

Майката на Маляка се почувствува страшно неловко, но на Добрева зетят ѝ стана симпатичен. Имаше нещо непринудено в него.

– Шурейт е добро момче – започна да успокоява той тъща си. – Повече няма да прави така!

– Обещай! – настоя майката.

Маляка мълчеше. В такива случаи винаги го хващаше ината.

– Обещай де – каза зет му. – Дума дупка не прави!

Добрева се засмя. Маляка почувствува, как надвисналите тъмни облаци в хола отплуваха през отворения прозорец. Разведряването дължеше на зет си. Досега хранеше към него смесени чувства, особено вечер когато си лягаше в хола и кой къде свърне, все покрай главата му минаваше. Но отсега нататък...

7.

От входа на блока излезе Ташев, както винаги самодоволен. Отби се най-напред при тухлите. Посъбра с крак пясъка. Хвърли още един поглед към строителните материали, които трябваше да се превърнат в гараж за форда-красавец и пое. Като наближи улицата, спря. Лицето му стана бяло като платно. Предното стъкло на колата бе напукано на хиляди малки многоъгълничета.

Кръвта постепенно се върна в главата му. Вратните му жили изпъкнаха. Лицето му се зачерви от гняв. Знаеше кой стои на дъното на това престъпление. Та нали Камен му каза „може и да съжбялявате“. Че

съжالياваше, съжالياваше, но и Камен ще съжالياва. И останалите хулигани.

След миг натисна запъхтян звънеца. Отвори му Камен. Ташев не успя да овладее гнева си, сграбчи го за ризата.

– Ще те убия! – извика той.

Изскочи бащата на Камен по дочен панталон, готов да тръгва на работа. Двете близначета стояха зад него и гледаха уплашени.

– Какво е станало?

– Елате вижте, елате вижте! – гласът на Ташев трепереше от гняв. – На сол е направил стъклото.

– Не съм аз! – каза Камен.

Баща му го погледна и Камен сведе гузно глава. Не бил той! Пипна го здраво за ухото. Извъртя го така, че двете близначета си закриха за всеки случай ушите с длан. И го подкара надолу по стълбите след Ташев.

– Разбирате ли, това е валута – говореше вече по-спокойно Ташев. Физическото наказание, което Камен изтърпяваше пред очите му, го направи спокоен но не и по-логичен. Без всякаква връзка той каза: – И трябва да им се забрани да търчат подир топката.

Вървяха към колата и колкото повече я приближаваха, толкова повече лицето на Ташев се удължаваше от удивление. Стъклото на колата лъщеше на слънцето здраво-здравеничко. Бащата на Камен пусна ухото на сина си. Камен го пипна, за да се увери, че е на мястото си.

– Честна дума, видях го, на ей такива парчета – все още не вярваше на очите си Ташев.

Бащата на Камен внезапно сви юмруци и ги размаха гневно под носа му.

– Онова там може и да е валута – закрещя въвн от себе си той, – но това тук е човек, при това дете! Заслужавате да ви извъртя сега на вас ушите. Те поне са без валута!

– Ама аз, извинявайте, аз...

– Аз-мас-вас! – тръгна заплашително към него бащата.

Ташев взе да отстъпва назад. Ако този човек го пернеше...

Не стана нужда. Ташев се спъна заднешком в един жамък и седна на задните си части. Разнесе се смях. Ташев погледна нагоре към прозорците. Кой ли не бе видял позора му – и Худерова, и Стоименов, и майката на Камен, и тъща му, баба Гинка, и родният му син Тончо.

Бащата на Камен хвана сина си през рамо и го поведе към къщи. А Ташев стана, изтръска панталона си, прокара длан по предното стъкло

на колата, за да се увери още един път, че не го лъжат очите. После забърза ядосан по улицата. Добре, че не забеляза друг – един зяпач. Щеше да си изкара яда на него.

Маляка, скрит в двора зад оградата, не пропусна нито една подробност от разигралите се пред очите му събития. Беше предоволен. Канеше се да тръгва, когато чу, че някой вика Ташев. Погледна през процепа на оградата. По улицата тичаше Константинов. Ташев го изчака. Заприказваха оживено. Дали пък Константинов не се е преборил с това незаконно разрешение и сега не съобщава на Ташев, че трябва да си пръждосва скапаните тухли!?

Разговорът между двамата не изглеждаше много враждебен и това смути Маляка. Няма да е лошо, ако попита Константинов какво става?

Видя го, че отключва трабанта и изскочи от прикритието си.

– Другарю Константино-о-в – извика Маляка.

Ауспухът изхвърли гъст облак дим и колата потегли, Маляка се почеса по челото с книжното руло, което държеше в ръката си.

След малко при него пристигна Камен, захилен до уши.

– Страшен номер! – каза той и посегна към рулото. – Я да видя.

Разгъна го. От вътрешната страна то идеално имитираше счупено стъкло.

– Татко го донесе от Франция – каза Маляка. – Довечера ще го лепи на колата на чичо ми.

Изведнъж усетиха, че има някой зад гърба им и стреснати се обърнаха. Стоименов, човекът, който така трудно даде съгласие да си направят игрище, надничаше зад раменете им.

– Това го скрийте – посъветва ги той и пипна с пръсти набраздената хартия. – Какво ли не е измислил човешкият мозък! – каза той доволен и отмина.

Едва сега Маляка забеляза подутото, мораво ухо на Камен.

– Баща ти ли? – попита той.

– Да, но ми се извини.

– Колкото и да ти се е извинил...

Решиха да си научат уроците и да слязат да поиграят. А и трябваше да помислят какво да предприемат по-нататък.

8.

Добролюб, новият приятел на Маляка, приглаждаше алаброса си

пред огледалото в банята. Остана да стърчи един кичур. Плю в дланта си, за да го приглади. От плюнката по-сигурно средство за тази цел няма още открито.

Добролюб беше също в шести клас. Порасна твърде различен от другите деца. Научи азбуката още на четири години, на пет години вече четеше братя Грим, а когато постъпи в първи клас, знаеше толкова много, че останалите деца в класа не го разбираха. Знаеш ли много, не те разбират – това беше първата философска сентенция на Добролюб. Каза я на директора на училището, когато ги извикаха да даде обяснение защо е извадил пружинките от химикалките на целия клас.

- Защото ме закачат!
- Защо те закачат?
- Защото не ме разбират.
- Защо не те разбират?

На това място Добролюб изрече сентенцията си. Каза още, че ако беше по-силен, нямаше да си играе тайно да маха пружинките на двадесет и девет химикалки, а щеше да набие притежателите им и толкова.

– Много философствуваш ти – скастри го директорът. – Има да патиш!

Така директорът пръв прозря, че Добролюб ще се ориентира към философията.

Палавият кичур прилепна към останалата коса и Добролюб тръпна. В антрето се чуваше пиано – свиреше майка му. Тя преподаваше в консерваторията, а изнасяше и самостоятелни концерти. Прибереше ли се в къщи, седнаше на пианото и упорито свиреше, понякога с часове.

Добролюб се поколеба дали да я безпокои. Отвори вратата към хола и извика:

- Мамо, аз излизам!
- Няма ли да учиш? – попита майка му, без да престане да свири.
- Имам работа! – отвърна Добролюб.
- Каква?
- По пионерска линия!

Добролюб лъжеше убедително и с лекота. В повечето случаи сам си вярваше. Както и сега, когато каза, че има работа по пионерска линия. Отиваше при Маляка да види какво е станало със светофарната уредба, така че за него това все пак спадаше към пионерските му задължения. А как умело само избягна да отговори на въпроса дали няма да учи?

Добролюб слезе от трамвая. В тази част на града не беше идвал. Хареса му, имаше повече простор от центъра. Намери улицата и тръгна по

нея. Спря пред блока на Маляка, мина от задната страна. По баскетболното игрище и стоварените тухли разбра, че е намерил точния адрес.

– Знаеш ли в кой вход живее едно момче, дето му викат Маляка – попита той Тончо, който си играеше със Стефчо и Тошко.

– Знам!

– Извикай го!

Тончо се подчини веднага, не само защото тонът на Добролюб бе категоричен, а защото откак се провали гладната му стачка, големите деца го избягваха. Не играеха с него и въобще не му говореха.

Докато чакаше Тончо, Добролюб разгледа игрището. Маляка и приятелите му имаха право да се оплакват. Такова хубаво игрище в центъра е немислимо да се направи, къде ти място?!

– Скоро щял да се върне – изскочи от входа Тончо и отиде при двете близначета.

Добролюб извади носна кърпичка, постла я на тухлите и седна. По диагонала между двата блока съзря паркирания форд и веднага разбра, че е на Ташев. Видя и Ташев, който се връщаше от работа. Спря край колата си, заоглежда я. Нищо не липсваше!

Тончо зърна баща си и изтича при него.

– Червена точка ти нося! – похвали се той. – Знаех си стихотворението.

– Bravo! – похвали го Ташев, взе го на ръце и го целуна по бузата.

– И две черни, обаче!

– Така ли? – правеше се на строг Ташев. – За какво?

– За плюене на другарче. Само един път го наплюх, а другарката ми сложи две черни точки.

– Друг път така да не правиш!

– След училище обаче го плюнах и за другата точка.

Ташев се засмя и пусна сина си да играе.

Добролюб се ядоса, че Ташев не го забеляза. Искаше му се да дойде и да му се скара дето е седнал на тухлите. Тогава Добролюб щеше да отговори, че не е седнал на тухлите му, а на задните си части. Ташев обаче се прибра, без да му направи забележка. Жалко!

Едно момче с анцуг и баскетболна топка, която тупкаше непрекъснато, привлече вниманието на Добролюб. Беше Пантата, но двамата още не се познаваха.

Пантата почувствува, че непознатото момче го гледа и мина към финтови движения, стрелба в килнатия кош и отново дрибъл. Изпускаше силно и до край поетия въздух и вдишваше отново дълбоко.

– Защо правиш това? – попита Добролюб.

– Тренирам! – отвърна Пантата, взе топката под мишница и започна да тича на място. – Аз съм от „Локомотив“!

– Затова ли пухтиш така?

Пантата се ядоса. Такова безразличие лъхаше от глупавите въпроси на това момче, че му идваше да го фрасне с топката по главата.

– Нищо не разбираш – отвърна Пантата – Дълбокото дишане про-
чиства белите дробове. Ти какво спортуваш?

– За какво ми е да спортувам, аз ще ставам философ.

Пантата спря да тича, замисли се и каза:

– Тогава тренирай футбол. От нашите футболисти по-големи фило-
софи няма!

Отиде при входа на Камен и звънна отдолу.

– Кой е? – чу се гласът на Камен от балкона.

– Защо не слезеш долу? – попита го Пантата.

– Защо да слеза? – отвърна хладно Камен.

– Защо се сърдиш?

– Защо да се сърдя?

– Ами защото нещо... – Пантата не знаеше какво да каже. – Какво
имаме утре по алгебра?

– Има кого да питаш по алгебра! – каза Камен и се прибра.

Пантата се почувствува неловко. Тръгна си.

Добролюб продължи да чака нетърпеливо. След десетина минути
дойде Маляка. Носеше под мишницата си хляб и дъвчеше.

– Лесно ли ме намери? – зарадва се той на Добролюб.

– Който търси, намира! – отвърна Добролюб. – Онзи, твоят прия-
тел, какво каза за светофарната уредба?

Маляка сложи два пръста в устата си и изсвири. Показа се Камен.

– Този е онзи! – посочи той към Добролюб.

След малко на двора слезе Камен. Носеше найлоновата торбичка от
„Плод и зеленчук“. Извади от нея командното табло на светофарната
уредба за пет къшета. Съедини двата проводника с батерията. Релето
взе да превключва на определени интервали. При всяко изщракване ли-
цето на Добролюб светваше.

– Кой идиот ти прави намотките? – попита Камен.

– Аз! – отвърна Добролюб, като че ли Камен го беше похвалил.

– Нали ти казах – обади се Маляка. – Много ги разбира.

Камен постави всичко обратно в торбичката и я подаде на
Добролюб.

– Много съм ви благодарен – каза Добролюб и посочи към купа с тухли. – Ако решите да ги изхвърляте, ще ви помогна.

– Какво да изхвърляме?

– Тухлите! Пречат ви, толкова хубаво игрище имате, пък...

– Да, да. А после? Хулигани и не знам си какво.

– Ако го направите по пионерска линия, никой нищо не може да ви каже! Като събиране на жълди например. Или трудов ден за почистване на училището. Това ще е почистване на площадка. През оградата и...

Камен и Маляка харесаха предложението, но се колебаеха.

– Ако не сте убедени – каза Добролюб, – хич и не се захващайте. Никаква работа не можете да свършите, ако не сте убедени!

Този е голям философ, помисли си Камен, без да знае от Маляка за наклонностите на Добролюб. При това – много интересен чешит! Как говори само, уж кротко, а те убеждава, дори запалва.

– Във всеки случай трябва да го тормозите! – имаше и резервна идея Добролюб. – Един редовен тормоз може да го откаже.

– Вече го тормозихме – отвърна Камен. – Още имам иглички в лявото ухо.

Добролюб захвърли тухлата, която държеше в ръка, Помисли си, че вече е късно, но не му се тръгваше. И Камен, и Маляка му харесваха. Нито в квартала, нито в училище имаше такива симпатични хора. Взе да си реди къщичка от тухлите, като с домино.

– Все пак помислете за тухлите – не се отказваше от първоначалната си идея Добролюб. – Вие изхвърляте тухлите по пионерска линия, а аз ще помисля как да го тормозя по моя, частна линия! – погледна към Камен и каза: – Много съм ви задължен.

– Ама защо ми говориш на вие? – попита учуден Камен. Маляка беше забравил да му каже и тази подробност за Добролюб.

– Защото такава му е възпитанието – отвърна Маляка вместо Добролюб.

Добролюб кимна в знак на съгласие, сложи тухли за четвъртия етаж, но къщичката се срути.

– Ей, цял двор, баш на тухлите ли намерихте – скара им се от балкона Ташев.

– Този е, нали? – попита Добролюб, без да вдига глава и сложи основата за нова къщичка.

– Ъхъ!

– Сега ще го накарам да направи една разходка извън кожата си – каза Добролюб и продължи строежа на новата къщичка.

Маляка и Камен наблюдаваха, как с всяка взета тухла Ташев наистина излизаше от кожата си. Чакаха само да видят какво има предвид Добролюб под „разходка“.

Къщичката се срути на третия етаж.

– Ей, ти, с клепналите уши – викна Ташев. – Ако ти сляза! А бе докога ще събирате тук куцо и сляпо от целия квартал!

Добролюб стана от купа тухли, приближи се към балкона иа Ташев и с достойнство каза:

– Аз не съм от този квартал. Нито съм куцо и сляпо. Очилата ми са два диоптъра, при това далекогледство. А ушите ми са клепнали, защото майка ми е пианистка.

– Като ти сляза, съвсем ще ти клепнат! – закани му се Ташев.

– По-добре е да си с клепнали уши, отколкото да си прост! – отвърна му Добролюб.

– Я стига си философствувал!

Добролюб захвърли тухлата, която държеше в ръка при останалите, и тя се счупи на две. Това съвсем вбеси Ташев. Той изчезна от балкона, за да излети след миг на двора.

В единия край Тончо си играеше с близначетата. От останалите деца нямаше и следа. Ташев погледна отляво на блока, бързо отиде на другия край и погледна оттам. Нямаше ги. Взе счупената тухла. Съедини двете парчета, като че ли щеше да я лепи, хвърли я отново върху купчината и се прибра.

– Този е страшен! – каза Добролюб.

Тримата наблюдаваха през процепа на оградата. Бяха се скрили в съседния двор.

– Смятам обаче, че ще го оправя!

В главата на Добролюб се беше зародила интересна идея.

9.

Рано на другата сутрин Добролюб пристигна в квартала на новите си приятели. Мъкнеше нещо голямо, кръгло, увито във вестници.

Две пресечки преди блока го чакаше Маляка. Увитият кръг, който Добролюб носеше под мишницата, му вдъхна уважение. Не знаеше какво е, но на Добролюб можеше да се разчита.

Спряха на пресечката преди блока. Добролюб погледна крайпътния знак – забранено за каруци. Разгъна кръга – носеше знак „спирането

забранено“. Зачуди се на какво да стъпи, за да закачи знака. Маляка клекна на четири крака. Добролюб извади носната си кърпа, постла я на гърба му и миг след това върху стария знак стоеше нов.

Заеха удобна позиция за наблюдаване. Една лека кола спря до тротоара. Шофьорът погледна знака, учуду се, но премести колата си в съседната пряка.

– И Ташев ще направи същото – каза Маляка. – Ще си премести колата.

– А ние, знака – отвърна му Добролюб. – Той колата, ние знака. Ще го направим на маймуна. Ти остави това на мене.

Зърнаха Ташев. Отиваше на работа. Както винаги, отби се на поклонение при колата си. Огледа я от всички страни, попипа я и пое по улицата.

– Гали я, гали я, оставаше, само да я целуне! – каза разочарован Добролюб.

Съгласно решението от предишната вечер, наред с частния тормоз на Добролюб, трябваше да започне и изхвърлянето на тухлите по пионерска линия. Десетина деца се събраха, най-верните, както каза Камен. Пантата го нямаше. Бяха решили да не го викат.

Групата бъдещи национали направи конвейер. Тухлите бързо се стопяваха. Работеха така усилено, че от челата им струеше пот. Мълчаха. Дори и Добролюб престана да философствува.

– А Ташев знае ли за това? – викна от балкона Худерова.

– Защо да знае, защо да знае! – отвърна ѝ вместо децата Стоименов. – Ние да не би да знаехме, че той ще строи гараж.

– Госпожа Гинка – обади се Шейтанова, – Зет ви на вас ще се сърди...

– Аз съм подписала, че могат да правят игрище – отвърна баба Гинка и се прибра, за да не поема повече отговорност.

В двора влезе милиционер. Като по даден знак децата прекратиха работа. Маляка дори си помисли, че идва да ги арестува и се сети за началника, при когото ходиха с Добролюб. Не им било това работата, нали?!

– На кого е колата? – попита милиционерът.

– На един тук – взе да мънка Маляка.

– И на двама да е, знаците трябва да се спазват! Чак сега милиционерът изглежда забеляза, че хлапетата бяха омърляни в тухлен прах.

– Каква е тази рапсодия в червено? – засмя се той.

– Почистваме игрището – отговори Добролюб, защото ставаше

дума за рапсодия, а той бе дете на пианистка. – На тези деца е! – посочи той останалите.

– Bravo! – похвали ги милиционерът. – Продължавай работата, продължавай!

Продължиха с повишен ентузиазъм.

– Не му мърда на Ташев глобата – смигна Добролюб. – И малко дупки в талона.

– Ако се сърди за тухлите, може ли да кажем, че имаме разрешение от милицията?

– Да, разбира се. Нали чухте, той каза „продължавайте, продължавайте!“ – отвърна Добролюб. – Аз съм свидетел!

Оставаха не повече от петдесетина тухли, когато при тях се втурна Сашо, момчето от шести „а“.

– Елате!

На улицата двама души, по указание на симпатичния милиционер, товареха колата на Ташев на колесник. Привързаха я, да не я загубят някъде по пътя и потеглиха.

Всички бяха доволни, а Добролюб просто сияеше. Чак такъв резултат от своя план не бе очаквал.

10.

Още щом се показа от ъгъла, Ташев забеляза, че колата му я няма. Изтича на мястото, където я беше паркирал и взе да се оглежда, сякаш търсеше следи. Следи не намери, но зърна тъща си.

– Къде ми е колата? – попита я той ни жив, ни умрял.

– Че къде ти е колата? – попита на свой ред баба Гинка.

– Откраднали са я! – отвърна напълно разстроен Ташев.

– Кога? – попита баба Гинка.

Ташев се обърна и хукна към улицата. Изведнъж осъзна, че време за губене няма. Добре, че районното управление на МВР се намира не много далеч.

– Ще я намерим – успокои го майорът, след като изслуша оплакването. – На части да е, пак ще я намерим.

– Как така на части! – подскочи Ташев.

– Ние си знаем как – отвърна майорът. – Имаме си начини. Една бурма да открием, по нея, по нея и всичко ще съберем.

Ташев изтри отчаян потта от челото си.

– Никъде няма резервни части! – промълви той сломен.

– И това знаем! Най-вероятно са я задигнали, за да я продадат на резервни части. Сега я разглобяват накъде, част по част...

Лицето на Ташев се свиваше от болка, като че лв него разглобяваха.

– Но ние ще ги пипнем, гражданино! Извинявайте, исках да кажа, другарю Ташев. Вие не сте последствен. Ще ви помоля да опишете точно каква марка е колата, цвят, година на производство, от къде е откраднатата и пр.

Докато майорът говореше, Ташев ровеше в портфейла си. Извади снимка и я подаде на майора.

– Това ще ви свърши ли работа?

– Какво е това! – гледаше майорът снимката в недоумяваше.

– Колата ми! Защото нали в службата, който прояви интерес, и аз я показвам.

– Да – въздъхна майорът и си помисли, че всякакви ги има на този свят. – Пишете, пишете! – подкани го майорът.

Ташев изписа седем листа за заявление, познаваше си колата отлично. След това тръгна уморен и отчаян по улицата. Като че беше изгубил интерес към всичко, което го заобикаляше с изключение на минаващите автомобили – все извършаше глава с надеждата, че ще види своя. Така стигна до пресечката, където стоеше знакът „Спирането забранено“. Видя го и спря, сякаш напук на знака. Обхвана го съмнение, което бързо премина в убеждение. Да, знакът имаше две допълнителни! скоби, които го крепяха върху стария. Явно органите на КАТ нямаха тук никакъв пръст. Хитро измислено!

Злобна усмивка се появи на лицето му. Сега вече знаеше какво трябва да направи. Мина бързо покрай блока, но отзад, на двора, го очакваше нов удар: тухлите ги нямаше, а пясъкът беше разстлан. Всичко му стана ясно. Ако все още стоеше и не предприемаше нищо, то бе защото не знаеше какво да предприеме.

– Не е откраднатата!

Гласът стресна Ташев и той рязко се извърна. На входа стоеше Стоименов.

– Милицията я откара! – каза спокойно той, но нищо не можеше да прикрие безкрайното му задоволство. – Видях с очите си!

– Като видяхте с очите си, защо не казахте да не я вдигат! – кипна Ташев.

– Защото смятам, че милицията си знае работата! – отвърна невъзмутимо Стоименов и тръгна по пътя си.

Цялата кръв на Ташев се качи в главата му и тя заприлича на великденско яйце. Хукна след Стоименов, отмина го, без да го погледне, и продължи надолу по улицата.

Свари учителската стая оживена, като пред започване на час. Преподавателите взимаха дневници, тетрадки, учебни пособия.

– Кой е класен на шести „г“? – надвика всички Ташев.

Учителите извърнаха глави и погледнаха към ядосания странен посетител.

– Аз съм, какво има? – попита смутена Добрева.

– Вие сте класна на хулигани! – изсъска Ташев.

Учителите го погледнаха възмутени и Ташев разбра, че е прекалил. Омекна, дори се смути.

– Извинявайте – каза той, – трябваше да ви обясня.

Излязоха в коридора. Разговаряха цели десет минути. Добрева обеща на Ташев, че ще говори с децата и ще ги накара да върнат на място изхвърления строителен материал. Но Ташев никак не ѝ се понрави.

11.

След като майката на Юлия посрещна Пантата не твърде любезно, той повече не стъпи у тях. Юлия разбра каква е причината, но не се откажа от първия си ученик. Предложи му тя да ходи при него. Пантата се поколеба, но се съгласи.

Юлия ходи един път. Сега Пантата я чакаше за втори път и беше решил, че ще е за последен. Нямаше никакво съмнение, че Камен ревнува. Не беше прав, но прав или неправ, защо да го дразни? А и присъствието на Юлия го смушаваше. Вместо да внимава, чудеше се как да ѝ се изфука. Защо го правеше, сам не можеше да разбере.

Юлия пристигна навреме, поздрави го, седна до масата, разтвори учебника и каза:

– Да започваме. Прочете задачата и попита:

– Кое е неизвестното?

– Разстоянието между двата града – отвърна Пантата.

– Точно така! Следователно?

Пантата зачеса главата си с молива. Мислеше.

– Защо ми е всичко това? – каза той. – Аз ще стана спортист и ще обиколя света и без да знам разстоянието между тези два града.

Пак започваше да се хвали, чувствуваше го, но същевременно

вярваше, че така ще бъде.

– Цапето е бил даже в Палма де Майорка.

– Кое Цапе?

– Треньорът на „Локомотив“! Казва, че имам златна китка. Всичко е от китката, какъв ъгъл ще придаде на топката, с каква сила и оттам, точността на попадението.

– Къде е това Палма де Майорка? – попита Юлия.

– Не знам точно, но ми звучи много далеч. Казах ли ти, че се отказах от пушенето.

– Не!

– Отказах се. Завинаги! Няма да си развалям формата и бъдещето заради едни цигари. Цапето казва: „Дори и локомотивите не пушат вече, защото вървят с ток!“. Цапето е страшно умен!

– Класната на мене ще се сърди – каза Юлия.

– Защо?

– Защото се наех да ти помагам, а ти все за топки ми разправяш.

– Добре – отвърна Пантата. – Дай да видим какво ще ги правим тези два града.

Прочетоха още един път условието. Пантата се съсредоточи, напрегна си мозъка и започна да разсъждава на глас. Юлия го наблюдаваше радостна, много точно разсъждаваше. После Пантата взе да пише в тетрадката. С всяка изписана цифра удивлението на Юлия нарастваше. Не знаеше, че Пантата се беше амбицирал и решаваше сам задачи понякога до късно вечерта.

След като реши първата задача, Пантата реши и втората.

Когато Юлия си тръгна, той ѝ стисна ръка, благодари ѝ и каза, че повече няма нужда да му показва.

– Защо? – почувства се наскърбена Юлия.

– Ами, как да ти кажа, просто не е необходимо... нали виждаш, сам ги решавам.

Юлия му обърна гръб и си отиде.

Същия ден, последния час, имаха алгебра. Добрева влезе, отбеляза отсъстващите, предаде новия урок и понеже ѝ остана време написа на дъската дълго и сложно уравнение.

– Кой ще реши задачата? Хайде, доброволно, кой иска да си повиши бележката за срока?

Пантата хвърли бърз поглед на уравнението и вдигна ръка – енергично, настойчиво.

– Какво има Пантев? – попита Добрева. Пантата се изправи.

– Задачата, може ли?

– Какво?

– Да я реша.

Добрева не успя да вникне веднага в чутото.

– Заповядай! – посочи тя дъската. Пантата грабна тебешира. Дръпна се стъпка назад, за да обхване в зрителното си поле цялата задача. Присви очи, сякаш се целеше. Пристъпи отново напред и тебеширът затрака по дъската, като далечна картечна стрелба.

Никога не е бивало по-тихо в класа. Всички бяха зяпнали в Пантата. Дъската бързо се покриваше с цифри. На два пъти Пантата сгреша, но и двата пъти сам изтри грешката си и продължи нататък. Тебеширът уверено се движеше към долното дясно ъгълче. Скобите и неизвестните се топяха като пролетен сняг. Накрая Пантата написа хикс, постави знак за равенство, а след него цифрата шест.

– Браво, точно толкова е Пантев. Шест! Дай си бележника.

Звънецът означава първата му шестица по математика. В ушите на Пантата той звучеше като тържествена камбана.

12.

Следващият ден се случи мрачен. Небето бе забулено от тъмни облаци, можеше да завали всеки момент.

Мрачни бяха и децата, насядали на порутената пейка. Гледаха сърдити как Камен и Маляка прехвърлят обратно тухлите. Класната ги задържа след часовете, чете им едно канско за обществените норми на поведение и отклоненията от тях. След всичко казано те останаха с убеждението, че ако има някой, който да е нарушил въпросните обществени норми, това е Ташев. Откъде накъде те трябва да вземат писменото съгласие на всички, за да си направят игрище, а Ташев да не пита никого, ще строи гараж на готово?

– Нищо не може да ви направи! – убеждаваше ги от пейката за резервни играчи едно момче.

– Не ти е класна, затова разправяш така! – отвърна Камен.

– Зла е колкото си иска! – каза Маляка. – Като не сте от нейния клас, да не мислите, че и вас не може да наклепа?

Едно по едно момчетата се включиха в работата, не заради Добрева, а заради приятелите си, както казаха те. Работата не им спореше. Добролюб се оказва прав – не си ли убеден в това, което вършиш, мъчно

ще го свършиш.

Стоименов мина, прибираще се отнякъде. Остана неприятно изненадан.

– Защо това? – попита той.

– От училище ни казаха...

– От училище? Откъде накъде! На това ли ви учат в училище! Абсолютно объркаха тази учебна програма.

Влезе си във входа, но се показа отново:

– Аз ще ги изхвърля. Като нищо ще ги изхвърля!

Децата преустановиха работа.

– Щом ще ги изхвърля! – изтупа си ръцете Маляка и отиде да си вземе ризата.

Останалите – също!

Чу се изфорсирване на кола. Между блоковете мина форда на Ташев, направи полукръг и спря в центъра на игрището. От колата слезе Ташев. Погледна към върнатите тухли. Твърде малко бяха.

– Покана ли чакате? – попита тон нахално.

В това време пристигна трабантът на Константинов и спря до форда на Ташев.

– Здравейте – поздрави Константинов децата, но доста гузно. После се обърна към Ташев: – Чудесни деца са, заедно спортуваме. Я какъв парк! – посочи той с ръка към Парка на свободата, въпреки, че от тук се виждаше само Витоша. – Чудесен парк за спортуване.

Един самосвал с ръмжене се качи на тротоара. Константинов взе да му прави знаци къде точно да спре. Самосвалът изсипа хоросан и за игрището вече можеше да се говори в минало време.

– Дадоха разрешение, какво да правя? – оправда се Константинов. – Ако аз не построя, друг ще го направи.

Като потвърждение на думите му от един балкон се чу женски глас:

– Ало, Константинов, ако ще строим, всички ще строим!

Отгоре на всичко дойде и строителната бригада – трима стари работници. Константинов ги представи на Ташев. Виж го ти, подлеца!

Бригадирът седна на пейката, тяхната пейка, и разтвори план. Другите двама взеха да прехвърлят тухлите от съседния двор. Шега значи нямаше. Започваше изграждането на гаражите.

Децата скръстиха ръце на гърдите си. Гледаха с убийствено презрение към Константинов.

– И вашето ще се уреди някак – пусна в ход дипломатическите си заложби Константинов. – Въпросът е национален!

– А бе какво се занимаваш с тези... – Ташев не се доизказа. Обърна се към децата със злобна усмивка: – Насапуниса ли ви класната? Следния път, при директора!

Камен промърмори нещо под носа си, не се чу точно какво, но се разбра.

– Какво, какво? – приближи се до него Ташев. – Я повтори, я повтори!

Камен го гледаше с присвити очи. Идваше му да го мацне, но с Ташев бяха от съвсем различни категории. Затова сдържаше яда си. Ръцете си обаче сви в юмруци.

– Какво се таралежиш, бе! – хвана го Ташев за ухото и силно го стисна.

По-нататък всичко стана много бързо. Болката и обидата лишиха Камен от способността да разсъждава. Той грабна една тухла и замахна с нея. Може би викът на Маляка го накара да се осъзнае. Камен отклони посоката на удара, но не успя да задържи тухлата. Тя се изплъзна от ръката му, падна върху предното стъкло на форда и го пръсна на безброй парчета.

Ташев побесня от ярост и удари на Камен звучен шамар. Едва ли щеше да се задоволи само с това, ако от балкона Стоименов не беше изкряскал:

– Защо биеш детето бе, садист!

Обадиха се тук таме и от другите балкони и скоро избухна скандал. Само бригадирът седеше на пейката и разглеждаше плана, сякаш нищо не ставаше наоколо. По едно време използва настъпателната пауза, за да се обърне към Константинов:

– Началство, вие се мотааете, ама надницата тече, да знаете!

Ташев се прибра, затвори се в стаята и написа няколко писма – на бащата на Камен, на бащата на Маляков, на класната Добрева и на директора на училището.

13.

В резултат на последното писмо в шести „Г“ клас бе свикана родителско-учителска среща. Лично директорът дойде да присъствува. Напоследък си имаше разправии с Добрева, тя, според него, все много знаеше, а успехът на класа ѝ не цъфтеше. Сега и дисциплината.

– Главният виновник е от този клас – каза директорът на

родителите, – да не кажа двамата главни виновници. Вина за случилото се може да имаме и ние... – той погледна към Добрева.

Добрева, опряна права на прозореца, гледаше разсеяно навън.

– ... може би ние сме ги отпуснали. Сега е моментът да ги стегнем.

Учителският съвет ще реши какви наказания да наложим по административна линия. Трябва да помислим обаче какви мерки да вземем по линия на пионерската организация.

Бащата на Камен гледаше мрачно. Вътрешно недоволстваше. Поне да им бяха казали да си вържат пионерски връзки.

– ... Камен не трябва да остане повече председател на отрядния съвет – продължи директорът. – Затова ви повиках, моля да окажете съдействие. Децата, сами, на пионерско събрание, в час на класния наставник, ще гласуват и ще вземат отношение. Но ви моля всеки един от вас да подготви детето си, да му обясни точния смисъл на провинението. Защото те ще гласуват, но как ще гласуват, не знаем. Още са деца и не може да ги оставим да гласуват както си искат. Има ли някой да каже нещо.

Мълчание! Директорът огледа редиците. Никой нищо не искаше да каже.

– Башата на Камен? – попита директорът. Башата се изправи и чинът изсърца под него.

– А бе има аз какво да кажа, ако не се отнасяше за сина ми... Ще му се не види и колата, и стъклото!

На следния ден в шести „г“ клас се състоя пионерско събрание. Добрева разказа за провинението на Камен. Поиска да чуе какво мислят съучениците му и смятат ли, че Камен, след като се е държал толкова непристойно, може да остане председател на отрядния съвет.

Настъпи тишина.

– Никой ли няма да вземе думата?

Юлия вдигна ръка.

– Камен винаги е бил отличен ученик, добър другар, първенец в районната изложба за научно-техническо творчество...

– Два пъти – обади се Маляка.

– Да, два пъти!

Класът се раздвижи. Атмосферата се разведри. Това окуражи още повече Юлия.

– Като пионер е изпълнителен, добър другар е...

– И скромен, кажи, че е скромен... – подсказа й Пантата.

– ... Скромен... – търсеше какво друго да каже. Сети се, че трябва

да вземе отношение към простъпката му и добави – И ако се има предвид, че са му ударили шамар! – вдигна рамене, с което искаше да каже „ами това е“ и седна.

Едно момиче с плитки и любопитен поглед се извърна към Маляка:

– Ама нали е излял шамара след като е счупил стъклото?

– Какво от това ма, какво от това! Все шамар е!

Маляка бутна грубо момичето, в смисъл, че му извъртя главата, за да гледа пред себе си и много-много да не се обажда там, където не му е работата.

– Друг? – подкани ги Добрева.

Едно момче въртеше плахо лист в ръката си и гледаше към нея. Добрева долови погледа и му даде думата. Момчето нагласи листчето зад гърба на другаря си, да не се вижда, надигна се от чина и зачете предварително подготвеното изказване – помощ от родителите:

– Ние, пионерите, трябва да бъдем добри граждани, честни, съвестни, да слушаме родителите си, да уважаваме по-възрастните. Постъпката на такива като Ка...

Тук спря, защото Пантата дръпна листа, от който четеше и го скри.

Добрева напусна мястото до прозореца, тръгна между редиците, застана при Пантата и протегна ръка. Нямаше как, Пантата ѝ подаде листа. Почеркът не беше детски. Скъса го.

– Не чети, а кажи какво мислиш?

Момчето се напрегна да си спомни написаното изказване.

– Ние, пионерите, понеже такава, сме малки... Едно книжно топче го чукна по главата и мисълта му секна.

– Ти как преценяваш постъпката на другаря си? – попита го Добрева.

Момчето направи някаква гримаса, напъна се да каже нещо, думите му сякаш засядаха в гърлото. Докато накрая изплю камъчето:

– Ами шамар са му ударили, какво пък!

Пантата го погледна одобрително.

– Но е трябвало да внимава, защото баща ми за москвич търси стъкло цял месец, пък за форда е направо изключено да се намери! – и момчето си седна щастливо на чина. Някакъв товар падна от раменете му.

– Има ли още някой? – попита Добрева. Момичето с плитките и любопитния поглед вдигна ръка.

– На мене не ми е ясно, каква е била точно колата?

– Форд, ма, форд, ма – чуха се подсказвания. Маляка дръпна момичето за плитката и то си седна сконфузено.

– Други?

Други нямаше. Добрева реши да вземе думата и да приключи с дебатите:

– Аз отношение няма да взема – каза тя. – Кой ще е председател на отрядния съвет, ще решите сами. Достатъчно сте големи, пионери сте, и трябва да се учите да разсъждавате самостоятелно. Който е съгласен Камен да бъде сменен, нека вдигне ръка.

Класът отново потъна в тишина. Децата се заозъртаха, поглеждаха се едно друго. Сетне, под погледа на Добрева, едно по едно гласуваха всички. И Маляка! И Камен! Последен вдигна ръка Пантата.

– Аз да бях, щях да спракам и задното стъкло! – каза тихо Юлия.

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ ПЕТНОТО

1.

До края на учебната година оставаше по-малко от месец. Слънцето прежуряше и напомняше за ваканция и море. Децата се препичаха и дебнеха в огледалото, което бяха поставили така, че да виждат цялата улица. Мълчаха. Мързеливо време!

Пръв забеляза идващата кола Маляка. Търкулна бързо топката между блоковете и хукна след нея. Чу се изсвирване на гуми по асфалта и колата закова на педя от детето. Шофьорът се отпусна на седалката. Изтри потта от лицето си. Какво щеше да стане!

Маляка грабна топката и ухилен до уши се върна при приятелите си.

– Нали ви казах – обади се Добролюб. – Винаги спират на топка. Видиш ли топка, следва дете. Старо правило!

Освен Добролюб, тук бяха Камен и Сашо, момчето от шести „а“. Седяха на пейката за резервни играчи. Бяха я поставили отстрани на блока така, че да могат да се облягат на стената. Обикновено се събираха тук, ако Худерова, баба Гинка, Шейтанова или някоя друга баба не се настанеше преди тях да си пече ревматизма на слънце. Децата избягваха да стоят отзад на двора. Какъв двор – в него вече се мъдреха три гаража, масивни, с дървени врати, на всяка от които висеше голям катинар. Встрани на гаражите имаше изкопан канал, покрит с дебели дъски, за да не падне някой в него. Грижа за децата! От игрището нямаше и помен. Впрочем личеше едната странична линия. Майсторите, които Константинов доведе, се оказаха пъргави – за осем дни направиха цялата тази беля.

– Да отидем от десет на кино – предложи Маляка.

– Вчера бяхме!

Сашо избѝ топката от ръцете на Маляка и хукна след нея.

Остро изскърцаха спирачките. Москвичът се поднесе на една страна.

Шофьорът подаде глава през отвореното стъкло, лицето му пламтеше от напрежение и гняв.

– Внимавай с тази топка, че...

– Лявата ви спирачка изпуска! – отвърна учтиво момчето, взе топката и се върна при другарчетата си на пейката.

– Яд ги е за гумите! – каза Маляка. – Нека!

Отново млъкнаха.

– Ще ви платя киното! – предложи Маляка. Не му се препичаше повече на слънце.

– Колко ти е заплатата? – попита Добролюб.

– Левче, но имам и допълнителни. Пет за шестица, три за петица.

– Сега това е много модерен начин на заплащане – каза Добролюб.

Маляка се замисли. Мъчеше се да разбере какво толкова модерно има в този начин на заплащане. Шестица – къде ти! От петици до края на годината я хване три лева, я не. Физкултурата не му признаваха за премиални.

– На мене нищо не ми дават – обади се Камен. – Когато ми потрябват пари, искам!

– Като няма щатна таблица! – каза Добролюб. – На едни дават, на други не дават. Според мене заплатите на децата трябва да се изравнят със закон.

Добролюб търкулна бързо топката и хукна. Изскочи на платното. Колата се закова пред него. От нея изскочи Ташев и докопа Добролюб за ризата.

– Вие друга работа нямате ли, бе! Седемнадесет долара за стъкло дадох, сега да не искате да си изкривя калника в някого от вас.

Децата наскочаха от пейката и отстъпиха назад.

– Той без да иска! – умолително каза Маляка.

– На кого ги разправяш, на кого ги разправяш! Всеки ден...

Добролюб използва момента. Отскубна се. Ташев успя само да го ритне по задните части:

– Глупак!

– Това за мене ли се отнася? – обиди се Добролюб.

– Клепоух глупак! – трепереше от яд Ташев.

– Като кажа на татко, ще видим кой е глупак!

– Ти пак ли философствуваш! – подгони го Ташев, но се отказа. – Говорихме – обърна се той към Камен и Маляка, – чужди деца в двора да не събирате! На Константинов откраднах огледалото!

Откъм улицата се чу бибикане на коли. Ташев ся беше оставил форда най-безцеремонно на средата на платното.

– Какво става? – показа се на прозореца баба Гинка.

– Отивам в Перник, довечера ще закъснея! – викна и Ташев и изтича, за да отприщи движението.

– Ще го съдя за обида! – каза Добролюб.

– Ако съдеха за обида на дете, всички възрастни щяха да са по затворите! – отвърна Маляка. – Баща ми поне!

– На родителите е позволено да обиждат децата си – отвърна Добролюб. – Но за обида на чуждо дете! Жалко, че не съм длъжностно лице.

– За какво ти е да си длъжностно лице?

– За обида на длъжностно лице се лежи в затвора.

– А за ученици как е? – попита Маляка. – Според мене учениците трябва да се смятат за длъжностни лица.

– Едва ли, но за „клепоух глупак“ може да го накарат да ми плати 100 лева. Като нищо!

Камен подсвирна, сумата му направи впечатление.

– Ще отида да се посъветвам с адвокат! – каза Добролюб и взе да рови в джобовете си. Имаше банкнота от два лева и стотинки.

Децата решиха да го придружат. Струваше им се любопитно да отидат на адвокат. Камен звънна отдолу на братчетата си – дядо му отиде рано до поликлиниката и ги остави на него – но те не се обадиха и той отскочи до горе. Върна се след малко, братчетата му ги нямаше.

– Да са се мяркали? – попита той приятелите си.

– Не са.

Викна и Тончо се показва на балкона.

– Виждал ли си Стефан и Тошко?

Тончо се прибра без да му отговори. През отворения прозорец се чу глезения му глас...

– Видя ли ма-а-а! Що не ме пусна, като ме викаха за сладолед!

Камен реши, че ще извърти ушите на Стефчо и Тошко до мораво. Да усетят по сто хиляди карфички във всяко ухо, пък после нека смеят пак да ходят за сладолед.

– Клепоух глупак, нали? – клатеше заканително глава Добролюб, докато вървяха към сладкарницата. На устните му имаше ехидна усмивка.

В сладкарницата не ги намериха. На ъгъла продаваха „ескимо“ и Камен разпита продавача идвали ли са две близначета. Не бяха идвали. Няма ги и в градинката. Камен взе да се тревожи. Знаеше, че е безсмислено, но погледна и в колониала. Нямахте ги. Върнаха се в двора. Ни следа от близначетата. Взе да ги вика по име. Обади се само Стоименов,

от прозореца.

– Какво си се развикал такъв, какво?

– Ами, братчетата, няма ги.

– Че къде са?

Стоименов разбра, че Камен е разтревожен и слезе долу.

– Няма къде да изчезнат – опита се да го успокои той. – В мазето гледахте ли?

Вярно, как не се бяха сетили. Слязоха по тъмното стълбище. Стоименов – с тях. Натиснаха бравата на мазето-работилница. Някой подпираше вратата отвътре, но шум не се чуваше.

– Ще ви откъсна ушите, да знаете! – закани се Камен.

Стоименов натисна със все сила вратата, тя се откряна и отвътре заизлизаха кълба тютюнев дим. Показа се уплашеното лице на сина му, ученика, а зад него, свели гузно глави, стояха неподвижно двама негови приятели.

Шамарите започнаха веднага. Първият накара средношколникът да се хване за бузата, вторият го изхвърли върху бюрото, на което децата бяха взели плота. Дървените летви, замаскирани отгоре с табаци, изпращаха и задните части на неукрепналия още пушач потънаха в чекмеджето.

Вестта за изчезването на близначетата се разнесе бързо. Баба Гинка слезе на двора, Худерова зае позиция на балкона.

– Сигурен ли си, че не са отишли с дядо ти? – попита баба Гинка.

– Какво ще правят в поликлиниката? Оставих ги да закусват и...

– При дядо ти са отишли значи! – заключи баба Гинка.

Групата деца тръгнаха към поликлиниката. Някаква надежда се породила у Камен, може пък пак да са отишли. Но тя трая кратко. Видя дядо си още преди да стигнат поликлиниката. Играеше табла в един двор.

– При тебе ли са Стефан и Тошко? – викна отдалеч Камен.

– Къде са? – скочи дядо му. Тревогата обзе изведнъж и него.

– Час и половина вече, никакви ги няма. Дядото захвърли заровете.

Партньорът му се взря с късогледите си очи и каза:

– Геле! – вдигна доволен глава, но противник срещу него нямаше.

Дядото на Камен припикаше с децата по улицата.

– Това може да е отвличане – каза Добролюб на Маляка, но тихо, за да не чуе Камен. – От нашия клас така изчезна едно момче.

В очите на Маляка се появи ужас.

– Намериха ли го?

– Да. Оказа се не отвличане, а бягство. При лея си отишло. Поради

слаб успех. Много го биел баща му за лоши бележки.

– Престана ли след тая работа? – заинтересува се Маляка.

– Престана – отвърна Добролюб, – обаче поради повишаване на успеха, не за друго.

Минаха покрай строеж, на който бяха издълбани основите. Долу имаше насъбрана вода. Добролюб спря, погледна към водата. Една дъска плаваше отгоре като лодка. Маляка отгатна страшната мисъл, която мина през главата на Добролюб.

– Остани да провериш – нареди Добролюб на едно от децата. – Може да е дълбоко.

Момчето се смъкна бързо в изкопа. Взе една захвърлена летва и затърси с нея по дъното. Водата обаче се оказа само три пръста дълбока.

Малко преди обед паниката беше вече неопикуема. Близо три часа от Стефчо и Тошко нямаше и следа. Маляка позвъни в Бърза помощ. Нещастие с близначета не беше регистрирано от четири години.

Добролюб каза, че трябва да се обърнат към милицията. Набра номера.

– Слуша майор Илиев – обади се веднага от другия край на жицата.

Добролюб разказа за изчезналите братчета.

– Уведомени сме за случая – отвърна майорът.

– Вземете и допълнителни мерки – нареди му Добролюб.

– Кой се обажда?

Добролюб тракна слушалката.

– Кой се обажда! – ядосваше се той. – Все трябва някой да се обажда.

Маляка започна да си нарежда чантата. Наближаваше време за училище. Добролюб не си тръгваше и Маляка го покани на обед. Поканата бе приета с удоволствие.

– Тоя, Ташев, той е виновен за всичко! – каза Добролюб и се настани на масата.

– Нищо общо няма той с изчезването на Тошко и Стефчо! – отвърна Маляка.

– Има, има – настоя Добролюб. – Ако не бяха развалили игрището, нищо нямаше да се случи.

Обядваха попска яхния. Добролюб я хареса и Маляка му сипа допълнително.

– Да! – каза по едно време Добролюб.

– Какво? – попита Маляка.

Оказа се, че в главата на Добролюб се е родила нова идея и тя бе следната: да заинтересуват някой журналист, като му подсказат връзката между изчезването на близначетата и гаражите в двора! Първият вестник, който им попадна в къщата бе „Народна младеж“. Абсолютно подходящо за случая! Добролюб набра номера на дежурния редактор.

– Какво има, другарко? – обадиха се от редакцията.

Страшно неприятно му стана на Добролюб, гдето го нарекоха другарко, но понесе обидата философски. Щом мислят, че е жена, поне да използва това. Каза, че се обажда една възмутена и обезпокоена за своите деца майка. Съобщи точния адрес, на който група нахалници са си построили гаражи върху детско игрище, поради което са изчезнали две близначета.

– Как ви е името, другарко?

Добролюб погледна към Маляка. Дали чува, че го вземат за жена.

– Ало, ало – чукна той няколко пъти по вилката и затвори телефона.

– Цар си! – похвали го Маляка. – Как се сети да се представиш за майка.

– За малко обаче не ме хвана по гласа! – отвърна Добролюб.

Тръгнаха. Добролюб каза, че няма да ходи първите два часа, за да го питат къде е бил. И тогава щял да разкаже за изчезналите близначета.

– Да участвуваеш в търсенето на изчезнали деца винаги прави добро впечатление! – каза той. – А когато са близначета, впечатлението е двойно по-добро.

Маляка не посмя да отсъства – първият час имаше при Добрева, а тя е една... Но поне щеше да се извини с чисто сърце, че е без домашно.

Докато Добрева записваше в дневника отсъстващите, Маляка седеше на чина си с вдигната ръка. Добрева затвори дневника, написа заглавието на новия урок, обърна се към класа и чак тогава видя Маляка.

– Какво има?

– Нямам домашно!

– Добре, седни! – каза раздражено Добрева. Не обичаше да я прекъсват наред урок. Подчерта заглавието на черната дъска, обърна се към класа и видя, че Маляка продължава да стои с вдигната ръка.

– Какво искаш?

– Да кажа защо съм без домашно.

– Защото си калпазанин!

Децата се разсмяха. Това засегна Маляка. Когато дойде на училище, той не каза на никого за изчезването на близначетата. Искаше да

съобщи тази поразяваща новина в клас, та да погледнат и на него като на герой. А вместо това Добрева се опита да го унижа.

– Другарко Добрева – каза Маляка с чувство за достойнство и изпълнен дълг, – изчезнаха братчетата на Камен. Цяла сутрин ги търсихме. ЗАТОВА съм без домашно.

– Така ли? – Добрева обърна глава към празния чин на Камен. – Намерихте ли ги?

– Не! Даже не съм обядвал.

– Върви си, Маляков!

Маляка не почака нова покана. Пъхна тетрадката в чантата си.

– Изобщо не трябваше да идваш – каза Добрева.

– Не трябваше – съгласи се Маляка, – но не исках да губя от училище и затова. Довиждане!

Излезе тихо, затвори внимателно вратата и хукна по коридора. Дано още не са намерили Стефчо и Тошко! Страшно много му се искаше да присъствува на този тържествен момент.

Уви, от близначетата все още нямаше и следа. Дядото на Камен седеше съвсем отчаян пред блока на един стол и гледаше ту в единия, ту в другия край на улицата.

Баба Гинка се въртеше край него, тюхкаше се, опитваше се да го успокои.

– Няма какво да се тревожиш толкова – нареждаше тя. – Крият се някъде. Сигурно си ги обидил. Те сегашните са чувствителни, нищо не можеш им каза напреки! И Тончо, и той някой ден няма да се върне от „Алианса“, защото му е като смърт. Аз не бих го и водила, ама майка му... Дипломат ще го прави... Като гледам нейния...

– Веднъж да се намерят – чувстваше се виновен дядото, – табла няма да пипна повече!

Худерова, и тя се завъртя край него. Буташе количката с внучетата.

– Ти не си виновен – каза тя. – Оставили ги на ръцете ни. Ей ги и моите, щом пораснат и те ще изчезнат. Като родителите си. Тръснаха ми ги и никакви ги няма.

– А бе тръгнах аз да си меря кръвното, добре беше и рекох... – започна отначало дядото разказа за това, как е отишел съвсем случайно да изиграе една табла с Дончо. Но Худерова, като чу „кръвно налягане“ и веднага грабна думата.

– Мойто да видиш. Тази Шайтанова, все ще намери с какво да го вдигне.

– Сто и петдесет на осемдесет беше, докторът ми вика „момче си“ и

аз...

– Сто и петдесет на осемдесет! – възкликна баба Гинка. – Че ти си много добре тогава.

Шайтанова се зададе, връщаше се от магазина с две кофички кисело мляко и Худерова тръгна в обратна посока. Не искаше да я вижда.

– Горе главата де, ще се намерят – каза Шайтанова на дядото, погледна към отдалечаващата се Худерова и прибави по-високо, дано да чуят всички. – Ама и Худерова е една. По цял ден дебне кой от къде влиза и излиза, а Тошко и Стефчо не видяла!

Отзад, в двора, край трабанта, поставен върху канала, се въртеше Константинов. Той си имаше грижи с колата, беше извикал техник и чакаше да види колко ще го оскубят. Техникът запали мотора, даде газ и спуканото гърне на колата затряска като картеница.

– Ало, Константинов – чу се истеричният глас на Стоименов. – Какво става?

– Трабанта...

– Трабанта! – викна Стоименов. – А аз помислих, че трета световна война избухва. Навряхме децата по мазетата да пушат, а двора на автосервиз объркахме.

– Ти забравяш някои неща, Стоименов – опита се да отбие атаката Константинов. – Че най-вече ти...

– Какво аз, какво аз?! Да не би аз да съм си построил гараж?! Прогонихте децата на улицата, после...

Точно в този момент в двора пристигна Яким Стоянов, дежурният журналист от вестник „Народна младеж“. Погледна към Константинов, погледна и нагоре, към прозореца на Стоименов. Техникът натисна отново педала. Стоименов си затисна ушите. Журналистът махна с ръка пред носа си – разгонваше кълбата дим.

– Ей на, околната среда овонихме! – закрещя отгоре Стоименов.

– Кой е домоуправителят? – попита журналистът. – Ей го на, той е – посочи Стоименов с пръст към Константинов. – Домоуправител!

– Аз съм от вестник...

– От къде, от къде казахте сте, че не чух? – провикна се Стоименов.

– От вестник „Народна младеж“.

– Ха така – каза щастлив Стоименов. – Тъкмо мислех да се обърна към пресата! – И той изчезна от прозореца, за да се появи след миг но пантофи на двора.

– Кой даде разрешение за тези гаражи? – попита Яким Стоянов.

– Като ще пишете, пишете поне честно! – предупреди го

Константинов. – Не е въпросът до гаражите. Детски домове няма. После гаражите пречели. На какво пречат?

– Как на какво бе, Константинов – обади се Стоименов. – Докато децата играеха тук, на игрището си, никое дете не изчезна. Сега навед-
нъж две!

2.

Междувременно, здрави и читави, близначетата играеха на воля в двора на детска градина номер двадесет и четири. Как попаднаха там не им беше съвсем ясно. Сутринта брат им ги остави да закусват. Не им се пиеше мляко и решиха да излязат. Стефчо предложи на Тошко да изядат по един сладолед. В кварталната сладкарница не намериха. Минаха под подлеза на отсрещната страна на булеварда. До киното продаваха сладолед, но им поискаха пари. Нямаха. Показаха си голите длани, за да се увери продавачката, че наистина нямат. Тя се засмя, а някакъв чичо ги почерпи по един сладолед.

На автобусната спирка чакаше група от детска градина номер двадесет и четири. Те се завъртяха около децата. Познаваха няколко от тях, живееха наблизко. Дойде автобусът, двете възпитателни бързаха да качат децата и Тошко и Стефчо не видяха как се озоваха в автобуса. Останаха много доволни, когато разбраха, че ги водят в зоологическата градина.

На обед се върнаха в детската градина. Имаха вече много приятелчета. Обядваха. След обед всички отидоха в спалното помещение. Това беше първото, което не се хареса иа двете деца. Те излязоха на двора. И без друго креватчета за тях нямаше. А и дворът им хареса страшно много. Какво ли нямаше в него! Започнаха да се спускат по дървената пързалка. Една лелка им се скара. Каза им да се махат, това било само за деца от детския дом. Двамата се скриха в едни храсти. И там стояха докато останалите станаха от сън. Тогава се смесиха отново с тях. И закуска получиха. А после – пак на пързалката. Панталоните им цъфнаха от спускане.

Към пет часа родителите започнаха да си прибират децата. Постепенно Стефчо и Тошко останаха сами. Чак тогава възпитателките им обърнаха внимание. Работното им време изтече, а тези двете?

– Вие кои сте, бе? – попита ги едната.

Не стана нужда да обясняват. Приятната музика, която се разнасяше от радиото заглъхна, и говорителката каза:

– Съобщение на Народната милиция. Изчезнали са две близначета, Тошко и Стефчо, четиригодишни, облечени в...

– Леле-е-е! – цапна се по челото възпитателката и ги грабна за ръка.
– Хайде!

– Лелко, утре може ли пак? – попита Тошко. Когато дядото зърна Тошко и Стефчо, водени от възпитателката, не стана от стола. Почувствува слабост в краката си, силите му го напуснаха. После се окопоти, прегърна ги, като се мъчеше да спре напирашите сълзи. Възпитателката започна да го хока, но той не чу какво точно му каза.

3.

Рано на другата сутрин, зад блоковете, на мястото на бившото игрище, пристигна журналистът Яким Стоянов. Водеше със себе си фоторепортер – сух мъж с фотографска чанта през рамо.

Яким Стоянов се беше амбицирал. Още вечерта разговаря с главния си редактор. Каза му, че случаят на „Васил Мулетаров“ 17 ще бъде само повод, за да повдигне остро някои твърде важни въпроси.

– Действуй! – съгласи си главният редактор.

И ето, че Яким Стоянов действуваше. Най-напред се залови да обяснява на своя колега замисъла си. Фоторепортерът огледа с професионален поглед обстановката и извади фотоапарата.

От входа излезе Ташев. Учуди се малко на тия двама непознати мъже, които правеха снимка на поваленото край оградата баскетболно табло. Да не би нещо... Отиде и отключи гаража – всяка сутрин проверяваше дали колата му е там.

Щрак! – и него заснеха. Тъкмо да ги пита за какво им с това и отново – щрак! Отказа се да ги пита. Но тръгна с лоши предчувствия за работа.

– Искам да ми направиш и една панорама! – каза журналистът на фоторепортера. – Отгоре. Да се види цялото безобразие. Хвани този, хвани го!

Щрак!

Върху фотолентата се отпечатаха задните части на един от съседния блок, който беше наврял главата си в мотора и го човъркаше.

– Говорих с главния за половин страница – каза Стоянов на колежата си. – Ще мога да обхвана проблема от всички страни.

Добролюб, виновникът за готвената в печата атака срещу Ташев и

сие, пристигна в двора доста рано. Знаеше, че Тошко и Стефчо са намерени, съобщиха му по телефона. Сега идваше у Маляка.

Добролюб не обърна внимание на Яким Стоянов и фоторепортера, който правеше снимки, но Яким Стоянов го извика.

– Ти тук ли живееш, момченце?

– Защо?

– Дошли сме от вестника, във връзка с вашето игрище.

– От „Народна младеж“ ли?

– Откъде знаеш, че сме от „Народна младеж“.

– Ами – оплете се Добролюб. – Аз ей тъй, на слуки.

– Е, случи – каза Стоянов. – От „Народна младеж“ сме. Вчера тук изчезнаха две близначета.

– Знам!

– А бе ти много знаеш! Остава сега да познаваш и брат им.

– Познавам го.

– Браво! Я го извикай. И другите деца. Изобщо вие, които...

След малко в двора слезе Камен с братчетата си, Маляка и няколко съседски деца. Извикаха по телефона и другите съотборници, тъй като разбраха, че ще им правят снимка. Стоянов поразпита децата. Те му разказаха всичко за игрището, как са го правили и прочие.

– Ще махнат ли гаражите? – попита Добролюб.

– Ще ги махнат не, ами... Печатът е сила, моето момче! Как махнаха курниците в квартал „Възход“?! Цяла седмица миришеше на печени пилета.

– Чичо-о-о! – дръпна го за ръката Тошко.

– Казвай, чичовото!

– Много хубаво е в детската градина.

– По-хубаво от детска градина ще го направим! – посочи журналистът с ръка празното пространство между блоковете. – Я се наредете за една снимка.

В двора вече имаше доста деца. Фоторепортерът се зае да ги подрежда около захвърленото баскетболно табло. Само Тончо стоеше настрана.

– Я и ти! – викна го Стоянов.

– Този е дете на онзи, който... – Маляка посочи към гаражите.

– Няма значение, всички! – заповяда Стоянов.

Добролюб се присламчи към него. Този човек му вдъхваше доверие. Дръпна го настрана и му каза поверително:

– Баща му ме нарече клепоух глупак!

– Е? – погледна журналистът клепналите му уши.

– Може ли да се направи нещо!

– Нищо не може да се направи! – отсече уверено журналистът. – Казана дума, хвърлен камък! Хайде – изпрати го при готовите за снимка деца.

По прозорци и балкони стояха майки и баби. От време на време някоя от тях даваше нареждане на детето си да си оправи яката или алаброса, или да си издуха носа, че да не излезе на снимката с отворена уста като абдал. Възрастна селска женица от съседния блок се осведоми за какво е целият този шум и като разбра, че снимката е за вестник, помоли да почакаат и нейните внучета. Една баба доведе тригодишно момиченце и най-нахално го нагласи пред останалите.

– Махай се ма, това не е за момичета! – избута го Тончо.

Момиченцето ревна. Баба му се скара на Тончо. Баба Гинка се скара с бабата. А Яким Стоянов върна момиченцето в групата. Дотърчаха и други деца. В целия квартал вече знаеха, че правят снимка за вестник.

– Дай я надълго, така че от едната страна да се виждат гаражите, а от другата, децата. Ще пиша отдолу: „Кое е по-важно за нашето бъдеще?“. Как ти харесва? – попита журналистът своя колега.

– Бомба е! – отвърна вместо него Маляка и реши да запомни заглавието.

4.

Добрева отиде близо час и половина по-рано на училище. Предишната вечер закъсна и когато се прибра, никак не ѝ беше до преглеждане на тетрадките с последното контролно. Отложи за следващата сутрин, когато установи, че поговорката „не отлагай днешната работа за утре“ не е случайна. Утре, днешната работа тежи много повече.

В контролните нямаше нищо изненадващо, те отразяваха точно познанията на всички. Тъкмо се канеше да прибере тетрадките и влезе прислужничката. Съобщи ѝ, че директорът я вика.

Добрева направи гримаса. Нея я беше яд на директора заради ролята, която той изигра при тази глупава история със счупеното стъкло на форда. Защо му трябваше да намесва и родителите в нея. Все пак, тогава най-много я огорчиха децата. Та те всички, до един, гласуваха против Камен. С каква изненада гледаше вдигнатите ръце, как обхождаше с поглед класа и се надяваше, че един, поне един ще е имал доблестта да

не вдигне ръка. Нямахме такъв! Юлия, и тя! Стана да го защити, а после... И Маляка, уж неразделни приятели... И Пантев, който напоследък ѝ поднесе толкова приятни изненади. И Камен! Кой намисли тази велика глупост – човек да гласува против себе си!

Добрева прекоси коридора, почука на вратата на директора и влезе.

– Седни, Добрева, седни, – посочи ѝ директорът любезно креслото.
– Какво ново? Как е успехът?

– Общо взето...

– А Маляков?

– Той винаги е бил най-стабилният: три, четири, три, четири.

– Ще те помоля, Добрева, да му обърнеш повече внимание.

– Не ви разбирам.

– Бих искал за срока да има шест!

Добрева вдигна вежди. Шегува ли се? Не, говореше съвсем сериозно.

– Мисля, че няма да може да изкара толкова!

– Тогава ти ще му пишеш! Ще си затвориш очите и ще му пишеш, моля те!

Добрева не вярваше на ушите си.

– Абсурд, няма да е честно спрямо останалите...

– Добрева, моля те!

– Но вие винаги сте казвали, че задачата на учителя е не просто да дава знания на учениците си, а и да ги възпитава като честни граждани!

– Е да, но...

– Как да ги възпитавам на честност, когато искате аз да постъпвам нечестно?

– Какво нечестно намираш, Добрева?

На този въпрос Добрева избухна. Много ѝ се събра и не успя да се съдържи.

– Не, другарю директор – каза категорично тя, – няма да се подчиня! На Маляков ще пиша толкова, колкото заслужава. Както и на всички останали, Омръзна ми вече да гледам как всеки ден пристигат родители, които се карат с нас за успеха на децата си. Карат се или искат обяснение, или молят – според възпитанието, културата и поста си. Бащата на Димитър Маляков, и той идва вчера да ми иска обяснение. Да идва, който ще да идва, все едно. За мене всички са равни. За вас виждам, че е друго. На Камен заради онази детинска постъпка, освен наказанието по пионерска линия му намалихте и поведението с две единици. А Маляков мина само а мъмрене. Ако сега настоявате, аз, аз ще си подам

оставката!

Докато говореше, Добрева стана от мястото си и отиде до прозореца. Предпочиташе да говори права, такава ѝ беше професията.

Директорът се приближи до нея. Външно изглеждаше напълно спокоен.

– Защо придаваш толкова голямо значение на всичко това? – попита той.

– Така са ме учили. Каквото са ме учили, това съм научила! И с децата е така – ще научат това, което ние ги учим.

– Тогава научи още нещо, Добрева. Научи се да различаваш важно от неважното.

– Аз не мога да делея родителите на важни и неважни.

– Изопачаваш думите ми, или пък не ме разбираш. Бащата на Маляков не е чак толкова важен. Поне моята кариера не зависи от него. Нито твоята. Но оказа се, че той може да помогне да отпуснат средства за плувния басейн, знаеш в какво състояние е. Кой ще го използва? Аз ли? Или ти? Ще го използват децата. Това е важното, Добрева. А неважното е, че синът на Маляков ще има шест. Струва ли си заради един калпазанин да оставим децата без плуven басейн?

Добрева не изтърва нито дума от тази пропита с логика реч. Лицето ѝ остана сериозно през цялото време и по него не можеше да се разбере съгласна ли е с директора, или не. След като директорът свърши, тя попита:

– Това ди е всичко?

– Това!

Тръгна си без да каже дума.

– Мисля, че се разбрахме! – викна след нея директорът.

Добрева излезе без да му отговори. Мина ѝ мисълта да си подаде оставката, но се отказа. Струваше ѝ се, че трябва да направи нещо, но не знаеше какво. Грабна тетрадките с контролното и ги хвърли в кошчето за боклук. Това не я успокои и тя отново ги прибра.

Този ден настроението ѝ беше толкова лошо, че часовете ѝ се сториха по-дълги отколкото и на най-мързеливия ученик. Вечерта се срещна, както обикновено, със своя приятел, кибернетика Анастас Чолаков. Разказа му всичко и му поиска съвет. Анастас Чолаков притежаваше остър ум, а си беше и веселяк по рождение. Веднага състави план за действие, чудесен план. Смяха се много. После той я прегърна, целуна я и ѝ предложи да се оженят. Добрева се съгласи.

5.

Дежурният на шести „г“ застана до катедрата, за да докладва отсъстващите, но Добрева дори не отвори дневника. За най-голямо учудване на всички, прати го да си седне. После каза:

– Маляков!

Маляка се изправи на мястото си. Добрева му посочи дъската и той тръгна с неуверена крачка. Взе тебешира, обърна се към Добрева и зачака. Добрева го гледа дълго. Знаеше ли той, че баща му е ходил при директора, или не?

Маляка не знаеше и се чудеше какво й хрумна на Добрева да го вади по този странен начин на черната дъска.

– Как се намира лицето на правоъгълник?

Въпросът бе съвсем прост и затова Маляка не отговори веднага. Не вярваше, че класната може да го пита толкова елементарно правило.

– Като умножим едната страна по другата.

– Ако едната е шест сантиметра, а другата три, колко ще е лицето?

Маляка написа на черната дъска шест по три, постави знака за равенство и след него резултата – осемнадесет.

– Ако едната е осем, а другата шест.

Маляка се справи бързо и е тази задача, но недоумението му растеше. Та тя ако продължи да го изпитва така, шестицата не му мърда.

– Десет по три? – гласът на Добрева бе подчертано ироничен.

Този път Маляка написа направо резултата.

– Седем но девет?

Шестдесет и три, разбира се, но откъде накъде Добрева започна да го изпитва таблицата? Кой я знае какво е намислила!

– Отлично, Маляков, шест! – подаде му тя бележника.

Маляка обичаше да си мечтае, да си фантазира. Бе мечтал и за шестица. Но сега не се почувствува щастлив. Изпитваше срам. Добрева изтри получените от Маляков безпогрешни резултати и се обърна усмихната към класа.

– А сега ще се запознаем с графично решаване на уравнения от вида „а по хикс равно на нула“. Готов ли си Маляков?

Искаше да го унижи, повече от ясно беше. Маляков взе да се досеща защо. Не знаеше само кой е идвал в училище, майка му или баща му.

След часа Маляков се опита да се държи нормално пред съучениците си, но се чувствуваше гузен. Децата го закачаха за шестицата,

присмиваха му се. На връщане от училище едно момче подхвърли:

– Няма ли да черпиш за алгебрата?

Маляка извади левче и купи сладолед на всички.

– Баща ти ще ти бутне ли сега пет лева за шестидеветата? – попита

Камен.

– Къде ще ходи!

– Тя май те подиграваше, Маляк – каза Юлия.

– Препитваше ме върху стария материал! – озъби й се Маляка.

– Да, да, препитваше те таблицата за умножение! – отвърна му другото момче.

– Все едно по Отчественознание да те питат на площад Руски паметник кой паметник се издига! – обади се Пантата.

Децата се разсмяха, а на Маляка му стана още по-обидно.

– А бе, Маляк – закачи го едно момиче. – Ако изкараш пет шестидеветици по пет лева, колко лева ще получиш от милия си татко?

– Ама изядохте сладоледа, нали! – озъби се Маляка и побягна огорчен към къщи.

След като се увери, че у тях още никой не се е прибрал, Маляка извади бележника си от чантата. Не искаше родителите му да видят шестидеветици, можеше да ги подтикне да хукнат на просия и по другите предмети.

Маляка скри бележника в полилея, скривалището му още не беше разконспирирано. Тъкмо слезе от масата, и пристигна баща му.

– Майка ти няма ли я?

– Няма я!

Отговорът прозвуча така студено и остро, че бащата се усъмни.

– Какво ново?

– Нищо!

– Не те ли изпитаха?

– Не.

– По математика?

– Не.

– По друго?

– Не.

Тези кратки отговори никак не задоволиха бащата. Че синът му криеше нещо от него, криеше, но какво?

– Я си дай бележника!

– Прибраха ни ги! – излъга Маляка.

– Защо?

– Изглежда ще ги премахват.

– Как така ще ги премахват?

– Реформа някаква правят.

Бащата се замисли.

– Умно! – отсече тон. – Невротизирах а и децата, и родителите с тези бележници, бележки и не знам си какво. Ха дано сега майка ти миряса.

Инженер Маляков извади вестник „Вечерни новини“ и седна на стола. Здравчаваше се, а холът не беше от най-светлите.

– Запали лампата!

Маляка завъртя ключа. В първия момент баща му помисли, че е изгоряла крушка. Погледна нагоре и видя на тавана очертана сянката на бележника. Маляка го беше поставил точно върху крушката.

По очите на сина си разбра всичко. Качи се пъргаво на масата и бръкна в полилея.

– Да знаеш какво те чака! – закани се той. Отвори бележника. Шестницата се изписа на лицето му. Така го завари жена му, стъпил на масата, преливащ от задоволство.

– Виж! – протегна топ ръка. – И повече да не съм чул, че не се грижа за него.

Слезе от масата, извади пет лева от джоба си и ги подаде на сина си.

– Думата си е дума, въпреки че не знам кой на кого трябва да ги даде.

Маляка не посегна веднага към парите. Помисли дали да не отблъсне ръката на баща си. Така щеше да запази част от достойнството си. Но после реши, че пет лева никак не са малко, че откакто обещаха да му дават по пет лева за шестица, не бе получил нито една. И ги взе.

– Ти пък гледай сега да ми мъкнеш всеки ден шестици за по десет-двайсет лева, че да трябва да ходя в училище и да моля учителите да ти пишат по-евтини бележки – каза бащата шеговито.

През нощта Маляка спа зле.

На сутринта, щом остана сам, Маляка отвори учебниците. Но не му се учеше. Тази шестица съвсем уби желанието му за учене. Отскочи до будката да купи вестник. Може пък да е излязла статията за тяхното игрище. Колко ли снимки щяха да отпечатат? При всички снимки той все гледаше да е в средата, дано е излязъл добре. Прегледа вестника и отиде при Камен. Завари го сам, учеше. След онзи инцидент, приеха братчетата в детската градина и сега дядо му спокойно ходеше да играе табла.

– Няма и днес! – показва Маляка вестника.

– Не може да не излезе!

– Че не може, не може. Ех, как ще гръмне като излезе! Преди две години разрушиха с трактори незаконно построени вили край София. Мислиш ли, че и при нас в двора ще пуснат някой трактор?

– Ако питат тебе, ще бомбардират гаражите от въздуха! – отвърна Камен. – Края на годината е, защо не седнеш да учиш.

– Ако ги разрушат до десетина дни, тъкмо за ваканцията ще е! – каза Маляка.

Телефонът иззвъня. Обади се приятелят им от шести „а“, за да съобщи, че във вестника още няма нищо.

6.

Директорът на училище „Кирил и Методий“ стоеше на прозореца на кабинета си и гледаше как децата изскачат въодушевени на двора. Изглеждаше ядосан. На вратата се почука и някой влезе в стаята. Без да се обърне, директорът каза:

– Ела, Добрева, ела!

Знаеше, че е тя. В гласа му имаше горчивина.

Добрева застана до него на прозореца. Загледа се в децата, които вървяха радостни по улицата.

– Щастливи са! – каза директорът. – До голяма степен благодарение на тебе.

– Знам – отвърна Добрева. – Но и на вас.

Директорът се дръпна от прозореца и седна зад бюрото си. Не очакваше такъв отговор и затова не знаеше как да реагира. В тона на Добрева имаше нещо предизвикателно.

– Седни – посочи й той канапетото.

Добрева седна, държеше се съвсем спокойно. А директорът барабанеше нервно с пръсти.

– Писала си на всички шестици на класните. Дори и само за една решена задача. Мога ли да зная защо?

– Защото вие наредихте да пиша на Маляков шест! Нямах основание да не пиша и на останалите.

– Кому са нужни тези демонстрации, Добрева. Мислех, че се разбрахме като хора. А ти ми правиш номера. Едно е да повишиш на някого успеха, друго е на цяло училище.

Тъжна усмивка се появи на лицето на Добрева.

– Аз, другарю директор, мечтаех да стана лекарка. Знаете ли защо не станах? Защото не ми стигнаха пет стотни. Представете си – ПЕТ СТОТНИ! Може би вместо мене е влязъл някой, на когото са повишили успеха по някакви причини. Разбирате ли ме сега? Не искам да бъда несправедлива!

7.

Маляка реши да напусне дома си, да избяга. В училище бързо се разпространи, че всички ученици дължат на баща му успеха си по алгебра. По-слабите ученици бяха щастливи, силните му се надсмиваха, а Пантата направо се чувствуваше ограбен. Неговото класно беше без грешка, пълна, заслужена шестица. Първото му отлично класно по алгебра, и го приравниха с четворките. Изобщо, помисли си Пантата, винаги има нещо, което прави учението безсмислено.

Когато Маляка си слагаше дрехите в куфара, още не знаеше къде да отиде. Трябваше да се махне, това бе всичко. Сети се за Добролюб. Разбира се, че ще отиде при него. Освен подслон, Добролюб можеше да му даде и съвет. Добролюб беше и умно момче, и добър приятел.

Маляка се измъкна от блока, без да го види някой. На улицата срещна баба Гинка, поздрави я любезно и не предизвика никакво съмнение. В трамвая познати нямаше.

Щом го видя с куфарче и нещастна физиономия, Добролюб разбра, че работата е дебела.

– Какво се е случило?

– Може ли да остана десетина дни при тебе?

Добролюб се затрудни. Десетина дни, гостенин за десетина дни! Твърде малък е, за да решава самостоятелно такива въпроси. Седна на кушетката да помисли. А Маляка остана прав по средата на стаята.

– Десет дни ли? – попита Добролюб.

– Може и по-малко. Повече в къщи обаче няма да се върна. Направиха ме за смях.

– Те всички родители се бъркат, ама баща ти... Все едно ти да отидеш при неговия началник и да поискаш да му увеличи заплатата.

– Бих отишъл – отвърна Маляка, – но татко няма да разбере подтекста – Ще ме пребие от бой.

Настъпи мълчание, което Маляка използва, за да разгледа стаята.

Не беше за първи път тук, но сега търсеше място за спане. Имаше само една кушетка.

– И на земята мога да спя – каза той. Добролюб мълчеше и Маляка започна да се притеснява. Стана му неудобно.

– Питай майка си...

– Веднага ще се обади на вашите! – каза уверено Добролюб. – Знаеш ги родителите, страшна мафия са!

Маляка не знаеше точното значение на думата мафия, но и да го знаеше, каква полза? Щеше ли това да облекчи тежкото му положение на бездомник?

Маляка вече съжаляваше за смелото решение да напусне дом и семейство. Кой го биеше по главата да бяга?! Като че ли не той има нужда от родителите си, а те от него! Опита се да прогони тези тревожни мисли, но напразно. С всяка измината секунда все по-ясно му ставаше, че е голям глупак.

– Тогава какво да правя? – попита отчаян Маляка.

– Колкото по-бързо се прибереш у вас, толкова по-добре! – посъветва го Добролюб.

Добре, че дойде тук! В този момент Маляка изпита безкрайна радост, че е дошъл именно при Добролюб. „И най-тъмният облак има светло очертание“ – спомни си той старата поговорка. Добролюб беше светлото очертание на идиотската му идея да избяга от къщи.

Маляка взе куфара си.

– Благодаря ти! – каза той.

– Няма за какво – отвърна Добролюб. – Аз ще те изпратя.

Прекосиха хола. Майката на Добролюб, както обикновено, свиреше.

– Добри! – усети го тя.

– Да, мамо.

– Къде?

– Скоро ще се върна.

Пианото засвири отново все същото упражнение. На Маляка му се прииска да запита Добролюб дали винаги разговаря с майка си през тази стъклена врата, но се отказа. Въпросът му се стори твърде деликатен.

– По цял ден ли свири така? – попита Маляка.

– До десет вечерта! После започват да тропат отгоре, отдолу.

Маляка въздъхна. Помисли си, че ако човек иска да успее, трябва от сутрин до вечер да си губи времето в учене. И пианото, и спорта, и математиката – все едно.

Добролюб видя, че приятелят му се омърлуши.

– Нищо няма да разберат – реши да го успокои той. – Рано е още. Ако искаш, дай куфара на мене, утре ще ти го донеса.

– И да ти го дам, все това.

– Не е все това! Няма да те питат къде си бил.

– Те знаят – отвърна Маляка.

– Какво?

– Оставих им писмо.

– Какво писмо?

– Прощално. Добролюб прехапа устни.

– Е, няма да ти се размине, братле – каза той.

– Знам – отвърна Маляка.

Не взеха трамвай. Решиха да вървят пеша, въпреки че Малякови живееха далеч. Когато приближиха дома им, вече се свечеряваше.

Тази вечер родителите на Маляка се върнаха както обикновено към шест часа. Че синът им го няма, не им направи никакво впечатление – той се заплесваше след училище и понякога закъсняваше.

Прощалното писмо откри майка му след около час. Маляка го беше забол с карфичка на таблата на кревата им между двете възглавници. Прочете го и ревна. Уплашен, бащата грабна листа от ръцете й. Докато се запознаеше с прощалния текст на сина си, лицето му се наля с кръв.

– Пътищата ни се разделят... – цитира той от писмото и повиши глас. – Ама, че глупак.

– Трябва да го потърсим, веднага, чуваш ли! – изпадна в истерия майката.

– Той ще се върне, ма! – крясна бащата. – Къде ще ходи?! Ще се върне и тогава пътищата ни ще се пресекат отново!

Чуха, че някой отваря външната врата. Бащата изскочи в хола, след него майката. Беше Маляка с приятеля си. Добролюб му бе предложил да се качи горе, защото пред чужди хора нямало да посмеят да го пипнат. На бащата му притъмня. Замахна. Майката се хвърли върху сина си и шамара изплющя върху бузата на Добролюб. Маляков се почувствува много неловко. Хвана сина си за ухото, отмъкна го в спалнята и остана там известно време насаме с него.

Когато излезе в хола, Добролюб си беше отишъл. А Маляка се оттегли на балкона. Не искаше никой да види сълзите му. Чувствуваше се обиден. Помисли си отново, че ще е най-добре да напусне тази къща. Реши обаче, сега за сега, да си наляга парцалите.

8.

Постепенно отношенията между Камен и Пантата съвсем се влошиха. Ако двамата бяха седнали да поговорят като мъже, щяха да се разберат. Камен обаче предпочете да си мълчи и... – неизказаните думи винаги разяждат приятелството.

Истината бе, че Камен действително ревнуваше. Не можеше да прости на бившия си приятел, че се съгласи Юлия да му помага по математика. А дали само по математика? Съчинението на Пантата по литература, което Станачкова прочете пред целия клас, наистина си заслужаваше шестицата. Сам ли го бе писал? Или бащата на Юлия вече пишеше по две домашни. Баща ѝ го е писал, разбира се, кой друг!

Сега вече Камен чувствуваше, че мрази Юлия.

Уж я мразеше, но все нещо го човъркаше. Наблюдаваше с едно око Юлия и Пантата. Дяволи, с нищо не се издаваха. Дори Пантата се правеше, че избягва Юлия. Повече разговаряше с Лидия.

Една сутрин майката на Пантата спря Камен на улицата.

– Отдавна не си идвал. Какво правиш?

– Добре съм.

– Да не сте се скарали нещо с Лъчезар.

– А, не!

– Камене, той в училище? ...

– Какво?

– Засилил се е, казва.

– Да.

– Не е лъжа значи, засилил се е!

– Да.

– Гледам до късно учи. Ако има нещо тревожно, кажи!

– Няма нищо.

– Отбий се у дома, там си е.

– Защо да му преча, нека учи.

– Какво ще му пречиш! Той решава задачи с една съученичка.

Нещо внезапно преряза Камен така силно, че дори майката на Пантата разбра. Едва-едва ѝ кимна и тръгна в обратна посока.

Вървя из улиците на квартала без посока, докато се озова на трамвайната спирка. Взе трамвая – реши да се развее малко из центъра.

Слезе на Халите и тръгна към Лъвовля мост. Спря пред киното да разгледа фотосите.

– Камене!

Обърна се – Юлия! Толкова се изненада, че добър ден не ѝ каза.

– Ти не си ли у Пантата?

– Какво да правя у Пантата?

– Мислех, че решавате задачи.

– Не иска. Много е самоуверен. Ама съм страшна учителка, нали?

– Страшна си! – похвали я Камен. Доброто му настроение се възвърна. Значи друга някоя съученичка е у Пантата. Може би Лидия? Лидия ще е, коя друга. Човек трябва да е слеп, за да не види, че на Пантата му се решават задачи с Лидия.

– Гледал ли си го? – попита Юлия.

– Кого да съм гледал – беше се разсеял и не знаеше за какво говорят.

– Филма?

– Не, ако искаш? – предложи Камен. Наближаваше десет часа и на касата имаше пет-шест души. Камен се нареди. Бръкна в джоба си за стотинки. За негово нещастие чаталът с ластик се закачи на малкия му пръст и увисна като неопровержимо доказателство за възрастта му. Прикри го смутен и отвори шепата си.

– На братчетата е – излъга Камен. – Какви ли не глупости слагат в джобовете ми.

Отвориха вратите на салона. Хората се заблъскаха да влязат побързо. Камен постави длан върху гърба на Юлия, за да ѝ помогне да си пробие път. Но веднага си дръпна ръката. После подхвана Юлия за лакътя.

– Знаеш ли, че и Пантата си има момиче? – каза той.

– Пантата? И кой друг?

Камен се сконфузи здравата. Добре, че вече бяха в салона и си търсеха местата, та успя да мине без отговор.

След киното се прибра в къщи щастлив.

Нахрани се и грабна чантата за училище. Забрави да свирне на Маляка. За първи път от толкова години тръгна на училище без да му се обади. Близо до училището зърна Пантата и отиде право при него.

– Здравсти!

– Здравсти! – отвърна Пантата изненадан и зарадван от тази промяна в отношението на Камен.

– Как си?

– Добре!

Камен сложи ръка през рамото му.

– Дано днес не ме вдигнат по нещо – каза Камен. – Не съм отварял учебник.

– Да не закъсаш на края на годината?

– Голяма работа!

– Ако те вдигнат, към мене ще поглеждаш, ще ти подсказвам!

Маляка ги догони. Ядосан!

– А бе, ти защо не ме викна?

Камен не знаеше какво да каже, чак сега се сети, че не му беше свирнал. Добре, че дойде Сашо, момчето от шести „а“. Държеше в ръката си вестник.

– И днес не излезе! – каза той.

– Мани го това игрище! – махна пренебрежително с ръка Камен и добави: – Детски работи!

9.

Пръв научи радостната вест Добролюб. Този ден имаше страхотна хрема, от носа му капеше вода. Освен хрема последните два часа имаше и репетиция, аккомпанираше с акордеон на училищния хор. Отиде при лекарката и тя го освободи. Като разбра, учителят по пеене побесня.

– Не мога да свира! – обясни Добролюб. – Вижте ми носа.

– Ти с носа си ли свириш?!

– Аз с носа си не свира. С ръцете си свира. А като ми са заети ръцете, с какво да си бърша носа? Нали ще капе по акордеона. Пък и останалите може да се заразят и тогава на училищния концерт другата седмица хорът ви вместо да пее, ще киха!

– Дървен философ! – кипна учителят по пеене.

На връщане от училище Добролюб се отби в бръснарския салон, за да разгледа вестник „Народна младеж“, никога не успяваше да си го купи. Като не откри дългоочакваната статия, реши да се обади в редакцията. Свързаха го с Яким Стоянов и от него разбра, че на другия ден бомбата най-сетне ще гръмне. Можеше ли при това положение да чака, докато свършат часовете. Намери телефона на училището и позвъни. Обади се директорът.

– Кажете, другарко! – каза той.

– От редакцията на „Народна младеж“ се обаждам. Може ли да повикате бързо, по неотложна работа другаря Димитър Маляков от шести „Г“.

– Ученикът Димитър Маляков ли?

– Да, да! – отвърна Добролюб и млъкна, защото усети, че взе да се обърква.

Директорът се зачуди каква е тази работа, но прати чистачката да извика Маляка.

Маляка се уплаши, при директор за хубаво кой те вика? Дори и Добрева го попита какво е направил, при нея имаха час, но той вдигна рамене.

Завари директора зад бюрото си, замислен и строг. Гледаше го без нищо да казва. Посочи му с глава отворения телефон. Маляка грабна слушалката – дали пък нещо от къщи? ...

– Ало...

Тревогата изчезна от лицето му. Добролюб му каза най-напред, че се е обадил от чуждо име и му събщи новината.

Когато постави обратно слушалката, Маляков сияеше.

– Благодаря ви – обърна се той към директора, но срещна строгия му поглед и радостта му помръкна. Ако е чул по телефона обясненията на Добролюб! Искаше да си тръгне, но директорът го спря:

– Седни, Маляков, седни!

Седна на канапето като на подсъдима скамейка.

– Каква е тази работа? – започна разпитът. – Бърза, неотложна! Направо от редакцията.

– Ами, той понеже заминава в командировка и...

– Кой той?

– Ами от редакцията!

Добролюб пропусна да му каже, че са го взели за жена и Маляка лъжеше в мъжки род.

– Е, как той, когато беше ТЯ, – недоумяваше директорът.

– Тъй ли? – досети се Маляка каква е работата и взе да замазва положението. – Много й беше дебел гласът... Извинявайте, че ви е безпокоила! Търсила ме в къщи... Аз не съм й давал телефона ви, аз не го знам!

– От какво сте се оплаквали?

– За игрището! ...

Юмрукът на директора се стовари върху бюрото.

– Как не ви е срам! Ще се оплаквате! А аз съм хукнал плувния басейн да ви оправям! Знаете ли колко ми коства това?! Игрището! Какво му е на игрището – посочи той към прозореца и Маляка разбра недоумението. – Естествено, не мога да ви оставя цял ден да вдигате

шум...

– Не, не, – използва паузата Маляка. – Не за това игрище. За нашето, дето ни казахте браво и ни дадохте баскетболното табло.

– Е?

– Направиха гаражи върху него.

Директорът се отпусна на стола. Такава била значи работата. Успокои се, дори изглеждаше доволен.

– И се оплакахте?

– Да!

– Браво! – похвали го той. – Така трябва, граждански! Има ли нередност... – направи саблеи удар с ръка, за да покаже как трябва да се сечат безмилостно нередностите. – Гаражи! Задръстихме се с коли вече. А пари за коли кой от къде взема, никой не пита! Колко учители имат коли, колко! Гаражи ще ми вдигат! Хайде в клас!

По захилената физиономия на Маляка всички разбраха, че носи хубави новини. Добрева нищо не го попита, не искаше да любопитствува, нямаше да е педагогично. Но децата бяха нетърпеливи и вестта тръгна от уста на уста. Камен забрави, че игрището е детска работа и възбудено разказва на Юлия.

– Какво става там?

Маляка скочи от мястото си, като че ли него питаше Добрева.

– Утре ще прочетете във вестника! – каза той.

– Какво, какво?

– Ще излезе цяла страница за нас. Със снимки. Добрева не разбра за какво става дума. Продължи урока, но видя, че Маляка вдигна ръка.

– Какво има?

– Вестникът е „Народна младеж“, другарко! – каза той.

След училище Добролюб ги чакаше. Тръгнаха ентузиазирани. За първи път от много време бяха в пълен състав.

– Още дванайсет часа – погледна Маляка часовника си. Правеше сметка след колко време вестникът ще е по будките.

Събраха се на двора. Маляка и Камен се преоблякоха и се заловиха да боядисват баскетболното табло.

– Сега се въртят – каза Добролюб.

– Кое?

– Вестниците. Не си ли виждал на филм: една машина, върти се, върти се и шат-шат. Готови, сгънати.

– А как се печатат вътрешните страници?

Въпросът постави едно хлапе. Отминаха го с презрително махане

на ръка. Пък и не на всички им беше ясно как се отпечатват вътрешните страници на сгънат вестник.

– На коя страница ще е? – попита Пантата.

– На първа, на коя? – отвърна Маляка.

Знаеха, че пак преувеличава, но никой не искаше да му противоречи.

През двора мина Константинов. Спря на входа, хвърли тайно поглед към децата. Дали не бяха намислили пак някоя пакост? Поколеба се да отиде ли при тях, но се прибра.

– Ако стрием на прах тухли и настелем игрището, ще стане съвсем като истинско. Тухли поне ще има – посочи Маляка гаражите. – Като дойде тракторът да ги руши, ще помолим да ни скълзат малко.

– Глупости, трактор! Ще им дадат срок и сами ще си ги рушат – каза Камен. – Ще рушат и ще плачат! Тончо, много да внимаваш тия дни с баща си.

Тончо, който досега стоеше на две крачки встрани, отиде при децата. Чудно, те не само не го гонеха, но и разговаряха с него! Откак баща му взе да строи този проклет гараж, не му обръщаха никакво внимание, все едно че не съществуваше.

Промяната в отношението към Тончо направи впечатление и на Ташев, когато се прибираще. Усъмни се, още повече, че децата изглеждаха весели, възбудени.

– Тончо-о-о! – викна той.

– Какво? – обади е Тончо, но не мръдна от мястото си.

– Нищо, нищо – реши Ташев да не го отделя от компанията и се прибра.

Децата го изпратиха с многозначителни усмивки.

– Кой каквото е строил, това ще сърба – каза Пантата.

– Ще събаря! – поправи го Камен, погледна баскетболното табло и възкликна: – Бомба е!

Под косите лъчи на залязващото слънце таблото лъщеше като стъкло. Тончо посегна да го пипне с пръст, но Камен го цапна през ръкава.

Кой знае докога щяха да стоят тази вечер на двора, ако не бяха родителите. Пръв извикаха Тончо. Той се канеше да се съпротивлява, но Камен сложи приятелски ръка на рамото му.

– Нали те предупредих, кротко! Предстоят събития.

Едно по едно, децата се разотидоха, огорчени, че трябва да се прибират толкова рано.

– Защо не поговорим е журналиста? – каза Маляка, когато останаха

сами с Камен. – Да вземе да напише още нещо за децата.

– В какъв смисъл?

– В смисъл да не ги прибират толкова рано. Точно в този момент от балкона се разнесе гласът на сестра му.

– Митко-о-о!

– Още малко! – отвърна Маляка.

– Веднага се качвай!

– Стига ма!

– Аз като ти сляза, ще видиш едно „ма“! – обади се баща му.

– По-добре ти се качи, отколкото той да слезе! – посъветва Камен приятеля си.

– Така е – съгласи се Маляка и тръгна. Камен прибра двете си братчета. По стълбите чува гласа на дядо си. Викаше ги.

10.

На следната сутрин, съгласно уговорката, Камен, Маляка, Пантата и още няколко момчета се събраха рано. Купиха шест броя „Народна младеж“. От три щяха да изрежат статията и да я пуснат в пощенските кутии на притежателите на незаконно построените върху игрището им гаражи. Три броя щяха да запазят за лични нужди.

Разбира се, статията я нямаше на първа страница, нито на задната. Бедата бе, че не я намериха и във вътрешните странци. Какъв удар след толкова мечти! Дори се усъмниха, че Добролюб си е съчинил цялата история, че въобще не е разговарял с журналиста, но изведнъж Камен видя на втора страница името ЯКИМ СТОЯНОВ и каза:

– Ето го!

Всички се скамарчиха около него. Статията написана от Яким Стояноу се оказа една малка бележка: „Расте и хубавее, но...“. Свряна бе в единия ъгъл на вестника. Ето пълният ѝ текст:

„С всеки изминат ден все нови и нови блокове и обществени сгради влизат в строя – красиви, модерни! Училища и детски градини, комбинати за битови услуги, болници и поликлиники! Расте и хубавее нашата столица, но... Тук идва това вечно «но». В случая то се отнася до децата. Расте и хубавее, но мислим ли достатъчно за децата? Надникнали ли са отговорните фактори зад тези нови блокове, там, където би трябвало да играят децата далеч от опасностите, които крие улицата. Вместо весела глъч, там ни посреща шумът на автомобилни мотори. Не в игрища

е превърната свободната площ зад блоковете, а в паркинги. Да не говорим, че на много места най-безотговорно и противозаконно се строят и гаражи. Какво ще кажат райсъветите по този въпрос?“

Камен сгъна вестника. Приятелите му го гледаха като попарени.

– И снимки ни прави! – каза Маляка. – Поне една да му поискаме за спомен.

Не отхвърлиха идеята. Но решиха да отидат първо при Добролюб. Може би той ще им подсказе какво точно трябва да предприемат. Имаше нещо обидно в тази журналистическа бележка-въшка, както я нарече Камен.

Завариха Добролюб на двора в много странна поза. Свит на две, подпрял гръб на единия стълб на лоста, захлупил очи на колене, той стискаше с длани главата си. Стоеше така и не мърдаше. Напрягаше се нещо или пък се съсредоточаваше.

– Осе-е-ем! – извика някой.

Извърнаха глави по посока на гласа. Викаше едно хлапе на седмия етаж със сгънати на фуния пред устата ръце.

– Осем, нали? – беше нетърпеливо детето. Добролюб се изправи усмихнат.

– Пак позна – отвърна му той, видя вестници в ръцете на приятелите си и попита: – Излезе ли?

– Какво „осем“ викаше това хлапе? – полюбопитствува Маляка.

– Занимава се с телепатия от разстояние. Глупости!

– Нали позна?

– Нищо не позна! Но не искам да го наскърбявам. Нещастно дете е. Техните си строят вила. Ама това ли е? – видя той бележката на Яким Стоянов.

Прочете я. Погледна отново вестника и каза:

– Ясно!

– Какво?

– Имало е много по-важни материали от вашият, за игрището е трябвало да го свият. Ето например за овцевъдството са отделили страница. Защото овцете дават и вълна, и мляко, а ние какво?

– Какво? – върнаха му въпроса.

Аха, значи бяха дошли за съвет. Добролюб се почувствува задължен да измисли нещо умно. След малко вече имаше план.

– Ще отидете в райсъвета, при председателя. Носете и вестника. Въпросът е поставен, ще искате отговор.

– А ти? – попита Камен. – Защо не дойдеш и ти?

– Аз съм от друг район.

– Няма значение – каза Камен. – Кой ще те пита къде живееш?
Просто идваш. Тебе винаги ти хрумват разни работи.

– Добре! – съгласи се Добролюб.

11.

В райсъвета ходиха два пъти. Все ставаше така, че до тях ред не идваше. На третия път разбраха, че е излишно да си губят времето. Както каза Добролюб, на секретарките работата е да пресяват посетителите. Кой ще ти пусне деца при цял председател на райсъвет!

Един ден Добролюб се събуди с нова идея – акция от голям мащаб. Толкова гениално му се стори собственото му хрумване, че реши да не го разкрива изведнъж пред приятелите си. Гениалните идеи често изглеждат абсурдни.

Най-напред запозна с плана си Маляка. Когато Маляка разбра, че ще трябва и духовна музика, одобри го моментално. Камен се отнесе малко скептично.

– Ако можеше да уредиш среща, щеше да я уредиш досега – каза той.

– Досега не можеше – отвърна Добролюб. – И утре няма да може. След три дни обаче ще може. Всяко нещо, с времето си!

След три дни и след усилена подготовка се събраха, за да отидат при председателя. Пантата носеше фанфар, а Маляка барабан. Камен, в пълна пионерска униформа, държеше в ръка руло – посланието, което щяха да връчат на председателя, за да притежава той молбата им черно на бяло. По пътя събраха и други момчета от отбора, също въоръжени с фанфари. Взеха трамвая и слязоха при кинотеатър „Георги Димитров“. Пред входа имаше подходяща украса – него ден се откриваше двудневно съвещание по снабдяването на населението с плодове.

– Ако и този път излезе нещо идиотско... – каза момчето от шести „а“.

– Няма – отвърна Маляка, – всъщност Добролюб никога не ни е лъгал, само дето номерата му понякога излизат по-силни.

– Да де, нали заради неговите номера ми намалиха поведението е две единици! – каза Камен.

Дойдоха Юлия и Лидия, също облечени в пионерски униформи. Наистина този път акцията, подготвяна от Добролюб, имаше

машабност.

– Къде е онзи, смахнатият? – попита Юлия.

– Кой?

– Добролюб ли му казвахте...

– Не е смахнат! – защити го Маляка.

– Е, ако не дойде, само ние ще сме смахнатите. Юлия се лъжеше. Добролюб беше дошъл преди всички други и вече действуваше. Вървеше по служебния коридор на кинотеатъра с акордеон в ръка. Надникна в една стаичка, явно гримьорна за артистите. Беше празна. Остави си акордеона. Погледна ключалката, измъкна ключа от вратата и го прибра.

Пред главния вход вече го чакаше група пионери от неговото училище, с фанфари и барабанчета.

– Хайде! – викна им Добролюб и групата тръгна след него.

Заведе ги в гримьорната. Децата оставиха инструментите и се сборицаха за столовете, всичко на всичко пет. Добролюб използва бъркотията, измъкна се незабелязано, заключи вратата отвън и пхна ключа в джоба си.

След малко вкара в задния вход своите приятели-баскетболисти и двете момичета. Спряха пред най-близкия до сцената вход. Някой говореше на трибуната. Въпреки че се чуваше добре, Добролюб залепи ухо на вратата.

– Как стои въпросът, другари, за снабдяването с пресни плодове и зеленчуци? – горещеше се ораторът. – Пресни плодове и зеленчуци има, не е да няма, ама потърсиш ли ги по плод-зеленчуците, липсват! Защо?

Получи се пауза и Добролюб помисли, че започват обсъжданията по поставения от оратора въпрос. Реши, че сега е моментът. Вземат ли думата участниците в съвещанието, работата ще се проточи и току-виж всичко се провалило. Отвори вратата. Тя изскърца. Ораторът обърна недоволно глава.

Добролюб опъна акордеона. Салонът се огласи от пионерския марш. В редица по един децата се качиха на сцената. Проекторите блеснаха с малко закъснение и в залата стана светло и тържествено. Участниците в съвещанието се изправиха на крак и посрещнаха с ръкопляскания бодрата смяна.

Децата се строиха с гръб към президиума, за да ги виждат от салона. Добролюб продължаваше да свири, а останалите с вдигнати за поздрав ръце маршируваха на място. Само Камен се отдели от редицата и отиде да пита кой е председателят на райсъвета. Оказа се ораторът.

Застана пред него мирно, сякаш ще рапортува. Но вместо да говори високо, попита шепнешком, за да се увери още един път, че няма да сгреша адреса:

– Вие ли сте другарят Гелев, председател на рай-съвета.

– Аз съм, защо?

– Кога ще започнете да приемате и деца?

– Ти кой си?

– Три пъти висим по два часа, може ли такова нещо?

– От къде да знам аз кой виси и кой не.

– Кога ще ни приемете?

– Добре де, в сряда! По какъв въпрос? Камен му предаде навития на руло лист.

– В сряда в колко часа? – искаше да знае точно Камен.

– В десет сутринта!

Камен се зарадва, че този път ще минат без неизвинени. Протегна ръка и се здрависа с председателя. Като видя това, Добролюб даде знак на фанфаристите. Салонът се изпълни с тържествени звуци, не много стройни, даже малко фалшиви. Маляка напразно се опитваше да налучка на барабанчето такта, чак пот го изби по лицето. Положението се влоши, когато Пантата направи внезапен кикс. Добролюб потъна в земята. Като най-музикален от всички той най-добре разбра каква злоупотреба се извършва с ушите на присъстващите. Добре, че Юлия излезе съобразителна. Направи крачка напред и се провикна:

– Всичко днес е ваше дело, работливи хора...

– Самолетът литнал смело надалеч в простора... – изстреля своите два стиха и Маляка.

Едно по едно децата казаха, каквото имаха да кажат.

Гръм от ръкопляскания изпрати кратката програма приветствие. Отново салонът се изправи на крака и заръкопляска по такта, подаван от акордеона на Добролюб.

Децата напуснаха залата доволни. Камен успя да съобщи резултата от разговора си с председателя още в салона. Най-горд от всички бе Добролюб, а най-учудена Юлия. Този смахнатият, си мислеше тя, не бил чак толкова смахнат.

Чакаха да дойде трамваят, когато Добролюб се цапна изведнъж по челото. Сети се, че истинската група за приветствие стои заключена в гримьорната и хукна обратно.

Когато пионерите от училището на Добролюб влязоха в салона, на трибуната имаше друг оратор. Прекъсна му думата по средата.

Добролюб се страхуваше да не дадат обедна почивка и да се разкрие номера му.

Този път прожекторите светнаха навреме. Добролюб беше предупредил осветителя. Далеч по-тържествено се получи, защото истинската група влезе от двете страни на салона с развяти знамена, с фанфари, които свиреха добре, а барабанчетата отмерваха точно такта. Начело вървеше пак Добролюб с акордеона.

Всички гледаха много учудени, толкова учудени, че този път никой не помръдна от мястото си.

„Всичко днес е ваше дело,
работливи хора...“

– започнаха децата хорово.

Като чуха пак същите стихове, някои от участниците се засмяха. Смехът е заразителен – с всеки нов стих той се разпространяваше, докато обхвана целия салон. Децата се смутиха. Едно момиче, на което дойде реда да си каже стиховете, се разплака. Добролюб обаче наду акордеона с все сила и така успя да въдвори ред в салона. Бледо като платно пионерче застана пред микрофона, разгъна лист и зачете приветствие до участниците в съвещанието.

12.

Още същия следобед посрещнаха в училището Добролюб като герой. Всички знаеха за кашата, която беше забъркал. Наобиколиха го и го разпитваха какво точно е направил и защо го е направил. Добролюб разказа на съучениците си цялата история за децата от улица „Васил Мулетаров“ номер седемнадесет и тяхното игрище, като не пропусна да направи обобщения и вмъкне свои размишления относно правата на децата. Каза, че във всички останали социалистически страни председателите на райсъветите имат специални дни, три пъти седмично, през които приемат и изслушват исканията на децата. Разбира се, това той си съчини в момента и почувствува, че малко е прекалил.

Звънецът удари, строиха се и когато влизаха през входа, дежурният учител му съобщи, че директорката го чака. Съобщи му го многозначително и Добролюб веднага разбра, че едва ли го викат във връзка с въвеждането на петдневна учебна седмица в България.

– Да знаете случайно за какво съм й? – попита Добролюб.

– Ще те предлага за орден „Кирил и Методий“ втора степен! – усмихна се дежурният учител.

Шегата с ордена смути още повече Добролюб. Застана пред директорския кабинет със свито сърце и почука тихо. Надяваше се, че директорката няма да чуе, но се излъга. Още щом почука и тя лично му отвори вратата, като че ли го беше чакала с нетърпение. Покани го да влезе. Тонът ѝ не предвещаваше нищо лошо. Не изглеждаше и ядосана.

– Знаеш за какво те викам, нали? – попита го тя. Че знаеше, знаеше, но защо да ѝ отговаря веднага.

Мълчанието е злато, затова Добролюб реши да не бърза с отговора и да помисли кое е по-изгодно за него, да каже, че знае или не. Сети се и още една поговорка – най-добрата политика е честността – и кимна.

– Знам!

– Седни щом знаеш! – каза тя. – Ако не знаеше, щях да те държа прав докато се сетиш.

Поговорките винаги са верни, помисли си Добролюб и седна на капнето. За голямо негово учудване директорката мълчеше. Седеше си зад бюрото и мълчеше. И той също. Поглеждаше я от време на време. Реши, че е неудобно да стоят така и да мълчат. Трябваше да подем някакъв разговор. В края на краищата тя може да е директорка, но той е кавалер и не е хубаво да я оставя да скучае.

– Много е горещо – каза Добролюб. – Ако времето се задържи така, ще изкараме отлично ваканцията.

– Ще се задържи – отвърна директорката. – И още по-горещо ще стане!

Тези думи никак не се харесаха на Добролюб. Стори му се, че в тях има лош намек. Поиска му се да смени темата, но чувствуваше мозъка си като парализиран. Мина още известно време в мълчание и Добролюб съвсем се притесни. Канеше се да пита какво чакат, но не стана нужда. Вратата се отвори и в стаята влезе баща му. Щом видя сина си, веднага попита:

– Какво е направил?

Чак тогава подаде ръка на директорката. Обърка се човекът. Бяха му обадили да отиде веднага в училище и какво ли не му беше минало през ума.

– Нещо неприятно ли? – поиска да разбере бащата защо са го повикали.

– Той знае, ще каже!

Наложил се Добролюб отново да разкаже историята за игрището на улица „Васил Мулетаров“. Когато стигна до правата на децата, баща му го предупреди много да не философствува, защото... Знае се защо.

– Може ли такива магарии! – викна баща му.

– Той иначе е много старателен и находчив, но... И успеха си развали напоследък. Аз зная, че...

Директорката се поколеба дали да продължи, после каза:

– Добролюб, излез за малко да поговоря с баща ти.

Добролюб напусна кабинета с наведена глава.

– Ние естествено имаме предвид, че Добролюб живее при особени условия...

– Какви условия? – засегна се бащата. – Живее при отлични условия!

– Е, все пак... Аз съм убедена, че вие не сте го оставили така, но всяко дете на разведени родители...

– Кой е разведен?

– Нали вие... и майка му. Аз съм говорила с учителите, те са особено внимателни към децата на разведени родители.

– Но ние не сме разведени! – скочи от мястото си бащата. – Такова нещо няма! И през ум не ни е минавало! Кой ви каза това?

– Той, миналата година. Отсъствува три дни. Каза ми, че се развеждате и аз му извиних отсъствията. Разстроен бил.

– Аз ще го настроя, бъдете спокойна! – закъни се баща му. – Никога не сме се развеждали, нито сме имали намерение.

Бащата кипеше, едва се сдържаше. Директорката премисляше как да постъпи по-нататък.

– Просто не мога да разбера – каза бащата. – Жена ми е пианистка, аз съм художник, по цял ден съм в ателието. Понякога се шегуваме, че живеем като разведени, но... Събота и неделя сме винаги заедно. Гледай го ти, магарето му с магаре!

Бащата отвори изненадващо вратата. В стаята влетя Добролюб. Едва не се изгърси на пода. Беше подслушвал, допрял плътно ухо на вратата.

– Ти защо си разправял такива глупости?

– Аз го казах в съвсем друг смисъл! – отвърна Добролюб и побърза да излезне от кабинета.

– Няма да го наказвам – каза директорката, когато бащата ѝ подаде ръка за довиждане. – Този път няма.

– Извинявам се за всичко – чувствуваше се неудобно бащата. –

Дете на разведени родители, значи! Ще поговоря с него.

– Поговорете, но кратко! – посъветва го добродушно директорката.

Бащата не обеща, защото беше сигурен, че няма да изпълни обещанието си.

13.

Два дни по-късно, в сряда, десет без четвърт, Камен, Маляка и Пантата бяха пред райсъвета. Имаха среща с Добролюб, но Добролюб се бавахше. В десет часа влязоха и тръгнаха тържествено по широкото стълбище, както подобава на делегация, която има предварително уговорена среща с председателя. Чудеха се защо не дойде Добролюб, той изобщо никакъв не се обади след успешната акция в кинотеатър „Георги Димитров“.

Секретарката ги посрещна с усмивка и ги покани веднага в кабинета.

– Хитреци! – стана от мястото си председателят и им подаде ръка. – Как викате сега на хитреците?

– Гяволи! – каза Маляка. – Или тарикати!

– Значи в края на краищата детският свят не се е променил много от мое време насам – засмя се председателят и взе от бюрото си изложението, което Кален му връчи на съвещанието.

– Да, все за вас мислим, пък...

Натисна копчето на диктофона:

– Станчева, нареди да почерпят гостите!

И отново се обърна към децата:

– Кой го писа това?

– Всички! – отвърна Маляка.

Председателят въздъхна.

– Какво ли не се учи сега в училище, а...

– Нещо не в ред ли има? – попита Маляка.

– Да, правописът.

– Ако трябва ще го препишем?

– Само сгрешените думи. По пет пъти всяка една... Дайте да видим сега, какво ще правим с това ваше игрище! – премина към същността на въпроса председателят. – Не, не е редно да се строят там гаражи, не е!

Председателят отново натисна копчето на диктофона.

– Стефанов да дойде!

Тъкмо Пантата си мислеше, че този председател само дава нареждания, без никой да ги изпълнява, когато вратата се отвори и влезе жена с кутия луксозни бонбони и чашки коняк. Не знаеше, че гостите са деца. Разбира се, коняк никой не взе, само Маляка си топна пръста и го близна.

Дойде Стефанов и мнението на Пантата за председателя съвсем се поправи.

– Провери ли? – попита председателят новодошлия. – Трябва да уредим тези деца.

– На „Чапаев“ има свободно петно – отвърна Стефанов. – Строежът се отложи за догодина, но сигурно ще се отложи и с още една.

– Какво петно? – попита Камен, изпълнен с недоверие.

– Така му викаме ние – каза председателят. – Мястото е хубаво. Разбира се, правилното е да разрушим гаралсите, но, как да ви кажа, вие сте умни деца...

После председателят се обърна към подчинения си.

– Стефанов, виж там да обградят мястото с висока телена ограда. И нещо друго ако трябва...

Почерпиха ги с още по един бонбон и децата си тръгнаха щастливи, като притежатели на петно.

Пред съвета ги чакаше Добролюб. Искрено му се зарадваха.

– Какво стана? – искаше той да узнае резултата.

– Петно – отвърна Маляка, – дадоха ни петно. Знаеш ли на какво викат тук петно?

Знаеше.

– А ти защо не дойде?

– Трябва да уча – призна Добролюб. – Как да се измъкна? Мама и татко взеха, че се ожениха отново и така са ме стегнали!

– Ожениха се значи! – с облекчение каза Маляка и хвана през рамо Добролюб. – Хубаво са направили. Да ти кажа, понякога ми беше мъчно, че си дете на разведени родители. Сигурно е тежко.

– Знам ли – отвърна Добролюб. – Баща ми е художник и е доста невъздържан.

Петното се оказа добро. Е, трябваше тепърва да го изравняват. Освен това беше голямо, можеше спокойно да се направи игрище с два коша, та пред децата застана въпросът за намиране на второ табло. Но след два дни свършваше учебната година. Щяха да имат достатъчно време за всичко. А и докато райсъветът не направеше обещаната ограда, излишно беше да започват работа. Парен каша духа.

14.

Последният за учебната година час се случи по алгебра. Впрочем не се случи, а Добрева помоли Станчовска да си сменят часовете, искаше да бъде в своя клас, когато звънецът оповести началото на ваканцията.

Вместо с дневник, Добрева дойде с голяма кутия бонбони, по-голяма дори и от тази в райсъвета.

– Все едно, днес няма да учим – каза тя. – Кой учи последния час! Вместо да учим, ще се черпим. По случай моята сватба. Аз се омъжих, деца!

Класът се раздвижи. Имаше нещо неочаквано в тази новина. Добра или лоша, децата смятаха Добрева за своя. А сега се оказа изведнъж, че тя се е омъжила.

Пантата пръв съобрази и вдигна ръка:

– Честито, другарко Добрева!

– Благодаря ти, Лъчезаре!

Някои от задните редове заръкопляскаха. Заръкопляскаха всички.

– Благодаря ви, благодаря – каза Добрева и тръгна между редиците с кутията бонбони. После седна на първия чин с лице към класа. Сложи до себе си бележниците. – Писала съм ви справедливи бележки – предупреди ги тя. – Маляков!

Маляка се изправи.

– За годината имаш четири!

– Благодаря ви, другарко!

– Юлия! И ти, Камене!

Двамата се изправиха.

– През декември ще има републиканска олимпиада по математика. Съветвам ви да участвувате. Но това значи през ваканцията... Нали?

Двамата кимнаха.

– Лъчезаре!

Пантата стана от мястото си.

– Заслушаваш си шестицата! През лятото можеш да играеш на воля. Е, ако от време на време решиш по някоя задача, няма да е зле.

Пантата се почувствува на седмото небе. Радваше се най-вече заради майка си – тя щеше да се просълзи от щастие като види бележника му. Непременно трябваше да я заведе в Народния театър като награда за отличния му успех – никога не бяха ходили. А Цапето? Сто на сто

Цапето щеше да го целуне по челото и да каже: „Така те искам, моето момче!“. Жалко, че Добрева не познаваше Цапето. Сигурно би го предпочела пред който и да е друг.

Добрева дораздаде бележниците. На всеки каза по нещо, на всеки даде някакъв съвет. На лицето ѝ имаше приветлива усмивка, но в гласа ѝ се прокрадаваше тъга.

– А на есен няма да сме вече заедно. Ще преподавам в друго училище.

Класът утихна. Никакъв шум! Муха дори нямаше, за да наруши с жуженето си тишината. Децата седяха мълчаливи и не знаеха как да приемат тази вест. Болеше ги. Чак сега осъзнаха, че се бяха привързали към своята класна и че догодина тя ще им липсва!

КРАЙ

© 1979 Братя Мормареви

Сканиране и разпознаване: unicode, 2007

Редакция: Бранко Иванов, 2007

Публикация:

БРАТЯ МОРМАРЕВИ
ВОЙНАТА НА ТАРАЛЕЖИТЕ
Роман

Първо издание

Редактор БОЖАНКА КОНСТАНТИНОВА

Художник ГЕНЧО ДЕНЧЕВ

Художествен редактор СВЕТЛАНА ЙОСИФОВА

Технически редактор ПЕТЪР СТЕФАНОВ

Коректор МИНА ДОНЧЕВА

95373 индекс 11 95373/6056-2-79

Националност българска.

Държавно издателство „Отечество“ – бул. „Георги Трайков“ 2а

ДП „Димитър Благоев“, Пловдив

София, 1979

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3770>]